

2005 İLKÖĞRETİM MATEMATİK PROGRAMI
ÖLÇME DEĞERLENDİRME KISMININ İNCELENMESİ
(AFYONKARAHİSAR İLİ ÖRNEĞİ)

Hüsniye ERDAL
Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Erdoğan HALAT

Afyonkarahisar
2007

2005 İLKÖĞRETİM MATEMATİK PROGRAMI ÖLÇME DEĞERLENDİRME
KISMININ İNCELENMESİ (AFYONKARAHİSAR İLİ ÖRNEĞİ)

Hüsniye ERDAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlköğretim Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Erdoğan HALAT

Afyonkarahisar

Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Temmuz 2007

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ
2005 İLKÖĞRETİM MATEMATİK PROGRAMI ÖLÇME DEĞERLENDİRME
KISMININ İNCELENMESİ (AFYONKARAHİSAR İLİ ÖRNEĞİ)

Hüsniye ERDAL

İlköğretim Anabilim Dalı

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Temmuz 2007

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Erdoğan HALAT

Yeni ilköğretim matematik programında farklı ölçme ve değerlendirme araçlarından bahsedilmektedir. Performans ödevleri, proje ödevleri, portfolyo, dereceli puanlama ölçekleri, öz değerlendirme, akran değerlendirme, matematik günlükleri, kontrol listeleri ve kavram haritası bunlardan bazılarıdır. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin yukarıda bahsedilen ölçme-değerlendirme araçlarını kullanım tercih sırasını belirlemek ve bu ölçme araçları ile ilgili sahip oldukları bilgi düzeylerini incelemektir. Bu çalışma Afyonkarahisar il örnekleminde 200 sınıf öğretmenin katılımıyla 2006-2007 öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Veri toplamada, araştırmacı tarafından geliştirilen ve üç parçadan oluşan bir öğretmen ÖÖDT formu kullanılmıştır. Yeni matematik programında tüm değerlendirme türlerinin yer aldığı bu form, sınıf öğretmenlerinin bahsedilen ölçme ve değerlendirme araçları hakkında ne kadar bilgiye sahip oldukları ve bu araçları kullanım tercih sıralarını belirlemek amacı ile hazırlanmıştır. Ek olarak, amaçlı seçilmiş dört sınıf öğretmeni ile yarı yapılandırılmış 30 dakikalık görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yapmaktaki amaç, ankette elde edilen bilgilerin niteliksel olarak da desteklenmesidir. Anketten elde edilen verilerin değerlendirilmesinde, betimsel istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Nitel veriler üzerinde kodlamalar ve sınıflamalar yapılarak, nitel veriler analiz edilmiştir. Bu çalışmada bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin büyük bir kısmının matematik programında yer alan ölçme ve değerlendirme araçları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları belirlenmiştir. Bundan dolayı, katılımcılar yeni programda yer alan bazı ölçme ve değerlendirme araçlarını matematik derslerinde kullanamadıklarını ifade etmektedirler. Ek olarak, katılımcılar matematik programındaki yeni ölçme ve değerlendirme araçları hakkında yeterli eğitim almadıklarını ve kaynak yetersizliğinden dolayı bu ölçme araçlarının derste kullanım tercihlerini sınırlandırdıklarını ileri sürmektedirler.

ABSTRACT

THE INVESTIGATION OF MEASUREMENT & EVALUATION PARTS IN THE
NEW ELEMENTARY SCHOOL MATHEMATICS CURRICULUM

(Case of Afyonkarahisar)

Hüsniye ERDAL

Elementary Education

Afyon Kocatepe University Graduate School of Social Science

July 2007

Advisor: Assist. Prof. Erdoğan HALAT

The purpose of this current study was to find out the preferences of in-service elementary school teachers in using the assessment tools, such as portfolyo, concept maps, projects, rubric, peer-assessment, self-assessment and so forth, and their knowledge about these assessment tools in the new elementary school mathematics curriculum. There were a total of 200 in-service elementary school teachers involved in the study that took place in Afyonkarahisar during 2006-2007. The researcher developed a questionnaire, ÖÖDT, consisting of three parts showing names of all sorts of the assessments tools on which the teachers order the tools by their preferences with regard to the use of them and having knowledge. Moreover, the researcher conducted 30-minute semi-structured interviews with four in-service teachers chosen purposefully in order to support the findings of the study. After the collection of the data, the researcher used descriptive statistics in the analysis of the quantitative data and analyzed the qualitative data by classifying and coding. The study showed that most of the in-service elementary school teachers did not have adequate knowledge about the new assessment tools. Therefore, they stated that they were unable to use all assessment tools in the new reform-based elementary school mathematics curriculum. Moreover, they claimed that they did not take sufficient training about the use of new assessment tools in the new program and lack of resources limited their preferences in the selection of the assessment tools.

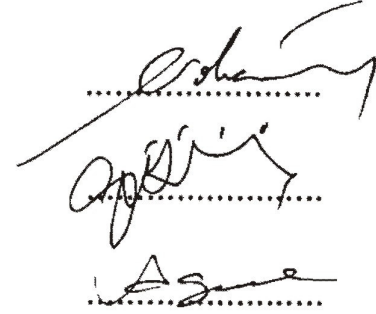
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

İmza

Danışman Üye: Yrd. Doç. Dr. Erdoğan Halat

Jüri Üyeleri : Yrd. Doç. Dr. Gürbüz Ocak

: Yrd. Doç. Dr. A. Ali Gazel

İlköğretim Anabilim dalı yüksek lisans öğrencisi Hüsniye ERDAL (CANKORU)' nun “2005 İlköğretim Matematik Programı Ölçme Değerlendirme Kısımının İncelenmesi (Afyonkarahisar İli Örneği)” başlıklı tezini değerlendirmek üzere 02.07.2007 günü saat 11:00’ de Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmenliğinin ilgili maddeleri uyarınca değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Mehmet Karakaş
MÜDÜR

ÖNSÖZ

Gelişen ve ilerleyen dünyada, her alanda olduğu gibi eğitim sistemlerinde de önemli değişiklikler yapılmaktadır. Buna paralel olarak ülkemizin eğitim sisteminde yeniliklere gidilmiştir. Bu değişikliklerin ortak amacı öğrencilerin öğrenme seviyesini ve başarı düzeyini artırmak, onlara değişen ve gelişmekte olan dünyada gerekli olan bilgi ve yetenekleri kazandırmaktır.

Öğrencileri çağın gereklerine uygun olarak hazırlarken, onların bilgi ve yeteneklerini izlememizde ölçme değerlendirme yöntemleri büyük önem taşır.

Öğrencilerin kapasitesini ölçmekte rol oynayan öğretmenlerin ölçme değerlendirme tekniklerindeki bilgilerinin artırılması ve yeni ölçme değerlendirme yöntemlerine karşı olumlu tutum geliştirmeleri önem kazanmaktadır.

Yeni ilköğretim matematik müfredatında bulunan ölçme değerlendirme kısmının incelendiği araştırma pek çok kişinin katkılarıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın planlanıp yürütülmesinde her zaman yardım ve desteğini esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Erdoğan HALAT'a, değerli yorum ve önerileriyle katkıda bulunan tez jüri üyeleri Yrd. Doç. Dr. Gürbüz OCAK'a ve Yrd. Doç. Dr. A. Ali GAZEL'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Araştırmanın uygulanmasında her türlü kolaylığı gösteren kişi ve kurumlara teşekkür eder, saygılar sunarım.

Çalışmamın her aşamasında yardımcı geçen, varlığıyla destek olan eşim Sedat ERDAL'a ve henüz dünyaya gözlerini açmamış olan oğluma sonsuz teşekkürler...

Hüsniye ERDAL

ÖZGEÇMİŞ

Hüsnüye ERDAL

İlköğretim Anabilim Dalı

Yüksek Lisans

Eğitim

Lisans: 2000 Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği

Lise: 1996 Eğirdir Lisesi

İş

2006-2007- Sınıf Öğretmeni, Çobanlar Atatürk İlköğretim Okulu

2002-2006- Sınıf Öğretmeni, Afyonkarahisar Büyükkalecik İlköğretim Okulu

2000-2002- Sınıf Öğretmeni, Ağrı Mollasüleyman İlköğretim Okulu

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı : Isparta, 05 Ocak 1979

Cinsiyet : Kadın

Yabancı Dil : İngilizce

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
ÖZGEÇMİŞ.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR TABLOSU.....	xii

I. BÖLÜM

GİRİŞ	1
Araştırmanın Amacı	4
Problem Cümlesi	4
Alt Problemler	4
Hipotezler	5
Araştırmanın Önemi	5
Sayıtlar.....	6
Sınırlılıklar.....	6
Tanımlar.....	6

II. BÖLÜM

1. EĞİTİMDE ÖLÇME DEĞERLENDİRMEİNİN YERİ VE ÖNEMİ.....	8
2. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME KAVRAMLARI.....	9
2.1. Ölçme.....	9
2.2. Değerlendirme.....	10

3. YENİLENEN MATEMATİK PROGRAMINDA ÖLÇME DEĞERLENDİRME.....	10
4. MATEMATİK PROGRAMINDA YER ALAN ÖLÇME DEĞERLENDİRME ARAÇLARI.....	13
4.1. Portfolyo (Bireysel Ürün Dosyası).....	13
4.1.1. Portfolyonun Tanımı	13
4.1.2. Portfolyonun İçeriği	15
4.1.3. Portfolyonun Sağladığı Kolaylıklar	17
4.2. Performans Değerlendirme	18
4.2.1. Performans Değerlendirmenin Tanımı.....	18
4.2.2. Performans Ödevinin İçeriği	19
4.2.3. Performans Ödevinin Değerlendirilmesi	20
4.3. Dereceli Puanlama Ölçekleri (Rubric).....	21
4.3.1. Dereceli Puanlama Ölçeklerinin Tanımı	21
4.3.2. Dereceli Puanlama Ölçekleri Kullanmanın Nedenleri	22
4.4. Proje Ödevleri	22
4.4.1. Proje Ödevlerinin Tanımı	22
4.4.2. Proje Ödevlerinin Gerekliliği	23
4.5. Görüşme (Mülakat)	24
4.6. Gözlem	24
4.7. Matematik Günlükleri	25
4.8. Kontrol Listeleri	25
4.9. Öz Değerlendirme	26
4.10. Akran Değerlendirme	27
4.11. Kavram Haritası	28
5. YAPILAN BAZI ARAŞTIRMALAR.....	31

III. BÖLÜM

METOT

1. Araştırmanın Yöntemi.....	38
-------------------------------------	-----------

2. Evren ve Örneklem.....	38
3. Veri Toplama Araçları	40
4. Verilerin Toplanması	42
5. Verilerin Analizi.....	42

IV. BÖLÜM BULGULAR

1. NİCEL VERİ BULGULARI	43
2. NİTEL VERİ BULGULARI	55

V. BÖLÜM TARTIŞMA VE YORUM

1. Tartışma.....	61
2. Sonuçlar.....	64
3. Öneriler.....	66
KAYNAKÇA.....	68
EKLER.....	73
Ek 1- Öğretmen Ölçme Değerlendirme Tercih Formu	74
Ek 2- Görüşme Soruları	76
Ek 3- Görüşmelerin İçeriğini Gösteren Formlar.....	77
Ek 4- Valilik İzni.....	103

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Kavram Haritası Örneği	30
Tablo 2. Örnekleme Oluşturan Öğretmenlerin Cinsiyetine Göre Dağılımı.....	39
Tablo 3. Örnekleme Oluşturan Öğretmenlerin Kıdem Yıllarına Göre Dağılımı.....	39
Tablo 4. Örnekleme Oluşturan Öğretmenlerin Okuttukları Sınıflara Göre Dağılımı....	40
Tablo 5. 1. Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı	43
Tablo 6. 1. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi Düzeyine Sahip Olduğu Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı	44
Tablo 7. 2. Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı	45
Tablo 8. 2. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi Düzeyine Sahip Olduğu Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı	46
Tablo 9. 3. Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı	47
Tablo 10. 3. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi Düzeyine Sahip Olduğu Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı	48
Tablo 11. 4. Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı	49
Tablo 12. 4. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi Düzeyine Sahip Olduğu Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı	50
Tablo 13. 5. Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı	51
Tablo 14. 5. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi Düzeyine Sahip Olduğu Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı	52
Tablo 15. Tüm Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı	53
Tablo 16. Tüm Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi Düzeyine Sahip Olduğu Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı	54

KISALTMALAR TABLOSU

s	: Sayfa
akt	: Aktaran
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
Vb	: Ve benzeri
TTKB	: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı
ÖÖDT	: Öğretmen Ölçme Değerlendirme Tercih Formu
ty	: Tarih yok

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Dünyada bilginin önemi hızla artmakta, buna bağlı olarak “bilgi” kavramı ve “bilim” anlayışı değişmekte, teknoloji ilerlemekte bu değişimlere ayak uydurabilmek için buna bağlı olarak toplumların bireylerden beklediği becerilerde değişmektedir (MEB, 2005:7). İnsanların davranışlarını istendik yönde değişiklikler meydana getirmek eğitimin amacıdır (Erdemir, 2007:8). Bu durumda eğitim alanında da değişim gerekmektedir. Bu amaçla, 2004 yılında MEB-TTKB ilköğretim I.kademede reforma dayalı müfredat çalışmalarına başlamıştır. Yenileme çalışmaları Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Türkçe, Fen Bilgisi ve Matematik alanlarında yapılmıştır. Yeni program yapılandırmacı eğitim anlayışına göre düzenlenmiş, öğrenciyi bilgiyi öğrenen kişi konumundan çıkarıp, bilgiyi arayan, araştıran, bilgi üreten kişi haline getirmiştir.

Taşocak (1997)’ a göre etkili ve verimli eğitim, öğrencilere mevcut bilgileri aktarmaktan çok, bilgiye ulaşma becerilerini kazandıran, temel kavramları özümseten, sorun çözme yeteneklerini geliştiren, kavramsal bilgilerden hangi sonuçların üretileceğini kavratan ve bu yollarla onları çok yönlü, katılımcı, duyarlı hale getiren, bir bütün olarak gelişmesini sağlayan, çağdaş öğrenme-öğretme ortamlarının sağlanması ile gerçekleştirilecektir (akt: Akçin, 2006). Ersoy (1997)’a göre de öğretimin hedeflerinde, öğretmeden çok öğrenmeye önem verilmesi, öğrenmenin tam ve öğrenci merkezli olması gereklidir.

Benzer şekilde, Çakmak (2000)’ a göre ilköğretim diğer kademelere göre farklı bir kademedir. İlköğretimdeki öğrenci, diğer kademedeki öğrenciye göre daha ilgili, daha meraklı ve daha isteklidir. İlköğretimin temel amacı, bireyleri hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır. Her ikisinin gerçekleşmesi içinde etkili akıl yürütme, eleştirel düşünme ve problem çözme önemli zihinsel becerilerdir. Bu becerilerin gerçekleştirilmesinde ilköğretim programında yer alan derslerin her birinin rolleri

farklıdır; fakat bunların arasında matematiğin yeri hepsinden fazladır. Bu sebeple matematik dersinde, zihinsel becerilerin gelişimini sağlayacak yaklaşımlar oldukça önemlidir. İlköğretim yıllarının çocukların bir yandan temel becerileri kazandıkları, diğer yandan zihinsel gelişimlerinin en hızlı olduğu dönemdir. Buna bağlı olarak etkin bir matematik dersi, ilköğretim çocukları için oldukça önemlidir (İnan, 2006:41).

Öğrenciyi merkeze alan ve onun özgürlüklerini kısıtlamayan, tam tersine geliştirmesine yardımcı olan bir eğitim sistemine gereksinim duyan alanların başında “matematik” gelmektedir (Umay, 1996:148). Matematik dersinin amacı öğrencilerin; yaratıcılığı ve sezgisel düşünmeyi, zihinsel bağımsızlığı, özgün düşünme ve araştırma yapabilme gayreti içinde olmalarını sağlamaktır (İnan, 2006:43). Her öğrencinin kendini ifade etme şekli farklıdır. Öğrencilerin hepsi kendini aynı şekilde ifade etmezler. Bundan dolayı ölçme değerlendirme ölçeklerinin de çeşitlilik göstermesi gerekmektedir. Bu çeşitlilik her öğrenciye kendi başarısını görme ve gösterme fırsatı vermektedir. Diğer bir ifadeyle, ölçme ve değerlendirme araçlarındaki çeşitlilik hem öğrencileri daha iyi bir şekilde tanıma, değerlendirme ve programın yeterli ve yetersiz olduğu noktaları görme noktasında önemlidir.

Eğitimde başarı eğitimi oluşturan unsurların bir bütün olarak düşünülmesine ve uygulanmasına bağlıdır. Eğitimle ölçme-değerlendirme arasında güçlü bir ilişki vardır. Eğitim programının işleyişine ilişkin yeterli ve uygun dönüt elde etmek, gerekli düzeltmelere yer vermek için ölçme değerlendirme yapmak zorunludur (Erdemir, 2007:8). Aynı şekilde, Eğri (2006:23)’ ye göre ölçme ve değerlendirme, eğitim öğretimin önemli bir parçasıdır. Eğitimde, programların istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerin beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği ölçme değerlendirme yoluyla belirlenmektedir. Başka bir deyişle, ölçme- değerlendirme eğitim öğretim sürecinde ortaya çıkan sorunları tespit etme ve düzenleme imkânı sağlamaktadır.

Ölçme-değerlendirme yapılırken öğrencilerin, okuduklarını anlama, kritik etme, yorumlama; bilgi toplama, analiz etme ve bir sonuca ulaşma; grafik ya da tablo halinde verilen bilgilerden sonuç çıkarma; gözlem yapma, gözlemlerden sonuca ulaşma; günlük

hayatta karşılaşılan problemleri çözebilme; araştırma yapma, öğrendikleri ile gerçek yaşam arasındaki ilişki kurma gibi becerileri göz önünde bulundurulmalıdır (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2005:A6).

Günümüzde değerlendirme için başlıca iki terimden söz edilmektedir; “geleneksel değerlendirme” ve “alternatif değerlendirme”. Geleneksel değerlendirme daha çok öğretmen merkezli olup, öğrenciyi sınırlı bir zamanda ölçmeyi gerektirir. Geleneksel ölçme yaklaşımları basit düzeydeki bilgi ve becerileri ölçerken, üst düzey becerileri ölçmekte yetersiz kalır. Öğrencilere kendi başarısını ve eksiklerini görme fırsatı vermez. Alternatif değerlendirme ise öğrenci merkezlidir, sadece öğrenme ürününü değil, süreci de değerlendirir. Alternatif ölçme değerlendirme öğrencilerin yaratıcılık ve özgün düşünme becerilerini geliştirerek, onları kendilerini en iyi şekilde ifade etmelerine olanak sağlar (Doğan, 2005:28).

Sınıftaki öğretimin iyi yürütülebilmesi için öğrenci başarılarının ölçülüp değerlendirilmesi gerekir. Bu durumda en önemli kişiler öğretmenlerdir. Öğretmenler ölçme değerlendirme kurallarına bağlı kalarak, öğrencileri değerlendirmek zorundadırlar. Öğretmenlerin ölçme değerlendirme araçlarını doğru ve kuralına uygun olarak objektif ve güvenilir bir şekilde kullanabilmeleri için, ölçme değerlendirme konusunda yeterli bilgi donanımına sahip olmaları ve bu bilgileri etkin bir şekilde kullanabilmeleri gerekmektedir (Erdemir, 2007).

Öğrenci merkezli öğretimi esas alan ve şu an uygulanmakta olan yeni matematik dersi öğretim programı, öngördüğü kazanımlara ne derece ulaşıldığının belirlenmesinde, öğretmenlerin, şimdiye kadar kullandıkları geleneksel ölçme araçlarının (kısa cevaplı, uzun cevaplı, çoktan seçmeli, doğru-yanlış, eşleştirmeli testler) yanı sıra performansa dayalı, (performans ödevi, proje, öğrenci ürün dosyası, vb.) çağdaş ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanmalarını zorunlu kılmaktadır. Ayrıca bu değerlendirme yaklaşımı farklı dereceli puanlama anahtarlarından (rubric), kontrol listelerinden ve farklı değerlendirme formlarından (grup değerlendirmesi, öz değerlendirme, akran değerlendirmesi, vb.) yararlanmayı gerektirmektedir (Öztürk, 2007). Kısaca, bu

çalışmada yeni ilköğretim matematik programının ölçme ve değerlendirme kısmı üzerinde çalışılmaktadır.

1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı yeni ilköğretim matematik programında yer alan ölçme değerlendirme araçları hakkında sınıf öğretmenlerinin bilgi düzeylerini ve bu araçları kullanım tercihlerini belirlemektir.

2. Problem Cümlesi

Sınıf öğretmenlerinin yeni matematik programında yer alan ölçme değerlendirme araçları hakkındaki bilgi düzeyleri ve bu araçları derslerde kullanma tercih sıralaması nedir?

3. Alt Problemler

1-Birinci sınıfı okutan sınıf öğretmenlerinin yeni matematik programındaki ölçme-değerlendirme araçları hakkındaki bilgi düzeyleri ve bu araçları derslerde kullanma tercih sıralaması nedir?

2- İkinci sınıfı okutan sınıf öğretmenlerinin yeni matematik programındaki ölçme-değerlendirme araçları hakkındaki bilgi düzeyleri ve bu araçları derslerde kullanma tercih sıralaması nedir?

3- Üçüncü sınıfı okutan sınıf öğretmenlerinin yeni matematik programındaki ölçme-değerlendirme araçları hakkındaki bilgi düzeyleri ve bu araçları derslerde kullanma tercih sıralaması nedir?

4- Dördüncü sınıfı okutan sınıf öğretmenlerinin yeni matematik programındaki ölçme-değerlendirme araçları hakkındaki bilgi düzeyleri ve bu araçları derslerde kullanma tercih sıralaması nedir?

5- Beşinci sınıfı okutan sınıf öğretmenlerinin yeni matematik programındaki ölçme-değerlendirme araçları hakkındaki bilgi düzeyleri ve bu araçları derslerde kullanma tercih sıralaması nedir?

4. Hipotezler

1. Birinci sınıfı okutan sınıf öğretmenleri yeni matematik programında yer alan ölçme-değerlendirme araçları hakkında yeterli bilgiye sahiptirler ve bu araçları derslerde etkili bir şekilde kullanmaktadırlar.
2. İkinci sınıfı okutan sınıf öğretmenleri yeni matematik programında yer alan ölçme-değerlendirme araçları hakkında yeterli bilgiye sahiptirler ve bu araçları derslerde etkili bir şekilde kullanmaktadırlar.
3. Üçüncü sınıfı okutan sınıf öğretmenleri yeni matematik programında yer alan ölçme-değerlendirme araçları hakkında yeterli bilgiye sahiptirler ve bu araçları derslerde etkili bir şekilde kullanmaktadırlar.
4. Dördüncü sınıfı okutan sınıf öğretmenleri yeni matematik programında yer alan ölçme-değerlendirme araçları hakkında yeterli bilgiye sahiptirler ve bu araçları derslerde etkili bir şekilde kullanmaktadırlar.
5. Beşinci sınıfı okutan sınıf öğretmenleri yeni matematik programında yer alan ölçme-değerlendirme araçları hakkında yeterli bilgiye sahiptirler ve bu araçları derslerde etkili bir şekilde kullanmaktadırlar.

5. Araştırmanın Önemi

Yeniden yapılandırma süreci içinde olan eğitim sistemimizde farklı öğretim stratejilerinin uygulanmasının yanında alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin de kullanılması ve ölçerken öğrenme modelinin uygulanması gereği ortaya çıkmaktadır. Öğrencinin kapasitesini ölçmekte rol oynayan öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme konularındaki bilgilerinin artırılması ve alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerine karşı olumlu görüş geliştirmeleri önem kazanmaktadır.

Bu araştırmada, ilköğretim I. kademe için hazırlanmış ve geliştirilmiş olan yeni matematik programında yer alan ölçme-değerlendirme kısımlarının eksik veya yeterliliklerinin incelenerek sonuçları okuyucular ile paylaşmak amaçlanmıştır. Diğer bir ifadeyle, yapılan bu çalışmanın yeni matematik müfredatında yer alan ölçme değerlendirme yaklaşımları hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin alınması ve

mevcut problemlerin ortadan kaldırılmasına yönelik çözüm önerilerinde bulunması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

6. Sayıtlar

Bu araştırmada aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir:

1. Öğretmenlerin, öğretmen ölçme değerlendirme tercih formundaki ifadeleri derecelendirirken gerçek algılarını yansıtmış oldukları varsayılmıştır.
2. Mülakatı kabul eden kişilerin, görüşmede gerçek algılarını dillendirmiş oldukları varsayılmıştır.
3. Örneklemin evreni temsil edebileceği olgusu varsayılmıştır.

7. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibidir:

1. Bu araştırmanın verileri 2006-2007 öğretim yılı Afyonkarahisar ili merkezi, ilçeleri ve köylerindeki okullarında çalışan toplam 200 sınıf öğretmeni ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma Afyonkarahisar il merkezindeki okullarda çalışan 2 sınıf öğretmeni, köyde çalışan 2 sınıf öğretmeni ile yapılan görüşme ile sınırlıdır.
3. Bu araştırma sınıf öğretmenlerine yöneltilen tercih formunda yer alan ifadeler ile sınırlıdır.

8. Tanımlar

Eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1975:12).

Ölçme Değerlendirme: Ölçme bir nesneye ilişkin gözlemlerin sayı ve sembollerle ifade edilmesi, değerlendirme ise ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak, ölçülen nitelik hakkında bir yargıya varma sürecidir(Turgut, 1990 akt: Durmuş ve Bahar, 2004).

Matematik: İnsan zihninin çevreden aldığı esin ve ilk hareketle, soyutlama yapmak suretiyle ürettiği bir bilgidir (Altun, 1997:2)

Sınıf Öğretmeni: Alanı sınıf öğretmenliği olan öğretmendir (M.E.B.I.K.Y. Madde 4).

Alternatif Ölçme Değerlendirme: Çeşitli geleneksel değerlendirme yöntemlerinin yerine kullanılan genel bir terimdir. Alternatif değerlendirmenin içine performans değerlendirme, portfolyo dosyaları, proje ödevleri, öz değerlendirme, akran değerlendirme ve kavram haritalarıyla değerlendirme gibi çeşitli değerlendirme biçimleri girer.

II. BÖLÜM

Bu bölümde eğitimde ölçme ve değerlendirmenin yeri ve önemi, ölçme ve değerlendirme kavramları, yenilenen matematik programında ölçme ve değerlendirme, ölçme değerlendirme araçları ve yapılan bazı araştırmalara yer verilmiştir.

1. EĞİTİMDE ÖLÇME DEĞERLENDİRMENİN YERİ VE ÖNEMİ

Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini, öğrenme güçlüklerinin neler olduğunu, öğretim ve öğretim materyallerinin etkinliklerini belirlemek, öğrencilerin gelişimlerini izlemek, onların gelişimlerine yönelik geri bildirimlerde bulunmak ve öğretim program tasarılarının yeterliliğini belirlemeye yönelik bilgi sağlamak için eğitimde ölçme ve değerlendirme hizmeti önemli ve zorunlu bir ihtiyaçtır (Öztürk, 2007). Çünkü ölçme ve değerlendirme, öğretimi tamamlayan bir süreçtir. Bir öğretim programı etkili bir öğretim hizmeti ile adım adım uygulanırken, bir yandan da uygulamanın her adımında gerçekleşen ürünlerin incelenmesi, öğretme-öğrenme sürecinin istenen ürünleri tam olarak verip vermediğinin izlenmesi gerekir. Adım adım izlenen öğretme-öğrenme sürecindeki eksiklikler ve aksaklıklar giderilmeden diğer bir adıma geçilmemelidir (Erdemir, 2007:8).

Eğri (2006)' ye göre de, öğrenci başarısının ölçülmesi ve değerlendirilmesinin her aşamasında, ölçme ve değerlendirme yöntem, teknik ve ilkelerinin, yerinde ve zamanında kullanılması oldukça önemlidir.

Ölçme ve değerlendirmenin pek çok yararı vardır. Bunlar:

- Öğrenci başarılarını hatasız olarak belirlemek
- Öğrenme ve öğretme faaliyetlerini etkili olarak planlayıp uygulamak
- Öğrencileri yönlendirmek (Eğri, 2006:25-26)
- Program hedeflerinin düzeyini belirlemek
- Öğretim hedeflerine ulaşma düzeyini belirlemek

- Öğretmenin kendi öğretim faaliyetlerini belirlemek
- Yapılan tespitlere göre yerleştirme, yetiştirme ve sonucu belirlemeyi sağlamak (Erdemir, 2007:9)

Yukarıda bahsedilen faydalara ek olarak, ölçme değerlendirme araçları sayesinde amaçlarımızı ve beklediğimiz davranışları yeniden gözden geçiririz, eksik öğrenilen konuları tespit eder buna göre planlama yaparız, öğrencilerimize doğru ve etkili geri bildirimler verebiliriz, öğrencilere daha etkili rehberlik yapabiliriz, öğretim metodumuzdan, öğrenme ortamından, dersin içeriğinden ve diğer faktörlerden kaynaklanan ve öğrenmeyi olumsuz etkileyen değişkenleri tespit eder ve denetleyebiliriz (Eğri, 2006:26). Ayrıca öğrencilerin hangi konuları ne derece öğrendiğini, hangi konuların öğrencilere yeniden aktarılması gerektiğini, derse ayrılan sürenin uygunluğunu ancak ölçme değerlendirme sonunda anlayabiliriz.

2. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME KAVRAMLARI

Program geliştirme öğelerinin en önemlilerinden biri olan ve tüm sürecin kontrolünü sağlayan ölçme değerlendirme basamağı ile ilgili pek çok tanım yapılmıştır.

2.1. Ölçme

Turgut (1990)'a göre ölçme bir nesneye ilişkin gözlemlerin sayı ve sembollerle ifade edilmesi, değerlendirme de ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak, ölçülen nitelik hakkında bir yargıya varma süreci olarak tanımlanmıştır (akt: Durmuş ve Bahar, 2005:135). Tekin (1996)' e göre ölçme ise, bir betimleme işlemidir. Belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe sahip olup olmadığının, sahipse sahip oluş derecesinin gözlenip gözlem sonuçlarının sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle ifade edilmesidir.

Ölçme, objelere ya da bireylere belirli bir özelliğe sahip oluş derecelerini belirtmek için, belirli kurallara uyarak sembolik değerler verme işlemidir (Arıcı,

1981:12 akt: Erdemir, 2007). Yıldırım' a göre ölçme bir gözleme türüdür. Bizi ilgilendiren bir özellik veya oluşumun niceliğini belirlemeye yarar (akt: Eğri, 2006:26).

2.2. Değerlendirme

Baykul'a (2000) göre; eğitim sisteminin kontrolüne "değerlendirme" denir. Değerlendirme, sistemin arızalarının neden kaynaklandığını bulan, eğitim sisteminin arızalarını onaran ögedir (akt: Kaptan ve Önal, 2006:8). Arter'e (1995) göre değerlendirme ise, öğrenen bireylerin öğrenmelerinden farklı zamanlarda örnekleri toplayarak, öğrenip öğrenmedikleri yönünde fikir sahibi olmaktır. Değerlendirme yöntemi tek ve standart olmaktan çıkıp çoklu değerlendirmelerin öğrenme sürecine dahil edilmesi değerlendirme işlemi daha zengin kılmakla birlikte birinin eksi yönünü diğerinin telafi etmesi şansı ortaya çıkmaktadır (akt: Kaptan ve Önal, 2006:9).

Yılmaz'a (1986) göre değerlendirme; ölçme sonuçlarının aynı alana ait bir kriter ile kıyaslayarak bir değer yargısına ve oradan da bir sonuca ulaşma sürecidir. Değerlendirme, "öğrenci hakkında bilgi toplanması, kayıt edilmesi, yorumlanması ve kullanılması süreci" olarak tanımlanabilir. (Türnüklü, ty:1)

Ölçme değerlendirme eğitim öğretim etkinliklerinin vazgeçilmez bir aşamasıdır. Ölçme değerlendirmeyi vazgeçilmez yapan faktör, eğitim sürecinin her bir parçasının ölçme değerlendirme ile yakından ilgili çalışma etkinliklerinin artırılmasıdır. Değerlendirme, ölçmeyi içine alan bir kavramdır. (Yıldız ve Uyanık, 2004)

3. YENİLENEN MATEMATİK PROGRAMINDA ÖLÇME DEĞERLENDİRME

Öğretmenler uzun yıllar, öğrencilerinin kitaplarda yazılan ve sınıfta anlatılan bilgi ve becerileri ne derece kazandıklarını belirlemeye dönük başarı testlerinin geliştirilmesiyle ilgilenmişlerdir. Bu yolla öğrencilerin ancak hatırlama ve ezberleme gerektiren alt zihinsel becerileri ölçülebilmiş ve ölçme sonuçları öğrencilerin sınıflarını geçip geçmediklerini belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Oysa günümüzde bilginin hızla değişmesi ve çoğalan bilgileri mükemmel biçimde depolayan teknolojik araç

gereçlerin bulunması ve yaygınlaşması, eğitimde de bazı anlayışların değişmesine neden olmuştur. Bu durum, bilginin depolanmasına önem veren eğitim anlayışından, bilgi ve becerilerin yeni durumlarda özellikle gerçek yaşam durumlarında kullanılmasına önem veren bir eğitim anlayışına doğru yönelmenin de en önemli sebeplerinden biri olmuştur (Kutlu, 2002 akt: Öztürk, 2007). Buna bağlı olarak bilim ve teknolojiadaki gelişmeleri izleyebilecek bir toplumun yetiştirilmesi, konuların mantıksal ve temel bir yapıya kavuşturulması, konuların daha anlaşılır bir dille öğrencilere aktarılabilmesi, eski matematik programındaki konular arasındaki kopuklukların giderilmesi, gereksiz tekrarların ortadan kaldırılması, yararı olmayan bilgilerin ayıklanması için matematik programının yenilenmesi gerekmektedir (Yılmaz, 2006).

Bugün çoğu öğretmenlerimiz matematikte başarıyı, öğrenciler tarafından formülleri, kural ve yöntemleri anında uygun bir biçimde kullanabilme olarak görmektedir. Yani formül ve hesaplamayı doğru yapmayı yeterli bulmaktadır. Oysa öğrenciyi üretken bir biçimde donatmak ve yaşamında başarılı olacak şekilde eğitmek, çocuğa matematiği nasıl kullanacağını ve hayatının hangi alanlarında uygulayabileceğini göstermeye bağlıdır. Öğrenciye verilen bütün matematiksel bilgiler için onları tek sınama yolu, öğretilen bilgilerin ve kavramların yaşamda nerede, ne zaman ve niçin kullanılabileceğinin sorulmasıdır (Yıldız ve Uyanık, 2004).

Günümüzde dünya çapında değişen standartlar doğrultusunda, ölçme değerlendirme basamağında bir takım değişiklikler meydana gelmiştir. Geleneksel ölçme değerlendirme yaklaşımları olarak tabir edilen yazılı kağıt kalem testleri ve sözlü sınavların yanında dünya literatüründe alternatif değerlendirmeler olarak tabir edilen portfolyo değerlendirme, performans değerlendirme, proje değerlendirme, öz değerlendirme, akran değerlendirme gibi öğrencinin ürünlerinin yanında ürüne ulaşma yolu yani süreci yoklayan yaklaşımlar eğitim ortamlarında yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır (Bekiroğlu, 2004). Hamm ve Adams'a (1991) göre matematik alanında çoktan seçmeli testler gibi önem verilen kağıt kalem testleri artık öğrencilerin yeteneklerini ölçmede yeterli olmamaktadır. Buna paralel olarak öğrencilerin ezberciliğe yönelik çoktan seçmeli testlerden daha çok onların ne bildiklerini ya da ne yapabileceklerini ortaya koyan, yeteneklerini sergilemeye ve bir şey üretmeye olanak

sağlayan farklı ölçme değerlendirme araçlarına ihtiyaçları vardır (akt: Kaptan ve Önal, 2006). Bilgi yerine beceri temelli öğretim temele alındığında becerilerin gelişiminde sürecin büyük önemi vardır. Öğrencilere öğrenmeleri için nasıl farklı imkanlar sunuluyorsa, ne öğrendiklerini gösterebilmeleri içinde farklı ölçme yöntemleri kullanılmalıdır. Öğretimdeki değişiklikler, ölçme değerlendirme yöntemlerinde de değişiklik yapmayı gerektirdiğinden alternatif ölçme değerlendirmelere ihtiyaç duyulmuştur (Bekiroğlu, 2004).

Kaptan ve Önal(2006)' göre bu alternatif ölçme değerlendirmeler, geleneksel yöntemlerin eksiklerini tamamlayıcı yöntemlerdir. İkisinin bir arada kullanılması, öğrenci hakkında daha anlamlı kararlar verilmesine ve öğrenciye öğrenme ortamı konusunda önemli ipuçlarına olanak sağlayacaktır.

2005 – 2006 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanılan matematik programında geleneksel ölçme değerlendirme anlayışından daha çok, alternatif ölçme değerlendirmeye vurgu yapılmaktadır. Yeni programının benimsediği ölçme değerlendirme yaklaşımın özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- 1) Ölçme değerlendirme araçları öğrencilerin bildiklerini ortaya koymalarını sağlar. Onların neyi bilmediğini değil, neleri bildiklerini görmeye yarayan araçlardır.
- 2) Değerlendirme ile sadece öğrenme ürünü değil, öğrenme süreçleri de izlenir.
- 3) Ölçme değerlendirme araçları, öğrencilerin gerçek yaşamla kendi bilgileri arasında ilişki kurmalarını ve karşılaştığı problemlere farklı çözüm yolları üretebilmelerini sağlar.
- 4) Ölçme değerlendirme araçları, bilginin ne kadar öğrenildiğini tespit etmenin yanı sıra nasıl öğrenildiğini de belirler.
- 5) Değerlendirme sürecinde öğrenci de bulunur.
- 6) Klasik ölçme ve değerlendirme araçlarının yanı sıra öğrenci merkezli ölçme ve değerlendirme araçlarını da önerir.
- 7) Sadece öğretimin sonunda değil, öğretimin her aşamasında sürekli ölçme ve değerlendirme etkinlikleri gerçekleştirilir.
- 8) Örtülü, belirsiz ölçütlerden ziyade açık ve belirgin ölçütleri tercih eder.

9)Öğrencilerin, bilgiyi hatırlamalarından ziyade uygulamalarına, yapılandırmalarına ve üst düzey becerilerini sergilemelerine önem verir (Öztürk, 2007).

Yenilenen matematik programında yer alan alternatif ölçme değerlendirme uygulamalarının geleneksel yaklaşımlardan ayıran en önemli özelliklerinden biri de öğrencilerin ölçme değerlendirme sürecine doğrudan katılımını sağlamasıdır. Yenilenen matematik programında ölçme değerlendirmenin amacı, öğrenme ve öğretme sürecinde öğrencilerin başarılarını saptamak, eksikliklerini belirlemek, öğretim yöntemlerinin etkinliğini anlamak, programın zayıf ve kuvvetli yanlarını ortaya çıkarmak olarak belirtilmiştir. Programda öğrencilerin:

- Matematiği günlük hayatta ne kadar uygulayabildiği,
- Problem çözme yeteneklerini ne kadar geliştirdiği,
- Akıl yürütme güçlerinin gelişiminin devam edip etmediği,
- Matematiğe yönelik tutumların nasıl olduğu,
- Matematikte özgüvene ne kadar sahip olduğu,
- Öz denetim, sosyal beceriler ve estetik görüşlerinin ne kadar geliştirdiği,
- Matematikle ilgili iletişimi ne kadar kurabildiklerinin dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır (MEB, 2005:43).

4. MATEMATİK PROGRAMINDA YER ALAN ÖLÇME DEĞERLENDİRME ARAÇLARI

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 2005 yılında hazırlamış olduğu Matematik dersi Öğretim Programı'nda "Ölçme Değerlendirme Araç ve Yöntemleri" içerisinde proje ödevleri, performans ödevleri, portfolyolar, dereceli puanlama ölçekleri, kavram haritaları, matematik günlükleri, öz değerlendirme, akran değerlendirme, kontrol listeleri gibi yeni ölçme değerlendirme araçları yer almaktadır. Bu kısımda yeni ölçme değerlendirme araçları tanıtılmaktadır.

4.1.Portfolyo (Bireysel Ürün Dosyası)

4.1.1.Portfolyonun Tanımı

Son yıllarda eğitim alanında yaygın olarak kullanılmaya başlanan ve öğrencinin öğrenme sürecinde bireysel ve grup olarak göstermiş olduğu performansını değerlendirmede kullanılan alternatif değerlendirme ölçeklerinden biri de “bireysel ürün dosyası (portfolyo)” uygulamalarıdır (Baki ve Birgin, 2002). Genel anlamda bireysel ürün dosyasının tanımı, öğrencinin çabasını, ilerleyişini veya başarısını gösteren çalışma örneklerinin amaçlı olarak toplanmasıdır (Baki ve Birgin, 2004).

Birgin (2002) 'e (akt: Baki ve Birgin, 2004) göre bireysel ürün dosyası, öğrencinin belli bir süreç içinde bir veya birkaç alandaki becerilerini, yapmış olduğu çalışmaları veya gösterdiği davranışları düzenli ve birikimli olarak toplanması ile elde edilen delillerin önceden belirlenen kriterlere göre değerlendirilmesidir. Paulson ve arkadaşlarına (1991) göre portfolyo, bir öğrencinin bir ya da daha fazla alanda harcadığı çabayı, ilerlemeyi ve varılan sonuçları gösteren amaçlar doğrultusunda hazırlanmış öğrenci çalışmalarının koleksiyonudur. Bu koleksiyon, konu seçiminde öğrenci katılımını, seçim ölçütlerini, değerlendirme ölçütlerini ve öğrenci yorumlarını içermelidir (Kaptan ve Önal, 2006:12).

Öğrencinin ölçülmesinde kullanılan portfolyo, öğrencinin belirli bir amaç için yaptığı çalışmaların veya görevlerin toplandığı, öğrencinin bir süreç içerisindeki gayretini ve başarılarını yansıtan bireysel bir koleksiyondur (Bekiroğlu, 2004). Yazılı bir sınav belli bir anda ne öğrenildiğini gösteren bir fotoğraf ise, portfolyo zaman içindeki değişimin ve gelişimin gösterildiği bir fotoğraf albümüne benzetilebilir (Bekiroğlu, 2004). Yani klasik değerlendirmeler sadece belli bir süreyi kapsayan başarıları ölçerken, ürün dosyaları öğrencinin bir yıl içinde gösterdiği başarıları ölçmeye yardımcı olur.

Portfolyonun en genel amacı, öğrencinin belirlenen öğrenim hedeflerine ulaştığını göstermesi ve kanıtlamasıdır. Bireysel ürün dosyası, öğrencinin çalışmalarının bir dosya içinde toplanmış halidir. Öğrencinin yüksek nitelikli ödevlerini içerir. Ürün dosyası içinde; ödevler, proje sonuçları, raporlar, öğrencinin kendini yansıttığı diğer yazılı çalışmalar, yani öğrenmeyle ilişkilendirilen birçok etkin malzeme bulunabilir.

Bireysel ürün dosyasının kapsamında, öğrencinin nasıl değerlendirileceğini, yaptıklarının değerinin ne olduğunu anlayabilmesi için değerlendirme ölçütleri de yer alır (MEB, 2005).

Doğan (2005)' a göre portfolyo, öğretmenin öğrenciyi sadece test sonuçlarına göre değil, bütünüyle değerlendirmesini mümkün kılar. Kendi çalışmalarını yansıtmaları için öğrencileri cesaretlendirir. Öğrencinin kendi kendisini değerlendirmesine olanak tanır. Arkadaşlarıyla işbirliği yapmasına fırsat verir. Portfolyo çalışmasında öğrenci kendi seviyesine, fikirlerine ve kapasitesine uygun olarak ilerlemektedir. Öğrencinin gelişimden öğretmen rehber durumunda olduğundan baskılayıcı bir özelliği de yoktur. Bu nedenle öğrenciler bu çalışma sırasında daha serbest hareket etmektedirler (Ocak, 2006).

Portfolyo ile değerlendirme uygulanmaya konmadan önce dikkatli bir düzenleme ve planlama yapılmalıdır. Böylece kontrollü bir sonuç ve ihtiyaç duyulan bilgi elde edilebilir (Doğan, 2005:32). Portfolyoyu önceden belirlenen bir zamanda öğretmen ve öğrenci gözden geçirir. Genelde önce öğretmen portfolyoyu inceler, ardından öğrenciyle beraber tartışır. Bu buluşmaların amaçlarından birisi de bir sonraki hedeflerin ne olacağı ve bunun portfolyoya nasıl yansıtılacağına belirlenmesidir. Bu görüşmelerde, öğretmen öğrenciden “yaptığı çalışma için takip ettiği aşamaları”, “ne öğrendiğini”, “ne kazandığını”, “portfolyo için neden o çalışmayı seçtiğini”, “ne gibi soruları ya da sorunları olduğunu”, “yaptığı bu çalışmanın kendisine nasıl bir katkıda bulunduğunu”, “yaptığı çalışmayı tekrar etmesi gerekseydi neyi değiştireceğini” anlatmasını isteyebilir (Bekiroğlu, 2004).

4.1.2. Portfolyonun İçeriği

Portfolyo yani ürün dosyasındaki çalışmaların seçiminde her bir öğrencinin sahip olduğu zihinsel, duyuşsal, devinişsel özelliklerin, geçirdiği tecrübelerin, etkileşimde bulunduğu sosyal ortamın ve sahip olduğu sosyo-ekonomik seviyenin farklı olduğu göz önüne alınmalıdır. Bu yüzden çalışmalar her bir öğrencinin bireysel ve grup

olarak gösterdikleri performansları, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel becerileri yansıtacak şekilde tasarlanmalıdır (Baki ve Birgin, 2004).

Portfolyo kullanımına başlamadan önce hangi tür çalışmaların portfolyoda yer alacağı; bu çalışmaların sıradan çalışmalar mı, yoksa en iyi çalışmalar mı olacağı; portfolyoda yer alacak örneklerin konuya göre spesifik mi, yoksa müfredat içinde farklı konuların birleşmesinden oluşan bir materyal mi olacağı ve bu çalışmaları kimin seçeceği konularında karara varılmalıdır (Bekiroğlu, 2004).

Portfolyonun amacı, öğrencinin belirlenen öğrenim hedeflerine ulaştığını göstermesi ve kanıtlamasıdır. Bu nedenle portfolyolarda;

- Öğrencinin ulaşması istenilen öğrenim hedefleri
- Öğrencinin portfolyosuna koyduğu çalışmaların hangi hedef veya hedeflere yönelik olduğu,
- Neden o çalışmanın seçildiği,
- Çalışmaların hangi kriterlere göre değerlendirileceği ve
- Öğrencinin öz değerlendirmesi yer alır (Bekiroğlu, 2004).

Aşağıda bir portfolyoda yer alabilecek çalışmalardan örnekler verilmiştir (MEB, 2005: 45).

- Matematik günlükleri
- Ödev, alıştırma cevapları
- Öğrencilerin yazdığı problemler
- Grup proje raporları
- Öğrencilerin yaptığı sunuşların video bantları
- Matematik konularından birinin uygulaması ile ilgili bir rapor
- Öğretmen anekdotları
- Öğretmen kontrol listeleri
- Değerlendirme çalışmaları
- Posterler
- Kısa sınavlar

4.1.3. Portfolyonun Sağladığı Kolaylıklar

Portfolyolar, öğrenci hakkında daha sağlıklı verilerin toplanmasını imkan verir, öğrencinin tüm yönlerinin bir süreç içinde değerlendirilmesine olanak sağlar, öğrencinin öğrenmesini teşvik eder, öğretmen-öğrenci-veli arasında iletişimin kurulmasına fırsat verir ve buna benzer öğretmene, öğrenciye ve veliye birçok kolaylıklar sağlar (Baki ve Birgin, 2004).

Gilman, Andrew ve diğerleri (1998) (akt: Ocak, 2006:37) portfolyo kullanımının avantajlarını şöyle açıklamaktadır:

1. Portfolyolarda ürün ve süreç birlikte değerlendirilir.
2. Portfolyolar, öğrenme ve değerlendirmeyi bütünleştirir.
3. Portfolyolarda değerlendirme tek bir puanla sınırlı değildir.
4. Portfolyolar öğrencinin gelişimi hakkında daha fazla bilgi verir.
5. Portfolyolar, öğrencileri kendi kendilerine öğrenmeye teşvik eder.
6. Öğrenciler değerlendirme sürecinin bir parçası olduğunu hisseder.
7. Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme için gerekli olan yeteneklerinin gelişiminde portfolyolar önemli rol oynar.
8. Portfolyo ile kazanılan bilgi anlamlı ve önemlidir.
9. Uygun ve anlaşılabilir bir içerikle öğrencilerin çalışma örneklerinin devamlılığını sağlar.
10. Portfolyolar öğrencilerin düşünme yeteneklerini değerlendirir.

Ayrıca öğrenciler, sınav heyecanını ve dolayısıyla onun getirdiği unutma, birbirine karıştırma gibi sorunları ortadan kaldırdığı için portfolyo hazırlamayı sınava tercih etmektedirler. Öğrenciler portfolyo için verilen görevle uğraşırken kuralları, kavramları ve kanunları daha iyi öğrendiklerini ifade etmektedirler. Portfolyo ayrıca sınıfta katılım oranını da artırmaktadır, çünkü öğrenciler herşeyi hatırlamak zorunda olmadıklarını farkedip daha cesaretli olmaktadır. Öğrenciler sürekli olarak öğrendiklerini portfolyoya nasıl yansıtacaklarını düşündüklerinden, sınıfta daha aktif olurlar (Bekiroğlu, 2004).

4.2. Performans Değerlendirme

4.2.1. Performans Değerlendirmenin Tanımı

Performans değerlendirme, öğrencinin uygulamada ne derece başarılı olduğu ve davranışı sürekli ve gerekli olduğu her duruma uydurabildiği, öğrencinin hakkında fikir sahibi olunabilinen alternatif bir değerlendirme şeklidir (Parmaksız ve Yanpar, 2006:164).

Performans değerlendirme, öğrencilerin, öğrenme türleri gibi bireysel özellikleri dikkate alınarak, bunları eyleme dönüştürmelerini sağlayacak durum ve ödevler olarak tanımlanabilir (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2005: A9).

Baştürk' e (2005) göre performans değerlendirme, uygulamaya yönelik, doğrudan ölçmeyi hedef alan, gerçek yaşamdan problemler kullanan, değişik öğrenme sitillerine uygun, sınırlandırıcı olmayan bir düşünme yeteneğini destekleyen ve gerçek yaşamı yansıtan bir bakış açısıdır. Performans değerlendirme de süreç, ürün ya da hem süreç hem de ürün aynı anda ölçülebilmektedir. Benzer şekilde Berk'e (1994) göre performans değerlendirme, öğrencinin çeşitli problem durumları karşısında gösterdiği tepkilerin teşhis edilerek eksiklik ve yeterliklerin öğrenciyle birlikte belirlenmesini sağlayan bir değerlendirme biçimidir (akt: Kaptan ve Önal, 2006:11).

Performansa yönelik değerlendirmeyle birlikte öğrenciler geleneksel ölçme araçlarında ortaya çıkan pasif, alıcı ve taklit edici konumdan uzaklaşarak, aktif katılımcılar haline gelmekte ve kendilerinin güçlü ve üretici yönlerini gösterebilmektedir (Ev, 2006). Bu tarz değerlendirmeler, öğrencilerin ne bildiklerini aktif olarak göstermelerine olanak tanıdığı için geleneksel araçlara göre daha geçerli araçlardır. Geleneksel ölçme araçları dolaylı olarak ve yapay bir ölçme ortamı oluştururken, performans değerlendirme, öğrencilerin hedeflere ulaşp ulaşmadığını test etmede somut örnekler ortaya koymaktadır (Baştürk, 2005).

Performans değerlendirme, öğrencilerin kullanmaya ihtiyacı olan bilgilerin yerine kullanılır. Çünkü öğrenciler bu bilgileri karşılaştıkları problemlerde kullanırlar. Yüksek seviyeli düşünmede öğrencilere bu değerlendirmeler katkı sağlar (Parmaksız ve Yanpar, 2006:163). Yani öğrencinin disiplinler arası bilgiyi birleştirme, analiz yapma, yorumlama, yordama gibi üst zihinsel bilgi ve becerilerinin geliştirilmesinde performans ödevleri önemli rol oynar (Kaptan ve Önal, 2006:11). Performans değerlendirme ile öğrencinin gerçekçi koşullarda (gerçek yaşam durumlarında) karmaşık ödevleri yaparken, öğrendiği temel bilgileri ne kadar iyi kullandığı ölçülmeye çalışılır.

Performans değerlendirmeler, öğrencilerin okula, öğretmenlerine, öğrenmeye ve hatta kendilerine karşı olumlu tutum göstermelerine de olanak sağlamaktadır. Geleneksel ölçme araçları öğretmen merkezli bir eğitim yaklaşımının ürünüdür. Performans değerlendirme ise öğrenci merkezli bir bakış açısına sahiptir. Bu yaklaşımda öğretmenin rolü sadece öğrencilerinin öğrenmelerine rehberlik etmektir (Baştürk, 2005). Performans değerlendirme süreç içine yayılmıştır, zamana bağlı değildir. Öğrenciler, sınav saatleriyle sınırlandırılmaksızın geniş bir zaman diliminde çalışma ve tekrar yapma olanaklarına sahip olurlar. Öğrencinin yeni bilgiyi yapılandırmasını gerektirir (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2006: A19).

4.2.2. Performans Ödevinin İçeriği

Performans değerlendirmenin temelinde öğrenci performanslarının gözlenmesi vardır. Bu değerlendirmede öğrenci görüşleri, gözlem, uygulama ön plandadır (Parmaksız ve Yanpar, 2006:164).

Performansa dayalı değerlendirme sürecinde aşağıdaki etkinlikler kullanılabilir:

1. Ürünler: Makale yazma, deney raporu, inceleme yazısı, özgün bir hikaye, kompozisyon, grafik çizme, deney düzeneği oluşturma, vb.
2. Üst düzey düşünme becerileri: Bilgiyi edinme, düzenleme, kullanma, vb.
3. Gözlenebilir Performanslar: Deney yapma, kroki, resim çizme, bir araç yapma, vb.

4. Alışkanlıklar ve sosyal beceriler: Grup çalışmasına yatkınlık, başkalarının fikirlerine önem verme, kendini ifade etme, sunum yapabilme, vb.
5. Performans Ödevi: Öğrencinin eleştirel düşünme, problem çözme, okuduğunu anlama, yaratıcılığını kullanma, araştırma yapma gibi öğrencinin bilişsel, duyuşsal, psiko-motor alandaki becerilerini aynı anda kullanmasını, geliştirmesini ve bir ürünün ortaya konmasını gerektiren çalışmalardır (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2006: A19).

Performans ödevlerini, tamamlamak için uzun bir süre gereklidir. Araştırma ve teoriler, en derin öğrenmenin öğrenciler, içeriğin daha derin basamaklarına katıldıklarında ortaya çıktığını söylemektedir.

4.2.3. Performans Ödevinin Değerlendirilmesi

Günlük yaşama ait ödevlerde olduğu gibi, performansa ilişkin ödevlerde de tek bir yanıt yoktur. Ödevi tamamlamak için değişik yollar bulunmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin ödevlerinde gösterdikleri performans bir makine ile puanlanamaz ama iyi tanımlanmış bir ölçüt ile bir ya da daha fazla kişi tarafından değerlendirilebilir (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2005: A9).

Aşağıdaki basamaklar izlenerek bir performans değerlendirme süreci hazırlanabilir:

1. Öğrencilerde hangi düşünme süreçleri ve sosyal becerilerin ortaya çıkarılacağına karar verilmesi
2. Ürün, süreç ya da her ikisinin birlikte değerlendirilip değerlendirilmeyeceğine karar verilmesi
3. Öğrenci için anlamlı, özgün, gerçekçi ve önemli bir içeriğin oluşturulması
4. Öğrencilere çalışmanın tüm detaylarının açık bir yönergeyle sunulması
5. Çalışma okul dışı zamanlarda yapılacak ise öğrencinin kimden ne ölçüde yardım alabileceğinin belirlenmesi
6. Dereceli puanlama anahtarının aktarılması (Kaptan ve Önal, 2006:12).

Performans değerlendirmede öğretmenler performans değerlendirmeyi tam olarak bilmelidirler. Sınıf ortamında performans değerlendirmenin hazırlanmasından, uygulamasından ve puanlamasından öğretmen sorumludur. Performans değerlendirme sonuçları kişisel yanlılığa ve taraflı kararlara açıktır. Bu zayıflığı gidermek için çok iyi hazırlanmış dereceleme ölçeklerine (rubric) ihtiyaç vardır. İyi hazırlanmış dereceleme ölçeği geliştirilmeden yapılacak olan değerlendirmeler güvenilir sonuçlar vermeyecektir (Baştürk, 2005).

Öğrenciye verilecek performans ödevi belirlendikten sonra, öğrencinin hangi ölçütlerle değerlendirileceğini gösteren dereceli puanlama anahtarı öğrenciye önceden verilmelidir. Dereceli puanlama anahtarı öğrencinin başarısı için bir yol haritasına dönüşür.

4.3. Dereceli Puanlama Ölçekleri (Rubric)

4.3.1. Dereceli Puanlama Ölçeklerinin Tanımı

Dereceli puanlama ölçekleri, performansı tanımlayan, kriterleri içeren puanlama rehberleridir. Herhangi bir çalışmanın puanlanması için geliştirilmiş ölçütleri içeren araçlardır. En faydalı dereceleme ölçekleri, öğretmenin kendisinin hazırladığı ölçeklerdir (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2005:A9). Dereceli puanlama ölçekleri, öğretmenlere objektif değerlendirme imkanı verir. Ayrıca dereceli puanlama ölçekleri, öğrencilere bir ödevi yaparken kendi performanslarını değerlendirebilecekleri olanakları da sunar (Kaptan ve Önal, 2006:13).

Dereceli puanlama ölçekleri, kullanılış amaçlarına göre ikiye ayrılır:

Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı: Analitik dereceli puanlama anahtarı, bir değerlendirmenin farklı bölümlerindeki çok belirli cevapları puanlamada kullanılır. Değerlendirmenin her bölümünden bütün puanlar öğrencinin performansının seviyesini ve toplam alacağı puanını belirlemek için toplanır.

Analitik puanlama anahtarını kullanan öğretmenler, öğrencilerin verdiği tüm cevapları tek tek incelemeli ona göre puanlamalıdır (Kaptan ve Önal, 2006:13). Ek olarak analitik ölçekte her bir öğrenme basamağının kategorileri belirlenirken, bu kategorilerin dersin işleniş şekliyle uyum içinde olmasına dikkat edilmesi gerekir (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2006: A20). Analitik anahtar öğrencilerin eksiklerini bilmeleri ve düzeltmeleri açısından çok yararlıdır.

Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı: Bütüncül dereceli puanlama anahtarı, öğretmenin öğrencinin cevabını toplam olarak değerlendirmek istediğinde kullandığı bir ölçektir (Kaptan ve Önal, 2006:13).

Bütüncül değerlendirme öğrencilerinin cevaplarının hızlı bir şekilde değerlendirilmesine olanak verir ancak detaylı olarak öğrencinin zayıf ya da güçlü olduğu yönleri ortaya çıkarmaz (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2006: A20). Bütüncül dereceli puanlama anahtarı süreçle değil sonuçla ilgilidir.

4.3.2.Dereceli Puanlama Ölçekleri Kullanmanın Nedenleri

Dereceli puanlama ölçekleri;

- Öğretmen ve öğrenci için yeterliliklerin açık tanımını verir.
- Öğrenciler derecelendirme ölçeği kullandıkça ürettikleri ürünün sorumluluğunu daha fazla duyarlar.
- Öğretmenlerin puanlama için harcadıkları zamanın azalmasına katkıda bulunur.
- Öğretmenin öğrenci çalışmalarını değerlendirmelerini basitleştirir.
- Öğrencilere bir ödevi tamamlarken kendi performanslarını değerlendirebilecekleri standartlar ve kriterler sağlar.
- Ölçeklerde belirlenen ölçütlerin velilere bildirilmesi, çocuklarına yardımcı olacak velilere kolaylık sağlar (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2005: A9)

4.4.Proje Ödevleri

4.4.1. Proje Ödevlerinin Tanımı

Proje, öğrenenlerin serbest bir biçimde seçtiği ve isteyerek üzerinde çalıştığı her türlü etkinlik ve harekettir (Aytekin ve Rasan, 2001 akt: Akçin, 2006:41). Projeler, bir kavram veya becerinin kazandırılmasıyla ilgili bir problemin çözümü için, öğrencilerin özgür bir şekilde grup halinde veya birey olarak yaptıkları çalışmalardır. Bir öğrencinin kendisine verilen problemin çözümünü bulabilmek için, problemi nasıl ve hangi sırayı takip ederek çözebileceğine bağımsız bir şekilde karar verebilmesi, projenin temel özelliğidir (Dede ve Yaman, 2003:118). Projeler, öğrencilere bilimsel araştırma yapabilme becerisi kazandırmak ve yaşayarak öğrenme imkanı vermektedir.

Diğer bir ifadeyle projeler, geniş içerikli ve uzun süreli performans ödevleridir. Proje çalışmaları, ünitelerde yer alan kazanımları kapsayan ayrıntılı ödevlerdir. Bireysel ya da grup olarak yapılabilir. Proje konusu, öğrenci tarafından veya öğretmenin hazırlayacağı listeden seçme yoluyla belirlenebilir. Öğrenci, projenin amacını, izlenecek yolları, kullanılacak malzemeleri ve karşılaşılabilecek durumları önceden planlar. Gerekliğinde öğretmeninden yardım alabilir. Proje ödevleri, yönerge ve puanlama standartları gerektirir.

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği'ne göre öğrenciler, bir ders yılında istedikleri ders veya derslerden bireysel ya da grup çalışması şeklinde en az bir proje ödevi hazırlarlar. Proje ödevleri, öğretmence belirlenen ölçütlere göre hazırlanan değerlendirme ölçeği veya dereceli puanlama anahtarına göre değerlendirilir. Öğretmenler, değerlendirme ölçütlerini belirlerken, öğrencilerin görüşlerinden de yararlanabilir. Öğrencilere proje ödevi verilirken kullanılacak değerlendirme ölçütleri önceden verilir. Öğrenciler, çalışmalarında yararlandıkları kaynak veya kişileri de belirterek öğretmenin belirleyeceği süre içinde çalışmalarını teslim ederler. Projeler teslim edildikleri yarıyıldaki değerlendirilir (İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği, madde 14).

4.4.2.Proje Ödevlerinin Gerekliği

Proje ile öğretim ise öğrencilerin bilgi ve becerilerini geliştirebilecekleri sağlıklı bir öğrenme ortamı sağlar (Dede ve Yaman, 2003:119).

Proje ödevleri ile öğrenciler;

- Özel ihtiyaç ve ilgilerine yönelik aktiviteleri yapma şansına sahip olurlar.
- Araştırmaları ve birikimleri yardımıyla matematiksel dünyayla doğrudan ilişki kurarak, bilgiyi kendileri inşa edebilirler.
- Bu tür çalışmalardan daha çok zevk aldıklarından ve yaşayarak öğrenme imkanına sahip olduklarından konuları daha iyi anlarlar.
- Proje ödevleri sayesinde, öğrenciler ilginç ve farklı etkinliklere katılırlar.
- Öğrenciler, ürünler oluşturarak veya tartışmalar düzenleyerek başkalarına fikirlerini anlatma, sonuçları düzenleme, verileri grafik haline getirme, tahmin yapma, soruları inceleme ve cevaplandırmaya yönlendirilirler (Dede ve Yaman, 2003:120).

Bunlara ek olarak, proje ödevleri öğrencilerin yaratıcılık, araştırma, iletişim kurma gibi üst düzey zihinsel becerilerinin gelişmesine katkı sağlar (Erdemir, 2007:27).

4.5. Görüşme (Mülakat)

Görüşme (mülakat); öğrencilerin çalışmaları ve konuları nasıl anladıkları hakkında öğretmenlere değerlendirme anlamında bilgi verir.

Öğrencilerle bireysel olarak yapılan açık uçlu ve kısmi – planlı görüşmeler, öğrencilerin düşünceleri ve çabaları hakkında bilgi edinmeyi sağlayan en gerçekçi yöntemlerden biridir. Açık uçlu görüşmeler, öğretmenin öğrenciye desin içeriği ile ilgili sorular sorduğu ve cevaplar üzerine araştırma yaptığı görüşmelerdir. Kısmi düzenlenmiş görüşmeler ise, öğretmenin sırayla soracağı soruları, genel hatlarıyla önceden hazırladığı görüşmelerdir (Doğan, 2005:33-34).

4.6. Gözlem

Öğretmen öğrencilerin; soru ve önerilerine verilen cevaplarını, sınıf içi tartışmalarda katılımlarını, grup çalışmalarında ve tartışmalarında katılımlarını, öğrenmelerle ilgili gösterdiği tepkiyi gözlemler. Gözlem, öğrenciler hakkında doğru ve çabuk bilgiler sağlar (MEB, 2005: 335)

4.7. Matematik Günlükleri

Günlükler, öğretmenin öğrencilerinin duygu ve düşüncelerini öğrenmesinde etkili bir araçtır. Öğretmen bu sayede öğrencilerine geri bildirim sağlayabilir. Ayrıca günlükler sayesinde öğrencilerin yazı yazma becerileri gelişir (Doğan, 2005:). Matematik günlükleri öğrencilerin derse ve öğrenme sürecine karşı tutumlarını öğrenmek için kullanılabilir. Günlükler işlenen konunun veya problemin ne kadar veya nasıl anlaşıldığı hakkında bilgi verir. Günlükler, üzerine küçük notlar, öneriler yazılarak geri verilir.

Öğrenciler matematik dersinde yaşadıkları olayları, deneyimleri, duygularını günlüklere yazabilir, buna ek olarak derste öğrendiklerini yazılı olarak açıklayabilirler (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2006: A17). Günlüklerin içerik sınırlaması yoktur. Defterde, dosyalanmış kağıtlarda ya da bilgisayar disketinde günlük tutulabilir. Günlüklerde öğrenciler, öğretmenlerin belirlediği soruları cevaplandırabilecekleri gibi, kendi duygu ve düşüncelerini de yazabilirler (Doğan, 2005:34)

4.8. Kontrol Listeleri

Kontrol listeleri, öğrencinin bir zaman diliminde yapılan çalışmalarının kaydını tutmak için performansının gözlenmesi amacıyla kullanılır. Bu listeler öğrencilerin verilen bir görev ile ilgili ölçütleri karşılayıp karşılamadığına karar vermek içinde kullanılabilir.

Kontrol listeleri, öğrenciden beklenen davranışın özelliklerine ilişkin detaylı bilgileri içeren ve öğrenci performansının eksik noktalarını belirleme amacıyla kullanılan araçlardır. Ölçütlerin ya da özelliklerin kontrolü iki kategorili

kaydedilmelidir(görüldü/ görülmedi, evet/ hayır, var/ yok gibi) (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2006: A20).

Kontrol listeleri genellikle, daha küçük parçalara ayrılabilen ve karmaşık davranışları belirlemek için uygundur. Kontrol listelerini oluşturmadan önce neyin kontrol edileceği, neyin gözleneceği belirlenmelidir. Aynı anda tüm öğrencilerin gözlemlenmesi doğru değildir.

4.9. Öz Değerlendirme

Öz değerlendirme, bireysel veya kendini değerlendirme olarak da adlandırılabilir. Belli bir konuda öğrencinin kendi kendisini değerlendirmesidir. Doğan (2005)' a göre öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini, başarı düzeylerini, öğrenme sonuçlarını yargılamaları olarak da açıklanabilir.

Öz değerlendirme, öğrencilerin gelişimi için basamak basamak geliştirilmiş, gelecekte üzerinde çalışmak istedikleri konularda verimli olmalarını sağlayacak, onların kendi yeteneklerinin farkına varmalarına yardımcı olan bir yaklaşımdır (Kaptan ve Önal, 2006:12).

Yıldız ve Uyanık (2004)' a göre öz değerlendirme, öğrencilere kendi öğrenme durumlarını ölçme ve değerlendirme fırsatı verme durumudur. Öğrenciler, kendi başarı durumlarını izledikleri için hangi düzeyde olduklarını tahmin edeceklerdir. Objektif değerlendirmeyi yapabilen bir öğrenci, öğretmenin değerlendirme çerçevesi içinde oldukça önemlidir. Öz değerlendirmede esas amaç, öğrencinin çalışmaları ve yaptığı etkinliklerle bütünleşmesidir.

Öz değerlendirme, öğrencinin kendi yeteneğini kendisinin keşfetmesine olanak tanır. Öz değerlendirme, öğrencilerin okulda yaptıkları çalışmaları, nasıl düşündüğünü ve nasıl yaptığını değerlendirmelerini gerektirir (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2006: A19). Bunlara ek olarak öğrencilerin öz değerlendirmeyle birlikte kendilerine dışarıdan bakma yetileri gelişir, öğrenci kendini değerlendirerek sürecin bir parçası olduğunu hisseder.

Öz değerlendirme sayesinde öğrenci kendindeki güçlü ve zayıf yönlerin farkına varır (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2006: A19). Öz değerlendirme; öğrencilere performansının düzeyi hakkında karar vermek için kişisel ya da kişiler arası kriter koymada ve motivasyonlarının yükselmesinde fırsat verir. Öğrencilerin değişik durumlarda davranışlarını kontrol altına almalarını sağlar (Eğri, 2006:32).

Ancak öz değerlendirmenin, pek çok olumlu yönünün yanında bazı olumsuz yönleri de vardır. Örneğin öğrenci kendi performansını değerlendirirken yanlılığını koruyamayabilir. Öz değerlendirme ilk defa uygulanırken öğrencilerin deneyimsizlikleri nedeniyle yanılığa sebep olabilir. Ancak öğrenciler tecrübe kazandıkça aldıkları kararlar da daha doğru olacaktır.

4.10. Akran Değerlendirme

Bir grup içinde yer alan bireylerin akranlarını değerlendirmeleridir. Öğrencilerin, arkadaşlarının hazırladığı ödev, araştırma, proje, rapor gibi çalışmalarını değerlendirmeleridir. Doğan (2005)' a göre akran değerlendirme yalnız bir puanlama işi değil, aynı zamanda becerilerin geliştirildiği bir öğrenme sürecidir.

Akran değerlendirmenin pek çok yararı vardır. Bunlar şöyle sıralanabilir:

- Akran değerlendirme ile öğrencilerin kendilerine olan güvenleri artar.
- Kişinin öğretmen dışında başka birinden de dönüt almasına yardımcı olur.
- Değerlendirmeye temel oluşturan beceriler ve ölçütlerin saptanması konusunda öğrenciye bakış açısı sağlar (Mamaç, Ünsal, Yavuz, 2006: A20).
- Akran değerlendirme öğrenciye sorumluluğu öğretir.
- Öğrencilerin eleştirel yeteneklerini geliştirir.
- Rekabete karşı işbirlikli öğrenmeyi teşvik eder.
- Öğrencilerin derse etkin katılımını sağlar ve derse devamı artırır.
- Akran gruplarıyla diyalog, içsel konuşma becerilerinin gelişimine katkı sağlar (Doğan, 2005:30).

Fakat bu değerlendirmenin pek çok yararı yanında bazı sakıncaları da vardır. Örneğin; akranlar arasında arkadaşlık durumu birbirlerine yüksek veya çok düşük puan verilmesine neden olabilir. Kendi aralarında anlaşarak birbirlerine yüksek puan verebilirler. Fiziksel güçten kaynaklanan nedenlerden dolayı akranlar yüksek puanlama yapabilirler.

4.11. Kavram Haritası

Ünitede veya konuda geçen kavramların birbiriyle ilişkilerinin yansıtıldığı haritalardır.

Bir taslak ya da krokiye benzeyen kavram haritaları, bilgileri organize etme ve ya sergileme yoludur (Parmaksız ve Yanpar, 2006:162). Korkmaz (2004)' a göre kavram haritaları, bir temel kavramla ilişkili diğer kavramları ve bunların birbiriyle olan ilişkilerini gösteren grafiksel yapılardır (akt: Eğri, 2006). Kavram haritaları, öğrenmeyi kolaylaştırma, öğrenme sürecini kontrol etme, kavram yanılgılarını ortaya çıkarmak amacıyla kullanılır. Kavram haritaları, öğrenmeyi anlamlı kılar, tekrar tekrar kullanılabilir. Ancak hazırlanması zordur.

Kavram haritaları; öğrenme, öğretme etkinliklerinde geniş kullanım alanına sahip olan görsel bir yöntemdir. Bu önemli yöntemi Ausubel'in bilişsel öğrenme kuramı ışığında ilk defa Joseph Novak tanıtmıştır. İnsanlar iletişim için çeşitli yollar kullanmaktadırlar; doğal diller (konuşma-yazma), müzik, resimler- şemalar gibi. Kavram haritaları ise bilgi iletişiminin grafiksel bir yoludur. Öğrenme-öğretme yöntemi olarak geniş kullanım alanı bulan kavram haritaları, kavram yanılgılarını belirlemede de kullanılabilir.(Baki ve Şahin, 2004).

Kavram haritaları; kalıcı öğrenme sağladığı, öğrenme güçlüğü çeken öğrencilere yardımcı olduğu, öğrencilerin kompleks yapıları bir bütün olarak algılamalarını sağladığı, öğretmene bir konu alanında öğrencilerin sahip olduğu bilgileri gözlemleme

ve hangi öğrencinin daha çok yardıma ihtiyacı olduğunu ayırt edebilme şansı tanıdığı için oldukça önemli ölçme değerlendirme araçlarıdır.

Kavram haritaları, öğrencilerin öğrenmesine ve eğitimcilerin öğrenme malzemesini organize etmesine yardımcı olabilecek basit fakat güçlü bir stratejidir. İlişkiler zinciri kurmak amacıyla birbiriyle ilişkili kavramları bağlayan grafiksel sunumlar olarak kavram haritaları, öğrenenin bilişsel yapısına ulaşmak ve hem öğretmen hem de öğrenci için, öğrenenin mevcut bilgisini açığa çıkarmak amacıyla kullanılmıştır.

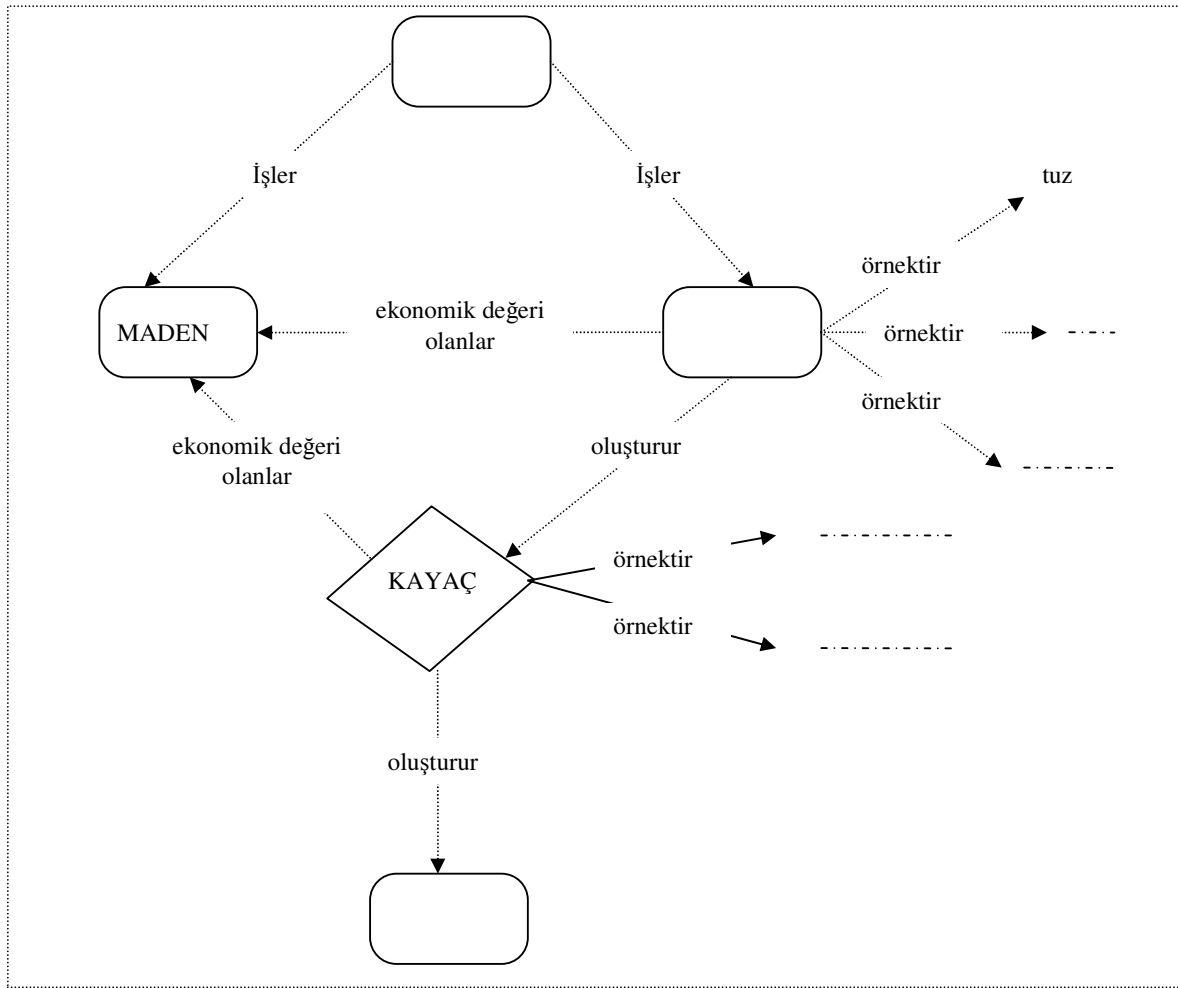
Öğrenci bir konu ile ilgili kavram haritası hazırlaması sırasında sınıflandırma, zihinsel canlandırma, sembolleştirme gibi stratejilerden yararlanmaktadır. Bu da öğrencinin bilgi organizasyonu süreci ile ilgili doğrudan ve hızlı bir şekilde analitik veri elde edilmesini sağlar.

Kavram haritaları öğrencilerin aktif katılımıyla yapılırsa daha etkili olur. Öğrenci zihnindeki fikirlerle çizilen harita arasında bir ilişki kurarak, yeni bilgiler inşa edebilmektedir. Bu yönüyle kavram haritaları, bütünleştirici yaklaşımın sonuçlarından biri olarak da ele alınabilir. Bilginin bir yapısı varsa, bu bilgi birtakım alt birimlere ayrılarak gösterilebilir. Konu, örgütlü alt birimlere, bunlar da yan ve ana düşüncelere ve sonuçta bilginin en küçük yapı taşı olan kavramlara bölünür.

Kavram haritalarının eğitimsel uygulamaları, bir öğrenme stratejisi ve çeşitli alanlarda bir değerlendirme aracı olma özelliğini taşıması nedeniyle; öğrencinin yanlış anlamalarını tespit etmede de etkili olarak kullanılır. Okulda gördüğü konularla ilgili öğrencilerin kavram haritaları hazırlaması onları yaratıcılık konusunda teşvik ederken öğretmene de öğrencinin zeka, karar verme, bilgi ve yeterlilik düzeyini değerlendirme olanağı tanır Burada öğrenci değerlendirme aşamalarında ortaya çıkan endişeyi yaşamayacağından hem değerlendirme sağlıklı olacak hem de yanlış anlaşılmalara zamanında müdahale edilebilecektir(Baki ve Şahin, 2004).

Kavram haritaları oluşturulurken öncelikle konunun anlaşılması için gerekli olan kavramlar tespit edilir, seçilen kavramlar en genel olandan en özele doğru sıralanır. İki kavram arasındaki ilişkiyi belirten önermeler belirlenir, kavramlar arası ilişkiler oklarla birbirine bağlanır, ilişkiler oklar üzerine yazılır (Yılmaz, 2006). Aşağıda bir kavram haritası örneği verilmiştir.

Tablo 1. Kavram Haritası Örneği

5. YAPILAN BAZI ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın konusu ile doğrudan ilgili veya dolaylı yoldan ilişkili olan yayın ve araştırmalar yer almaktadır.

Yıldız ve Uyanık (2004); “Matematik Eğitiminde Ölçme Değerlendirme Üzerine” isimli araştırmada geleneksel değerlendirmede görülen eksik ve aksaklıkların matematik eğitime verdiği olumsuzluklardan dolayı yeni bir bakış açısı ve yeni bir yaklaşım modelinin ortaya çıkmasının zorunlu kılındığı ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşım modeli de öğrenciyi merkeze alan, öğrencinin aktif olarak derse katılımını sağlayan, düşündüklerini açıkça söyleyebilme fırsatını veren, kendilerini rahatlıkla ifade etmelerini sağlayan yöntemlerin olduğu bir modeldir.

Aydın (2005); “Öğretmenlerin Alternatif Ölçme Değerlendirme Konusundaki Düşünceleri ve Uyguladıkları” araştırmasını XIV. Ulusal Eğitim Bilim Kongresinde sunmuş ve araştırma kongre kitabında yayınlanmıştır. Bu araştırmada öğretmenlerin alternatif ölçme değerlendirme konusundaki düşünceleri, öğretmenlerin alt ölçme değerlendirme tekniklerini kullanma yada kullanmama nedenleri, ne sıklıkla kullandıkları ve öğretmenlerin varsa kendilerinin geliştirdikleri tekniklerin olup olmadığı ve bunların sebepleri saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın verileri Ankara ve Denizli merkez ve Ankara'nın Haymana ilçesinde farklı branşlar da 43 öğretmenin cevapladığı anketle sağlanmıştır. Araştırma sonucunda, alternatif ölçme değerlendirme ile ilgili olarak öğretmenlerin tam anlamıyla bilgi sahibi olmasalar da mesleki kıdem bakımından daha yeni öğretmenlerin biraz daha etkili olduğu, öğretmenlerinin çoğunun alternatif ölçme değerlendirme gerekli görürken birkaç öğretmenin gerekli görmediği, öğretmenlerin çoğunun alternatif ölçme değerlendirmeyi tam olarak bilmediği ve derslerinde anlamlı olarak yer vermediği, buna bağlı olarak derslerinde uygulamadığı saptanmıştır.

Durmuş ve Bahar (2005); “2004 Öğretim Programlarında Ölçme Değerlendirme Yaklaşımı: İlköğretim Matematik Fen ve Teknoloji Dersleri” isimli çalışmalarında;

2004 yılında geliştirilen İlköğretim Matematik Fen ve Teknoloji dersleri öğretim programlarını ölçme değerlendirme açısından incelemişler, inceleme sonucunda her iki programında oluşturmacı öğrenme teorilerini temel olarak hazırlandığı, ölçme değerlendirme yaklaşımlarında benzerlik olduğu, oluşturmacı öğrenme teorileri ile uyumlu alternatif ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerini ön plana çıkardığı saptanmıştır.

Parmaksız ve Yanpar (2006); “Alternatif Değerlendirme Yaklaşımlarının Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılabilirliği” isimli araştırmasında, İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin alternatif değerlendirme yaklaşımlarında yeterlikleri, kullanım sıklığı ve bu yaklaşımların Sosyal Bilgiler dersinde kullanılabilirliği ile ilgili görüşleri belirlenmiştir. Araştırma örneklemini olarak Zonguldak ili merkez ve bağlı ilçelerdeki görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri seçilmiştir. Bu araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersinde alternatif değerlendirme yaklaşımlarının kullanılabilirliğine olumlu görüş bildirdikleri görülmüştür.

Çakan (2004); “Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirme Uygulamaları ve Yeterlik Düzeyleri: İlk ve Orta Öğretim” adlı çalışmasında ilk ve orta öğretimde görev yapan öğretmenlerin sınıf içi ölçme ve değerlendirme uygulamaları bakımından ve kendilerini bu alanda nasıl algıladıkları bakımından aralarında farklar olup olmadığı araştırılmış ve araştırmanın sonucunda iki öğretmen grubu arasında güvenilirlik ve geçerliğe dair uygulamalar, soru düzeyleri ve program sürecine dönük alınan tedbirler bakımından anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Fakat ilköğretim kademesindeki öğretmenlerin ortaöğretim kademesindeki öğretmenlere kıyasla kendilerinin daha yeterli algıladıkları gözlemlenmiştir.

Orbeyi (2007); yaptığı araştırmasında yeni matematik öğretim programının uygulanması hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemeyi, buna dayalı olarak programı değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırmayı 2005 – 2006 öğretim yılı bahar dönemi ile 2006 – 2007 öğretim yılı güz döneminde Çanakkale, Edirne ve Eskişehir il merkezlerindeki ilköğretim okullarında çalışan 459 sınıf öğretmeni ile yapmıştır. Araştırma için gerekli olan verileri toplamak amacıyla anket geliştirilmiş ve

öğretmenlere uygulanmıştır. Yapılan bu araştırmanın sonucunda sınıf öğretmenleri; ilköğretim matematik programının kazanım, içerik, öğretme – öğrenme süreci ve değerlendirme kısımlarını yeterli bulduklarını, öğretme – öğrenme sürecinde araç gereç yetersizliğinden dolayı araç gereç kullanımına yer veremediklerini, programın başarılı olabilmesi için mutlaka velilerle işbirliğine gidilmesi gerektiğini, hizmet içi eğitim kurslarına gereksinim duyduklarını ve bu gereksinimlerini karşılayacak kurslara katılmak istediklerini, yaşadıkları sorunların çözümünde okul yöneticilerinden kendilerine destek olmalarını beklediklerini belirtmişlerdir.

Bulut (2006); yaptığı araştırmasında yeni ilköğretim birinci kademe programlarının uygulamadaki etkililiğini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul, Ankara, Kocaeli, Van, Hatay, Samsun ve Bolu illerinde çalışan 982 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmacı her program için ayrı ayrı veri toplama aracı geliştirmiştir. Araştırmanın sonucuna göre; Yeni Türkçe Dersi Öğretim Programı ile ilgili olarak; kazanımların, kapsamın ve eğitim durumunun uygulamada “çok”, değerlendirmenin ise “orta” düzeyde etkili olduğu, Yeni Hayat Bilgisi Öğretim Programı ile ilgili olarak; kazanımların, kapsamın, eğitim durumunun ve değerlendirmenin uygulamada “çok” düzeyinde etkili olduğu, Yeni Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı ile ilgili olarak kazanımların, kapsamın, eğitim durumunun ve değerlendirmenin uygulamada “çok” düzeyinde etkili olduğu, Yeni Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile ilgili olarak kazanımların, kapsamın, eğitim durumunun ve değerlendirmenin “çok” düzeyinde etkili olduğu görülmüştür. Yeni Matematik Dersi Öğretim Programı ile ilgili olarak kazanımların, kapsamın ve eğitim durumunun uygulamada “çok”, değerlendirmenin ise “orta” düzeyde etkili olduğu görülmüştür. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin Matematik Dersi Öğretim Programı’nda yer alan ölçme değerlendirmeye ilişkin görüşleri arasında sınıf ve cinsiyet değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık ortaya çıkarken; il, kıdem, eğitim düzeyi ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

Kalender (2006); “Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşım Temelli Yeni Matematik Programı’nın Uygulanması Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar ve Bu Sorunların Çözümüne Yönelik Önerileri” adlı araştırmasının amacı öğretmenlerin yeni programın

getirdiği yeniliklere uyum sürecinde yaşadıkları sorunların belirlenmesi ve öğretmenlerin bu programa ilişkin beklentileri ve isteklerinin belirlenmesidir. Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla anket düzenlenmiş, İzmir merkez ilçelerinde görev yapan 226 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre; sınıf öğretmenlerinin yeni matematik programına olumlu baktıkları ancak uygulamada bazı sorunlar yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin en çok vurguladıkları sorunlar ise kitaplardaki örnek yetersizliği ve kullanılacak araç – gereç, materyal eksikliği olmuştur.

Soycan (2006); in yaptığı araştırmada, 2005 – 2006 yılında uygulanmaya başlanan ilköğretim 5. sınıf Matematik Programı' nın yapılandırmacı yaklaşıma göre derslerde uygun olarak işlenip işlenmediği araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini Bursa ili içerisinde şans yoluyla belirlenen Karacabey ve Yıldırım ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan 51 sınıf öğretmeni ile bu okullarda okuyan 601 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın amacına uygun anket geliştirilmiş ve örnekleme uygulanmıştır. Araştırmanın sonucu öğretmen görüşleri ve öğrenci görüşleri olarak ayrılmış ve aşağıda maddeler halinde özetlenmiştir:

Öğretmen Görüşleri;

1. Öğretmenler, dersleri yapılandırma yaklaşıma göre işlediklerini belirtmişlerdir.
2. Öğretmenlerin % 88' i programı yapılandırmacılık yaklaşımıyla bağdaştırdıklarını söylemişlerdir.
3. Öğretmenler, program değerlendirme boyutunda süre, kılavuz kitap ve uygulamada aksaklıklar olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrenci Görüşleri;

1. Öğrenciler programın yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak işlendiğini belirtmişlerdir.
2. Öğrencilerin yarısından fazlası programın yapılandırmacı yaklaşım açısından örtüşüğünü belirtmişlerdir.
3. Öğrenciler, öğrendiklerinin okulun içinde ve dışında faydalı olduğunu, derslerin günlük hayata ilişkili işlendiğini, derslerde kendilerini rahat hissettiklerini, dersin hazırlanmasında ve değerlendirilmesinde söz sahibi olduklarını, öğretmenlerin öğrenmede tam destek verdiklerini belirtmişlerdir.

Yılmaz (2006); yaptığı araştırmada, Matematik ders programının hedefleri, eğitim durumları ve değerlendirme öğelerinin aksaklık ve eksiklikleri konusunda 5. sınıf öğretmenlerinin görüşlerini almıştır. Araştırmanın örneklemini 2005 – 2006 eğitim öğretim yılında Sakarya ilinde görev yapan 200 5. sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın verileri öğretmenlere uygulanan anketle sağlanmıştır. Yapılan araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin programın uygulanmasında kaynak sıkıntısı çektikleri, araç – gereç yetersizliği yaşadıkları görülmüştür. Öğretmenler, ölçme değerlendirme konusunda uygulanması istenen değerlendirme formlarını uygulamada sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenler, yeni programın uygulanması ile ilgili olarak eski programdaki alışkanlıklarından tam kurtulamadıklarını, yeni programa adapte olamadıklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak öğretmenler, programın uygulanması konusunda sıkıntı çektiklerini ancak yeni programın amaçladığı şekilde toplumun ve bireyin ihtiyaçlarına cevap verebilecek, öğrenilenleri günlük hayatla bağdaştırabilecek, yaratıcı ve eleştirci düşünme yeteneğini geliştirecek nitelikte düzenlendiğini düşünmektedirler.

Özdaş, Tanışlı, Köse ve Kılınç (2005), yaptıkları çalışmada Yeni Matematik Dersi Öğretim Programı'nı; amaç, içerik, öğrenme-öğretme süreci, değerlendirme boyutunun uygunluğu, birbiriyle tutarlılığı ve yaşanabilecek sorunlar yönüyle değerlendirmişlerdir. Araştırmanın örneklemini yeni ilköğretim programlarını tanıtan bir seminere katılan 20 gönüllü öğretmen oluşturmuştur. Bu öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, sınıf öğretmenleri Yeni Matematik Dersi Öğretim Programı'nı; amaç, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme bakımından olumlu bulurlarken, programın uygulanması açısından öğretmen, öğrenci, eğitim ortamı ve veli açısından bazı sıkıntıların yaşanabileceğini belirtmişlerdir.

Saracalıoğlu (2007), “2005 Yılı İlköğretim 3. Sınıf Matematik Dersi Programının Yapılandırmacı Yaklaşımına Uygunluk Bakımından Değerlendirilmesi” adlı araştırmasında, 2005-2006 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan Matematik Programı'nı yapılandırmacı yaklaşıma göre derslerde uygun olarak işlenip işlenmediğini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın bulguları, Bursa ili Yıldırım

ilçesinde 536 ilköğretim 3. sınıf öğrencisi, 56 tane 3. sınıf öğretmenine anket uygulanarak elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, öğretmen ve öğrencilerin programa bakış açılarında genel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Erdemir (2007) yaptığı araştırmasında, ilköğretim okullarının ikinci kademesinde görev yapan branş öğretmenlerinin ölçme değerlendirme tekniklerini etkin kullanabilme yeterliklerini belirleyebilmeyi ve öğretmenlerin ölçme değerlendirmeye ilişkin yaklaşımlarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya Kahramanmaraş il merkezinde bulunan Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, İngilizce, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi branşlarında görev yapan 568 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlere anket dağıtılarak araştırmanın bulguları elde edilmiştir. Araştırmanın bulgularına dayanılarak;

1. Öğretmenlerin mezun oldukları öğretim kurumlarından ölçme değerlendirme ile ilgili yeterli bilgi almadıkları
2. Ölçme değerlendirme teknikleri uygulamalarından yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıkları
3. Eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerle, diğer fakültelerden mezun olan öğretmenler arasında ölçme değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır.

Doğan (2005), yaptığı araştırmayla fen bilgisi öğretmenlerinin derslerinde ölçme değerlendirmeyi nasıl yaptıklarını, sadece bilgi düzeyini ölçen soruları değil, duyuşsal ve devinişsel alanları da ölçen soruları sorup sormadıklarını, uygulamaya yer verip vermediklerini, bu konudaki eksikliklerini ve yanlışlıklarını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın örneklemini Van ili Merkez ilçesindeki 41 ilköğretim okulunda görev yapan, 50 fen bilgisi öğretmeni oluşturmuştur. Öğretmenlere anket dağıtılarak, öğretmenlerin değerlendirme etkinlikleri üzerine görüşleri alınmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; alternatif değerlendirme yaklaşımları hakkında öğretmenlerin % 20'sinin "hiç" bilgileri olmadığı, % 50'sinin "biraz" bilgisi olduğu, "tamamen" bilgisi olan öğretmenlerin olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Aynı araştırmada öğretmenlere geleneksel değerlendirme yaklaşımlarının yanında bu yaklaşımları uygulayıp uygulamadıkları sorulduğunda % 44'ünün "az" uyguladığı görülmüştür.

Şahin (2004) yaptığı araştırmada, ilköğretim II. kademesinde matematik dersinin öğrenme-öğretme sürecinde yapılan etkinlikleri öğretmen ve öğrenci açısından değerlendirmiştir. Araştırmanın örneklemini Erzurum il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan 50 matematik öğretmeni ve bu okullarda okuyan 200 öğrenci oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular sonucunda, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu derslerinde ödevleri ve ödev çeşitlerini oldukça sık düzeyde kullandıklarını, yapacağı etkinlikleri sınırlayan unsurlarında bilinen unsurlar olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler ise, yaptıkları etkinliklerin “ara sıra” ile “oldukça sık” düzeyinde olduğunu ifade etmişlerdir.

III. BÖLÜM

METOT

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ile toplanacak verilerin analizinde kullanılacak istatistiksel yöntem ve teknikler üzerinde durulmuştur.

1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada tarama (survey) yöntemi ve nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma yöntemleri ve nitel araştırma yöntemleri bir arada kullanılarak, sayısal veriler sözel verilerle desteklenmiştir. Tarama biçimindeki araştırmalar ve anketler tek başına belli toplumsal olayları, bu olaylara karışan kişi veya kümelerin nasıl hareket ettiğini, olayların ne gibi sonuçlar doğurduğunu irdelemede yetersiz kalabilir (Güven, 1996:132). Nitel araştırma yöntemleri olayları derinlemesine inceleme olanağı sağladığı için yapılan bu araştırma için oldukça önemlidir.

Karasar (2005)' a göre tarama yöntemi, “var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır”. Kaptan (1983)' a göre tarama yöntemleri ile yapılan araştırmalar, olayların, objelerin, kurumların ve çeşitli alanların “ne” olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan incelemeler olup, çok sayıda obje ya da denek üzerinde ve belirli bir zaman kesiti içinde yapılmaktadır. Durum çalışması tek bir olayı, bir işletmeyi, bir örgütü hatta bir insanı veya ülkeyi ele alarak ayrıntılı bir şekilde inceleyen bir yöntemdir (Arıkan, 1995:84). Benzer şekilde, Güven (1996)' e göre durum çalışmaları, “incelenecek konuların incelik ve iç yüzeylerine yani dinamiklerine girebilmeyi amaç edinir”. Toplumsal olayların incelenmesinde, kişi ve grupların araştırılmasında durum çalışmaları oldukça yararlıdır.

2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Afyonkarahisar’ da çalışan öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklemine ise Afyonkarahisar merkez, ilçe ve köylerinde bulunan ve rasgele seçilen 17 ilköğretim okulunda çalışan toplam 200 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Örnekleme alınan sınıf öğretmenlerinin 100 kişisi bayan (% 50), 100 kişisi erkek (% 50) tir. Bu öğretmenlerden 42 kişi (% 21) 1. sınıfları, 36 kişi (% 18) 2. sınıfları, 39 kişi (% 19,5) 3.sınıfları, 43 kişi (% 21,5) 4.sınıfları ve 40 kişi (% 20) 5. sınıfları okutmaktadır. Öğretmenleri kıdemine göre incelediğimizde; 1-2 yıllık öğretmen sayısı 18 (% 9), 3-5 yıllık öğretmen sayısı 37 (%18,5), 6-10 yıllık öğretmen sayısı 64 (% 32), 11-15 yıllık öğretmen sayısı 40 (% 20), 16 ve üstünde çalışan öğretmen sayısı 41 (% 20,5) dir.

Tablo 2. Örneklemi Oluşturan Öğretmenlerin Cinsiyetine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	100	50
Erkek	100	50
Toplam	200	100,0

Tablo 2’den örneklem olarak alınan 200 sınıf öğretmenin 100’ünün kadın, 100’ünün erkek olduğu, kadın ve erkek sayılarının eşit olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Örneklemi Oluşturan Öğretmenlerin Kıdem Yıllarına Göre Dağılımı

Kıdem Yılı	N	%
1-2	18	9
3-5	37	18,5
6-10	64	32
11-15	40	20
16 ve üzeri	41	20,5
Toplam	200	100,0

Tablo 3'te sınıf öğretmenlerinin kıdemlere göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre örneklem içerisinde en geniş yer kaplayan kıdem dilimi % 32'lik payda 6-10 yıl kıdem aralığıdır. Diğer kıdem dilimlerindeki öğretmen sayıları birbirine yakındır.

Tablo 4. Örneklemi Oluşturan Öğretmenlerin Okuttukları Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıf	N	%
1. Sınıf	42	21
2. Sınıf	36	18
3. Sınıf	39	19,5
4. Sınıf	43	21,5
5. Sınıf	40	20
Toplam	200	100,0

Tablo 4'te görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin okuttukları sınıflara göre dağılımı birbirine yakındır. 4. sınıfı okutan 43 öğretmen, tabloda en fazla sınıf dilimine sahiptir.

3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak Öğretmen Ölçme Değerlendirme Tercih Formu (ÖÖDT) ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma kapsamında bir bulguya ulaşılabilmesi için birden çok veri toplama aracından yararlanılmıştır. Bu anlayışın temel nedeni, veri çeşitlemesi yaratarak, bulguları teyit etmek ve güvenilirlik sorunlarını giderebilmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Birden çok veri toplama aracının kullanılması sayesinde hem bir veri toplama aracıyla elde edilemeyen bir bulgu diğer bir veri toplama aracı yardımıyla elde edilmiş hem de farklı araçlarla elde edilen veriler doğrulanmıştır. Bu yolla öğretmenlerin yeni ölçme değerlendirme yöntemlerini kullanma sıklığı, bilgi düzeyi ve bu konudaki düşünceleri daha güvenilir verilere dayanılarak belirlenmiştir.

Bu araştırmada 200 öğretmene, öğretmen ölçme değerlendirme tercih (ÖÖDT) formu dağıtılarak, öğretmenlerin matematik programında yer alan ölçme değerlendirme

yaklaşımları hakkındaki düşünceleri, bilgi düzeyleri ve kullanma sıklıkları sayısal verilerle belirlenmeye çalışılmıştır.

Öğretmenlere yöneltilen ÖÖDT formu 1. kısımda kıdem, cinsiyet ve okutulan sınıf bilgileri sorulmuş, 2. kısımda yeni ölçme değerlendirme ölçekleri verilmiş, öğretmenlerden en çok kullandığı ölçekten en az kullandığı ölçeğe doğru sıralama yapmaları istenmiştir. 3. kısımda benzer şekilde ölçme değerlendirme ölçekleri verilmiş, öğretmenlerden en çok bilgi düzeyine sahip olduğu ölçekten en az bilgi sahibi olduğuna doğru sıralama yapmaları istenmiştir.

Ayrıca amaçlı seçilen 4 öğretmenle bire bir yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme yönteminin kullanılmasının nedeni araştırmaya katılanların görüş, düşünce, duygu ve hislerinin derinliğine inilerek ortaya çıkarılmasını sağlayan bir yöntem olmasıdır. Görüşme, konu hakkında ilgili kişilerden değişik sorular yardımıyla bilgi toplama tekniğidir (Bal, 2001). Güven (1996)' e göre görüşme, bilgi alınacak kişilere özgürce ya da belli bir soru cetveline bağlı kalarak sorular sorulmasını, derinliğine bilgi toplanmasını sağlayan veri toplama tekniğidir. Kuş (2003)'a göre görüşme tekniğinin özelliği, görüşülen kişilerin bakış açılarını ortaya çıkarmak, daha derinlemesine bilgi edinmektir. Ayrıca, Aziz (1994)' e göre görüşme tekniği, diğer araştırma teknikleri içerisinde araştırmacıya ve görüşme yapılan kişiye esneklik ve derinlik sağlayan bir araştırma tekniğidir.

Görüşme yapılan öğretmenlere, matematik dersinde kullandıkları ölçme değerlendirme yöntemlerinin neler olduğu, yeni matematik müfredatında yer alan ölçme değerlendirme yöntemlerinden hangilerini tercih ettikleri ve bunların sebepleri, en az tercih edilen ölçme değerlendirme yöntemlerinin niçin az kullanıldığının sebepleri ve yeni ölçme değerlendirme yöntemleriyle öğrenci başarıları arasında nasıl bir ilişki olduğu sorulmuştur.

Görüşmede elde edilen veriler kayıt cihazına çekilmiş ve kaydedilmiştir. Görüşmelerden uzun aktarımlar yapılmış ve gözlem notları orijinal hallerine yakın bir biçimde betimlenmiştir. Görüşmeyi içeren formlar tekrar öğretmenlere gönderilip,

yazılanların doğru olup olmadığı teyit edilmiştir. Böylece görüşmenin güvenilirliği sağlanmıştır. Görüşmede öğretmenlerin isimleri kullanılmamıştır, bulgularda yer alan isimler takma isimlerdir. Elde edilen öğretmen görüşleri araştırmanın problemlerine bağlı olarak yorumlanmıştır.

4. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak Öğretmen Ölçme Değerlendirme Tercih Formunu (ÖÖDT) uygulamaya koymadan önce formun belirlenen okullarda uygulanabileceğine dair gerekli izin alınmıştır. İzin belgesi Ek 4' te verilmiştir. Araştırmacı okullara bizzat giderek, okul müdürlerinin de desteğiyle ÖÖDT formlarını sınıf öğretmenlerine dağıtmıştır. Öğretmenlere yapılan araştırma hakkında bilgi verilmiş ve formu nasıl uygulayacakları açıklanmıştır. ÖÖDT formları 10 gün sonra toplanmış, dağıtılan 230 formdan 200 tanesi değerlendirilmeye alınmıştır. Geri kalan formların bir kısmı yanlış bir kısmı eksik doldurulduğu için değerlendirilmeye alınmamıştır.

5. Verilerin Analizi

Öğretmenlerden elde edilen veriler bilgisayar paket program SPSS kullanılarak çözümlenmiştir. Öğretmenlerin kişisel bilgilerine (cinsiyet, okutulan sınıf ve kıdem) ait verilerin analizinde frekans ve yüzde gibi istatistiksel bilgiler yardımıyla çalışma sorularına uygun tablolar oluşturulmuştur. Ayrıca nitel veri analizinde, önce veriler kategorilere ayrılarak sınıflamalar yapılmıştır. Sınıflamalar sonucunda ortak ifadelere bağlı olarak çıkarımlarda bulunularak yorumlar yapılmıştır.

Wolcott(1994) nitel veri analizinde üç yol önermektedir. Birincisi toplanan verilerin orijinal haline mümkün olduğu kadar sadık kalarak ve gerektiğinde görüşme yapılan bireylerin söylediklerinden doğrudan alıntılar yapılarak betimsel bir yaklaşımla verileri okuyucuya sunmaktır. İkincisi ise sistematik analiz yapmaktır. Yani veriler betimsel bir yaklaşımla sunulur, bazı temalar ve temalar arası ilişkiler belirlenir. Üçüncü yaklaşımda ise araştırmacı kendi yorumlarını dahil ederek, araştırmada katılımcı ve öznel yönünü ön plana çıkarır (Yıldırım ve Şimşek, 2003:156).

IV. BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde nicel ve nitel verilerin analizi yapılmıştır. Birinci kısımda nicel verilerin istatistiksel analizi yapılarak tablolar oluşturulmuş ve açıklamalar yapılmıştır. İkinci kısımda ise nitel verilerin analizi yapılmış, görüşme yapılan öğretmenlerin düşünceleri sınıflandırma yapılarak betimlenmiştir. Öğretmenlerin yeni ölçme değerlendirme yaklaşımları hakkındaki bilgi düzeyi, kullanma sıklıkları ve düşüncelerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

1. NİCEL VERİ BULGULARI

Bu kısımda nicel çalışmanın bulgularına yer verilmiştir.

Tablo 5. 1. Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı

Kullanma Tercih Sıralaması	%	Ölçme Değerlendirme Araçları
1	28 21,4	Çoktan Seçmeli Sorular Performans Ödevleri
2	26,2	Portfolyo
3	21,4	Proje Ödevleri
4	-	-
5	14,3	Dereceli Puanlama Ölçekleri
6	14,3 23,8	Dereceli Puanlama Ölçekleri Öz Değerlendirme
7	16,7	Kontrol Listeleri
8	21,4	Akran Değerlendirme
9	16,7	Kontrol Listeleri
10	-	-
11	19 28,6	Matematik Günlükleri Kavram Haritası

Not: Tabloda verilen yüzdeler rakamlar, öğretmenlerin herhangi bir ölçme değerlendirme aracını kaçınıcı dereceden tercih ettiğini göstermektedir. Örneğin tabloda katılımcıların % 21,4' ü "proje ödevleri" ni 3. tercih olarak sıralamışlardır. (En fazla yüzdeler)

Tablo 5’ te görüldüğü gibi, 1. sınıf öğretmenlerinin % 28’i çoktan seçmeli soruları ve % 21,4’ü performans ödevlerini matematik dersinde 1.sırada kullandıklarını, öğretmenlerin % 26,2’si portfolyoyu 2. sırada kullandıklarını, % 21,4’ü proje ödevlerini 3. sırada kullandıklarını belirtmektedirler.

1. sınıf öğretmenlerinin en az kullandıkları ölçme değerlendirme araçları ise; 9. tercih sırasında % 16,7 dilimle kontrol listeleri, 11. tercih sırasında % 19 dilimle matematik günlükleri ve % 28,6 dilimle kavram haritası olduğu görülmektedir.

Tablo 6. 1. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi Düzeyine Sahip Olduğu Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı

Bilgi Düzeyi Sıralaması	%	Ölçme Değerlendirme Araçları
1	50	Çoktan Seçmeli Sorular
2	33,3	Yazılı Sınav
3	26,2	Performans Ödevleri
4	-	-
5	31	Proje Ödevleri
6	21	Portfolyo
7	26,2	Dereceli Puanlama Ölçekleri
8	23,8	Akran Değerlendirme
9	26,2	Öz Değerlendirme
10	-	-
11	31	Kontrol Listeleri
	26,2	Kavram Haritası

Not: Tabloda verilen yüzdeler rakamlar, öğretmenlerin herhangi bir ölçme değerlendirme aracını kaçınıcı dereceden tercih ettiğini göstermektedir. Örneğin tabloda katılımcıların % 31’i “proje ödevleri” ni 5. tercih olarak sıralamışlardır. (En fazla yüzdeler)

Tablo 6’ da görüldüğü gibi, 1. sınıf öğretmenlerinin % 50’si çoktan seçmeli sorular hakkında 1.sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını, öğretmenlerin % 33,3’ü yazılı sınav hakkında 2. sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını, % 26,2’si performans ödevleri hakkında 3. sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını belirtmektedirler.

1. sınıf öğretmenlerinin en az bilgiye sahip oldukları ölçme değerlendirme araçları ise; 10. tercih sırasında % 31 dilimle kontrol listeleri, 11. tercih sırasında % 26,2 dilimle kavram haritası olduğu görülmektedir.

Elde edilen bu bulgular, 1 numaralı hipotezi desteklememektedir. Başka bir deyişle, birinci sınıfı okutan sınıf öğretmenleri yeni matematik programında yer alan ölçme-değerlendirme araçları hakkında yeterli bilgiye sahip değiller ve bu araçları derslerde etkili bir şekilde kullanamamaktadırlar.

Tablo 7. 2. Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı

Kullanma Tercih Sıralaması	%	Ölçme Değerlendirme Araçları
1	47,2 25,0	Çoktan Seçmeli Sorular Performans Ödevleri
2	19,4	Yazılı Sınav
3	-	-
4	16,7	Portfolyo
5	22,2 16,7	Proje Ödevleri Portfolyo
6	-	-
7	19,4	Öz Değerlendirme
8		
9	16,7 25 19,4	Dereceli Puanlama Ölçekleri Akran Değerlendirme Kontrol Listeleri
10	16,7	Dereceli Puanlama Ölçekleri
11	19,4 25	Matematik Günlükleri Kavram Haritası

Not: Tabloda verilen yüzdelik rakamlar, öğretmenlerin herhangi bir ölçme değerlendirme aracını kaçınıcı dereceden tercih ettiğini göstermektedir. Örneğin tabloda katılımcıların % 19,4' ü "öz değerlendirme" yi 7. tercih olarak sıralamışlardır. (En fazla yüzdelik)

Tablo 7' de görüldüğü gibi, 2. sınıf öğretmenlerinin % 47,2'si çoktan seçmeli soruları ve % 25'i performans ödevlerini matematik dersinde 1.sırada kullandıklarını, öğretmenlerin % 19,4'ü yazılı sınavı 2. sırada kullandıklarını, % 16,7'si portfolyoyu 4. sırada kullandıklarını belirtmektedirler.

2. sınıf öğretmenlerinin en az kullandıkları ölçme değerlendirme araçları ise; 9. tercih sırasında % 16,7 dilimle dereceli puanlama ölçekleri, % 25 dilimle akran değerlendirme ve % 19,4 dilimle kontrol listeleri, 10. tercih sırasında % 16,7 dilimle

dereceli puanlama ölçekleri, 11. tercih sırasında % 19,4 dilimle matematik günlükleri ve % 25 dilimle kavram haritası olduğu görülmektedir.

Tablo 8. 2. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi Düzeyine Sahip Olduğu Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı

Bilgi Düzeyi Sıralaması	%	Ölçme Değerlendirme Araçları
1	52,8 27,8	Çoktan Seçmeli Sorular Yazılı Sınav
2	27,8	Yazılı Sınav
3	36,1	Performans Ödevleri
4	27,8 25	Proje Ödevleri Portfolyo
5	-	-
6	36,1	Öz Değerlendirme
7	22,2	Dereceli Puanlama Ölçekleri
8	30,6	Akran Değerlendirme
9	22,2	Matematik Günlükleri
10	22,2 22,2	Dereceli Puanlama Ölçekleri Matematik Günlükleri
11	19,4 36,1	Kontrol Listeleri Kavram Haritası

Not: Tabloda verilen yüzdeler rakamlar, öğretmenlerin herhangi bir ölçme değerlendirme aracını kaçınıcı dereceden tercih ettiğini göstermektedir. Örneğin tabloda katılımcıların % 36,1' i "öz değerlendirme" yi 6. tercih olarak sıralamışlardır. (En fazla yüzdeler)

Tablo 8' de görüldüğü gibi, 2. sınıf öğretmenlerinin % 52,8'i çoktan seçmeli sorular ve % 27,8'i yazılı sınav hakkında 1.sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını, öğretmenlerin % 27,8'i yazılı sınav hakkında 2. sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını, % 36,1'i performans ödevleri hakkında 3. sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını belirtmektedirler.

2. sınıf öğretmenlerinin en az bilgiye sahip oldukları ölçme değerlendirme araçları ise; 9. tercih sırasında % 22,2 dilimle matematik günlükleri, 10. tercih sırasında % 22,2 dilimle dereceli puanlama ölçekleri ve % 22,2 dilimle matematik günlükleri, 11. tercih sırasında % 19,4 dilimle kontrol listeleri ve % 36,1 dilimle kavram haritası olduğu görülmektedir.

Elde edilen bu bulgular, 2 numaralı hipotezi desteklememektedir. Başka bir deyişle, ikinci sınıfı okutan sınıf öğretmenleri yeni matematik programında yer alan ölçme-değerlendirme araçları hakkında yeterli bilgiye sahip değiller ve bu araçları derslerde etkili bir şekilde kullanamamaktadırlar.

Tablo 9. 3. Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı

Kullanma Tercih Sıralaması	%	Ölçme Değerlendirme Araçları
1	53,8	Çoktan Seçmeli Sorular
2	25,6 17,9 17,9	Performans Ödevleri Proje Ödevleri Yazılı Sınav
3	23,1	Portfolyo
4	-	-
5	20,5	Kavram Haritası
6		
7	25,6	Dereceli Puanlama Ölçekleri
8	20,5	Öz Değerlendirme
9	23,1	Akran Değerlendirme
10	23,1 17,9	Matematik Günlükleri Kontrol Listeleri
11	20,5	Kavram Haritası

Not: Tabloda verilen yüzdeler rakamlar, öğretmenlerin herhangi bir ölçme değerlendirme aracını kaçınıcı dereceden tercih ettiğini göstermektedir. Örneğin tabloda katılımcıların % 20,5' i " kavram haritası" nı 5. tercih olarak sıralamışlardır. (En fazla yüzdeler)

Tablo 9' da görüldüğü gibi, 3. sınıf öğretmenlerinin % 53,8'i çoktan seçmeli soruları matematik dersinde 1.sırada kullandıklarını, öğretmenlerin % 25,6'sı performans ödevlerini, % 17,9'u proje ödevlerini ve % 17,9'u yazılı sınavı 2. sırada kullandıklarını, % 23,1'i portfolyoyu 3. sırada kullandıklarını belirtmektedirler.

3. sınıf öğretmenlerinin en az kullandıkları ölçme değerlendirme araçları ise; 9. tercih sırasında % 23,1 dilimle akran değerlendirme,10. tercih sırasında % 23,1 dilimle matematik günlükleri ve % 17,9 dilimle kontrol listeleri, 11. tercih sırasında % 20,5 dilimle kavram haritası olduğu görülmektedir.

Tablo 10. 3. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi Düzeyine Sahip Olduğu Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı

Bilgi Düzeyi Sıralaması	%	Ölçme Değerlendirme Araçları
1	66,7 17,9	Çoktan Seçmeli Sorular Performans Ödevleri
2	17,9 30,8	Performans Ödevleri Yazılı Sınav
3	20,5	Portfolyo
4	25,6	Proje Ödevleri
5	-	-
6	20,5	Dereceli Puanlama Ölçekleri
7	-	-
8	23,1	Öz Değerlendirme
9	25,6	Akran Değerlendirme
10	23,1	Kontrol Listeleri
11	25,6 20,5	Matematik Günlükleri Kavram Haritası

Not: Tabloda verilen yüzdeler, öğretmenlerin herhangi bir ölçme değerlendirme aracını kaçınıcı dereceden tercih ettiğini göstermektedir. Örneğin tabloda katılımcıların % 20,5' i "portfolyo"yu 3. tercih olarak sıralamışlardır. (En fazla yüzdeler)

Tablo 10'da görüldüğü gibi, 3. sınıf öğretmenlerinin % 66,7'si çoktan seçmeli sorular ve % 17,9'u performans ödevleri hakkında 1.sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını, öğretmenlerin % 17,9'u performans ödevleri ve % 30,8'i yazılı sınav hakkında 2. sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını, % 20,5'i portfolyo hakkında 3. sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını belirtmektedirler.

3. sınıf öğretmenlerinin en az bilgiye sahip oldukları ölçme değerlendirme araçları ise; 9. tercih sırasında % 25,6 dilimle akran değerlendirme, 10. tercih sırasında % 23,1 dilimle kontrol listeleri, 11. tercih sırasında % 25,6 dilimle matematik günlükleri ve % 20,5 dilimle kavram haritası olduğu görülmektedir.

Elde edilen bu bulgular, 3 numaralı hipotezi desteklememektedir. Başka bir deyişle, üçüncü sınıfı okutan sınıf öğretmenleri yeni matematik programında yer alan ölçme-değerlendirme araçları hakkında yeterli bilgiye sahip değiller ve bu araçları derslerde etkili bir şekilde kullanamamaktadırlar.

Tablo 11. 4. Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı

Kullanma Tercih Sıralaması	%	Ölçme Değerlendirme Araçları
1	62,8	Çoktan Seçmeli Sorular
2	39,5	Yazılı Sınav
3	32,6	Performans Ödevleri
4	-	-
5	23,3	Proje Ödevleri
	20,9	Portfolyo
6	-	-
7	20,9	Dereceli Puanlama Ölçekleri
8	20,9	Öz Değerlendirme
9	23,3	Akran Değerlendirme
10	27,9	Kontrol Listeleri
	18,6	Kavram Haritası
11	32,6	Matematik Günlükleri
	18,6	Kavram Haritası

Not: Tabloda verilen yüzdeler rakamlar, öğretmenlerin herhangi bir ölçme değerlendirme aracını kaçınıcı dereceden tercih ettiğini göstermektedir. Örneğin tabloda katılımcıların % 32,6' sını "performans ödevleri" ni 3. tercih olarak sıralamışlardır. (En fazla yüzdeler)

Tablo 11' de görüldüğü gibi, 4. sınıf öğretmenlerinin % 62,8'i çoktan seçmeli soruları matematik dersinde 1.sırada kullandıklarını, öğretmenlerin % 39,5'i yazılı sınavı 2. sırada kullandıklarını, % 32,6'sını performans ödevlerini 3. sırada kullandıklarını belirtmektedirler.

4. sınıf öğretmenlerinin en az kullandıkları ölçme değerlendirme araçları ise; 9. tercih sırasında % 23,3 dilimle akran değerlendirme, 10. tercih sırasında % 27,9 dilimle kontrol listeleri ve % 18,6 dilimle kavram haritası, 11. tercih sırasında % 32,6 dilimle matematik günlükleri ve % 18,6 dilimle kavram haritası olduğu görülmektedir.

Tablo 12. 4. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi Düzeyine Sahip Olduğu Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı

Bilgi Düzeyi Sıralaması	%	Ölçme Değerlendirme Araçları
1	58,1	Çoktan Seçmeli Sorular
2	34,9	Yazılı Sınav
3	34,9	Performans Ödevleri
	16,3	Kavram Haritası
4	16,3	Portfolyo
5	30,2	Proje Ödevleri
6	-	-
7	16,3	Portfolyo
	18,6	Dereceli Puanlama Ölçekleri
8	23,3	Öz Değerlendirme
	23,3	Akran Değerlendirme
9	-	-
10	23,3	Kontrol Listeleri
11	34,9	Matematik Günlükleri
	16,3	Kavram Haritası

Not: Tabloda verilen yüzdeler rakamlar, öğretmenlerin herhangi bir ölçme değerlendirme aracını kaçınıcı dereceden tercih ettiğini göstermektedir. Örneğin tabloda katılımcıların % 30,2' si "proje ödevleri" ni 5. tercih olarak sıralamışlardır. (En fazla yüzdeler)

Tablo 12' de görüldüğü gibi, 4. sınıf öğretmenlerinin % 58,1'i çoktan seçmeli sorular hakkında 1.sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını, öğretmenlerin % 34,9'u yazılı sınav hakkında 2. sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını, % 34,9'u performans ödevleri ve % 16,3'ü kavram haritası hakkında 3. sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını belirtmektedirler.

4. sınıf öğretmenlerinin en az bilgiye sahip oldukları ölçme değerlendirme araçları ise; 10. tercih sırasında % 23,3 dilimle kontrol listeleri, 11. tercih sırasında % 34,9 dilimle matematik günlükleri ve % 16,3 dilimle kavram haritası olduğu görülmektedir.

Elde edilen bu bulgular, 4 numaralı hipotezi desteklememektedir. Başka bir deyişle, dördüncü sınıfı okutan sınıf öğretmenleri yeni matematik programında yer alan

ölçme-değerlendirme araçları hakkında yeterli bilgiye sahip değiller ve bu araçları derslerde etkili bir şekilde kullanamamaktadırlar.

Tablo 13. 5. Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı

Kullanma Tercih Sıralaması	%	Ölçme Değerlendirme Araçları
1	52,5	Çoktan Seçmeli Sorular
2	35	Yazılı Sınav
3	32,5	Performans Ödevleri
4	30	Proje Ödevleri
5	-	-
6	27,5	Dereceli Puanlama Ölçekleri
7	15	Portfolyo
8	17,5	Kontrol Listeleri
9	20	Akran Değerlendirme
10	-	-
11	20 27,5	Matematik Günlükleri Kavram Haritası

Not: Tabloda verilen yüzdeler rakamlar, öğretmenlerin herhangi bir ölçme değerlendirme aracını kaçınıcı dereceden tercih ettiğini göstermektedir. Örneğin tabloda katılımcıların % 27,5' i "dereceli puanlama ölçekleri" ni 6. tercih olarak sıralamışlardır. (En fazla yüzdeler)

Tablo 13' te görüldüğü gibi, 5. sınıf öğretmenlerinin % 52,5'i çoktan seçmeli soruları matematik dersinde 1.sırada kullandıklarını, öğretmenlerin % 35'i yazılı sınavı 2. sırada kullandıklarını, % 32,5'i performans ödevlerini 3. sırada kullandıklarını belirtmektedirler.

5. sınıf öğretmenlerinin en az kullandıkları ölçme değerlendirme araçları ise; 9. tercih sırasında % 20 dilimle akran değerlendirme, 11. tercih sırasında % 20 dilimle matematik günlükleri ve % 27,5 dilimle kavram haritası olduğu görülmektedir.

Tablo 14. 5. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi Düzeyine Sahip Olduğu Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı

Bilgi Düzeyi Sıralaması	%	Ölçme Değerlendirme Araçları
1	50 37,5	Çoktan Seçmeli Sorular Yazılı Sınav
2	-	-
3	35	Performans Ödevleri
4	27,5	Proje Ödevleri
5	20	Portfolyo
6	20	Portfolyo
7	22,5 22,5	Dereceli Puanlama Ölçekleri Öz Değerlendirme
8	22,5 25	Öz Değerlendirme Akran Değerlendirme
9	22,5	Kontrol Listeleri
10	-	-
11	27,5 25	Matematik Günlükleri Kavram Haritası

Not: Tabloda verilen yüzdeler rakamlar, öğretmenlerin herhangi bir ölçme değerlendirme aracını kaçınıcı dereceden tercih ettiğini göstermektedir. Örneğin tabloda katılımcıların % 27,5' i "proje ödevleri" ni 4. tercih olarak sıralamışlardır. (En fazla yüzdeler)

Tablo 14' te görüldüğü gibi, 5. sınıf öğretmenlerinin % 50'si çoktan seçmeli sorular ve % 37,5'i yazılı sınav hakkında 1.sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını, öğretmenlerin % 35'i performans ödevleri hakkında 3. sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını belirtmektedirler.

5. sınıf öğretmenlerinin en az bilgiye sahip oldukları ölçme değerlendirme araçları ise; 9. tercih sırasında % 22,5 dilimle kontrol listeleri, 11. tercih sırasında % 27,5 dilimle matematik günlükleri ve % 25 dilimle kavram haritası olduğu görülmektedir.

Elde edilen bu bulgular, 5 numaralı hipotezi desteklememektedir. Başka bir deyişle, beşinci sınıfı okutan sınıf öğretmenleri yeni matematik programında yer alan

ölçme-değerlendirme araçları hakkında yeterli bilgiye sahip değiller ve bu araçları derslerde etkili bir şekilde kullanamamaktadırlar.

Tablo 15. Tüm Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı

Kullanma Tercih Sıralaması	%	Ölçme Değerlendirme Araçları
1	49	Çoktan Seçmeli Sorular
2	24,5	Yazılı Sınav
3	23,5 16	Performans Ödevleri Portfolyo
4	18,5	Proje Ödevleri
5	16	Portfolyo
6	17 16,5	Dereceli Puanlama Ölçekleri Öz Değerlendirme
7	17	Dereceli Puanlama Ölçekleri
8	-	-
9	20	Akran Değerlendirme
10	17	Öz Değerlendirme
11	22 24	Matematik Günlükleri Kavram Haritası

Not: Tabloda verilen yüzdeler rakamlar, öğretmenlerin herhangi bir ölçme değerlendirme aracını kaçınıcı dereceden tercih ettiğini göstermektedir. Örneğin tabloda katılımcıların % 24,5' i "yazılı sınav" ı 2. tercih olarak sıralamışlardır. (En fazla yüzdeler)

Tablo 15' te görüldüğü gibi, tüm sınıf öğretmenlerinin % 49'u çoktan seçmeli soruları matematik dersinde 1.sırada kullandıklarını, öğretmenlerin % 24,5'i yazılı sınavı 2. sırada kullandıklarını, % 23,5'i performans ödevlerini ve % 16'sı portfolyoyu 3. sırada kullandıklarını belirtmektedirler.

Tüm sınıf öğretmenlerinin en az kullandıkları ölçme değerlendirme araçları ise; 9. tercih sırasında % 20 dilimle akran değerlendirme, 10. tercih sırasında % 17 dilimle öz değerlendirme, 11. tercih sırasında % 22 dilimle matematik günlükleri ve % 24 dilimle kavram haritası olduğu görülmektedir.

Tablo 16. Tüm Sınıf Öğretmenlerinin Bilgi Düzeyine Sahip Olduğu Ölçme Değerlendirme Araçlarının Dağılımı

Bilgi Düzeyi Sıralaması	%	Ölçme Değerlendirme Araçları
1	55,5	Çoktan Seçmeli Sorular
2	32	Yazılı Sınav
3	29	Performans Ödevleri
4	23	Proje Ödevleri
5	17	Portfolyo
6	-	-
7	19,5	Dereceli Puanlama Ölçekleri
8	20	Öz Değerlendirme
	18	Akran Değerlendirme
9	-	-
10	22,5	Kontrol Listeleri
11	26,5	Matematik Günlükleri
	24,5	Kavram Haritası

Not: Tabloda verilen yüzdeler rakamlar, öğretmenlerin herhangi bir ölçme değerlendirme aracını kaçınıcı dereceden tercih ettiğini göstermektedir. Örneğin tabloda katılımcıların % 23' ü "proje ödevleri" ni 4. tercih olarak sıralamışlardır. (En fazla yüzdeler)

Tablo 16' da görüldüğü gibi, tüm sınıf öğretmenlerinin % 55,5'i çoktan seçmeli sorular hakkında 1.sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını, öğretmenlerin % 32'si yazılı sınav hakkında 2. sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını, % 29'u performans ödevleri hakkında 3. sırada bilgi düzeyine sahip olduklarını belirtmektedirler.

Tüm sınıf öğretmenlerinin en az bilgiye sahip oldukları ölçme değerlendirme araçları ise; 10. tercih sırasında % 22,5 dilimle kontrol listeleri, 11. tercih sırasında % 26,5 dilimle matematik günlükleri ve % 24,5 dilimle kavram haritası olduğu görülmektedir.

2. NİTEL VERİ BULGULARI

Bu kısımda nitel çalışmanın bulgularına yer verilmiştir. Wolcott(1994) nitel veri analizinde üç yol önermektedir. Birincisi toplanan verilerin orijinal haline mümkün olduğu kadar sadık kalarak ve gerektiğinde görüşme yapılan bireylerin söylediklerinden doğrudan alıntılar yapılarak betimsel bir yaklaşımla verileri okuyucuya sunmaktır. İkincisi ise sistematik analiz yapmaktır. Yani veriler betimsel bir yaklaşımla sunulur, bazı temalar ve temalar arası ilişkiler belirlenir. Üçüncü yaklaşımda ise araştırmacı kendi yorumlarını dahil ederek, araştırmada katılımcı ve öznel yönünü ön plana çıkarır (Yıldırım ve Şimşek, 2003:156).

Bu araştırma her üç yaklaşımla da analiz edilmiştir. 4 öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmenin analizi ve ortaya çıkan bulgular aşağıda verilmiştir.

1. Matematik dersi için hangi ölçme değerlendirme ölçeklerini (çoktan seçmeli sorular, klasik sınav, performans ödevleri, proje ödevleri, portfolyo vb.) kullanıyorsunuz? Niçin açıklar mısınız?(sebepler yönüyle)

Görüşmeye katılan öğretmenler bu soru karşısındaki düşüncelerini genel olarak proje ve performans ödevleri, matematik dersi tutum ölçeği ve portfolyo dosyalarını kullanıyorum şeklinde ifade etmektedirler. Örneğin Ayşe öğretmenin cevabı “Yılın başında matematik dersi için ilk tutum ölçeğini kullandım. Ön gözleme almak istediğim için tutum ölçeğini tercih ettim. Bunun yanında performans ödevleri, proje ödevleri ve dereceli puanlama anahtarını kullanıyorum”, Arzu öğretmenin cevabı “Performans ve proje ödevleri, matematik dersi tutum ölçeği, ders içi performans ölçeği, klasik sınav, testler, portfolyo dosyaları”, Emel öğretmenin cevabı “Çoktan seçmeli sorular, klasik sınav, doğru-yanlış, performans ve proje ödevleri, portfolyoyu kullanıyorum. Her biri farklı bir beklentiye cevap veriyor. Öğrenciyi sadece sınavlarda sınamak doğru mu? Bu durumda performans ve proje ödevleri devreye giriyor” olmuştur.

2. Yeni matematik programından önce hangi tip ölçme değerlendirmeleri tercih ediyordunuz?

Görüşme yapılan öğretmenler bu soruya genel olarak; klasik sınav, çoktan seçmeli sorular, doğru-yanlış, boşluk doldurmalı sorular şeklinde cevap vermektedir. Görüşmeye katılan öğretmenlerden Ayşe öğretmenin bu soruya verdiği cevap “Daha önce 4. ve 5. sınıfları okuturken benim uyguladığım ölçekler; doğru-yanlış, çoktan seçmeli sorular, doldurmalı ve eşleştirmeli sorulardır. Klasik sınavı hiç kullanmadım” Ali öğretmenin verdiği cevap “Çoktan seçmeli sorular, klasik sınav”, Emel öğretmenin verdiği cevap “Klasik sınav, doğru-yanlış, çoktan seçmeli sorular, boşluk doldurma” olmuştur.

3. Bu yeni program “ölçme değerlendirme” açısından sizin üzerinizde ne gibi yeniliklere ve bilgi düzeyine neden oldu?

Görüşme yapılan öğretmenler bu soruya genel olarak; yeni matematik programındaki ölçme değerlendirmelerin öğrenciler açısından daha iyi olduğunu, onları araştırmaya, bilgiyi aramaya sevk ettiği için öğrencilerin özgüvenlerini geliştirdiğini belirtmektedirler. Ayşe öğretmenin bu soruya verdiği cevap “Proje ve performans ödevlerinin olması benim ve öğrenciler için çok güzel oldu. Çocuklar araştırıyor, öğreniyor. Öğrenci eskiden kitaplardan okuyarak öğreniyordu bilgileri hazır elde ediyordu. Ancak bu ödevlerle birlikte araştırarak bilgiye ulaşıyor. Buna paralel olarak kendilerine olan güvenleri de arttı. Ortaya bir ürün çıkarttıkça daha mutlu oluyorlar”, Arzu öğretmenin verdiği cevap “Eskiden öğrenciler sadece sınav sürecinde değerlendiriliyordu, şuanda sürekli değerlendiriliyor. Program öğrenciler için eğlenceli, ancak velilerle sıkıntılar var. Formları doldurmayıp, geri gönderiyorlar” şeklinde olmuştur. Ayrıca öğretmenler kendilerinin programa yeni adapte olduklarını, programdaki ölçme değerlendirmeleri tam olarak uygulayabilmek için kendilerinin de araştırma içinde olduklarını ifade etmektedirler. Örneğin Ali öğretmenin cevabı şu şekilde olmuştur “Programa yeni yeni alışmaya başladık. Bizi daha çok araştırmaya sevk etti. Tabii ki kendimize yeni şeyler katıyoruz. Ama tam anlamıyla dört dörtlük uygulayamıyoruz”.

4. Kavram haritası deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Görüşme yapılan öğretmenler kavram haritasının tanımını yapmaktadır, ancak görüşme yapılan 2 öğretmen kavram haritasını matematik dersinde pek kullanmadığını, diğer 2 öğretmen ise matematik dersinde kavram haritasını kullandığını ifade etmektedir. Örneğin Ayşe öğretmenin verdiği cevap “Kavram haritasında bir ana duygu vardır ve bu ana duyguya göre anlatmak istediklerimizi öğrencilere anlatırız. Türkçede hayat bilgisinde kullanılabilir. Ancak ben matematik dersinde de kullanılabileceğini düşünüyorum. Mesela ağırlık ölçülerinin anlatılmasında kavram haritasından yararlanabiliriz”, Ali öğretmenin verdiği cevap “Matematik dersinde uygulamadım. Türkçe ve Hayat Bilgisi dersinde zaman zaman uyguluyorum. Ama etkili bir şekilde uyguladığım söylenemez. Biz öğretmenlerde bu ölçekleri tam bilemediğimizden bunları uygulayamıyoruz, bu da bizim eksikliğimiz”, Arzu öğretmenin verdiği cevap “Bir kavram ve onu tanımlayan kelimeler. Konu kavramla ilgili bir şeyler içeriyorsa, temayı tanıtan konularda zaman zaman uyguluyorum. Matematik dersinde de uygulanabileceğini düşünüyorum. Mesela geometri de uygulanabilir”, Emel öğretmenin verdiği cevap “Matematikte pek kavram olmadığı için, kavram haritaları fazla kullanılmıyor. Derslerimde şemaları kullanıyorum, konuları şematize ediyorum. Ama bunu kavram haritası olarak düşünüyorum” şeklinde olmuştur.

5. Matematik günlüğü deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Görüşme yapılan öğretmenler, matematik günlüğünü tam olarak bilmediklerini ve bu yüzden derslerinde uygulamadıklarını belirtmektedirler. Örneğin Ayşe öğretmenin verdiği cevap “Matematik günlüğünü bilmiyordum araştırdım, baktım ki ama sınıflarda uygulanabileceğini düşünmüyorum. Mutlaka bu ölçeklerde uygulanabilir ama çocuklar ayrıca bir defter tutup da düşüncelerini yazmazlar diye düşünüyorum. Bütün sınıf açısından uygulanamaz diye düşünüyorum”, Ali öğretmenin verdiği cevap “Matematik günlükleri hakkında bilgim yok. Bilgim olmadığı içinde matematik derslerinde kullanmadım”, Arzu öğretmenin verdiği cevap “Hiçbir fikrim yok aslında. Bazı formlarda “daha önce nasıldım, şimdi nasılım” gibi sorular var. Zannedersen buna benzer duyguların yazıldığı bir defter”, Emel öğretmenin verdiği cevap “Matematik

günlükleri bilinmediği için pek kullanılmıyor. Matematik konusunda çocuğun sürekli düşünceleri alınıp, bir defter tutulursa, öğrencilerin olumlu tutum geliştirmesine yardımcı olabiliriz. Öğrenci neyi bilip, neyi bilmediğini keşfeder” şeklinde olmuştur.

6. Kontrol listeleri deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Görüşme yapılan öğretmenler, kontrol listelerini genel olarak tanımlamaktadır ancak zaman alacağı için derslerinde çok fazla uygulamadıklarını belirtmektedirler. Örneğin Ayşe öğretmenin bu soruya verdiği cevap “Kontrol listeleri gözlem formlarının daha kısaltılmışı olarak düşünüyorum. Oğün ne öğrettiyseniz onu ölçmek için hazırlanan listeler olarak görüyorum. Ancak ben temaların sonundaki formları doldurmayı daha uygun buluyorum. Her gözlenen şeyin kağıda aktarılması zaman alıyor”, Ali öğretmenin verdiği cevap “Matematik dersinde kontrol listelerini uyguluyorum ama çok fazla değil”, Arzu öğretmenin verdiği cevap “Belli bir zamanda yapılan sınıf gözlemi. Çok sık olmasa da, belli zamanlarda uyguluyorum. Kontrol listeleri bildiğim kadarıyla 2’li ölçek şeklinde uygulanıyor. Matematik dersinde de tabii ki uygulanır”, Emel öğretmenin verdiği cevap “Kontrol listeleri kullanılıyor bence ben 1. sınıftan beri aynı öğrencileri okuttuğum için böyle bir listeye gerek duymadım çünkü onları tanıyorum. Ama küçük sınıflar da kontrol listelerini uyguluyordum” şeklinde olmuştur.

7. Akran değerlendirme ve öz değerlendirme deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Görüşme yapılan öğretmenler, akran değerlendirme ve öz değerlendirme ölçeklerinin tanımını yapmışlar ve matematik dersinde uygulanabileceğini, kendilerinin de bu ölçekleri derslerinde uyguladıklarını belirtmektedirler. Örneğin Ayşe öğretmen bu soruya “Akran değerlendirme bir öğrencinin diğer bir öğrenciyi (arkadaşını) değerlendirmesidir. Öz değerlendirme ise öğrencinin kendini değerlendirmesidir. Çocuklar bunları zevkle yapıyor. Akran değerlendirmesini henüz yaptırmadım ama öz değerlendirmeyi sürekli yaptırıyorum. Çocuklar kendilerini gerçekten samimi bir şekilde değerlendirebiliyorlar”, Ali öğretmen “Akran değerlendirme de öğrenci

arkadaşlarını, öz değerlendirme de kendini değerlendiriyor. Akran değerlendirmeyi kullanmıyorum ama öz değerlendirmeyi kullanıyorum. 2. sınıf öğrencisi olduğu için soruları tam anlayamıyor. Böyle olunca bu formları doldurmakta çok zorlanıyor”, Arzu öğretmen “Akran değerlendirme öğrencilerin grup arkadaşlarını, öz değerlendirme ise kendilerini değerlendirdiği çalışmalar. Kitapta olanları uyguluyorum. Akran değerlendirmede öğrenci yakın arkadaşlarını seçiyor, yaşları küçük olduğu için objektif davranamıyorlar. Zamanla daha bilinçli hale gelecekler. Öz değerlendirme ise, soruyu anladıkları sürece doğru cevaplar veriyorlar”, Emel öğretmen ise “Akran değerlendirme çocuğun arkadaşlarını değerlendirmesi, öz değerlendirme kendisini değerlendirmesidir. Kitapta var olanları uyguluyorum. Kendim hazırlamadım, genelde grup çalışmalarından sonra akran değerlendirme, ünite sorularında ise öz değerlendirme yapıyorum. Yaşları büyük olduğu için objektif cevap veriyorlar” şeklinde cevap vermiştir.

8. Gözükütüğü kadarıyla “Kavram haritası, matematik günlükleri, kontrol listeleri” matematik derslerinde ölçme değerlendirme aracı olarak fazla tercih edilmemektedir. Sizce sebepleri neler olabilir?

Görüşme yapılan öğretmenler, bu ölçeklerin fazla tercih edilmemesinin en önemli sebebi olarak “zaman” ı göstermektedirler. Mesela Ayşe öğretmenin bu soruya verdiği cevap “Çok fazla zaman harcanıyor. Bu yüzden bu ölçekler kullanılmıyor ama zamanla bu ölçekler elimize hazır olarak geldiğinde belki uygulanabilir. Şuan program tam oturmadığı için bu ölçekler pek kullanılmıyor. Ayrıca çok fazla kağıda ihtiyaç duyuluyor. Sınıf ve okul şartları uygun değil. Dolaplarımız bu evrakları sığdırmaya yetmiyor. Kontrol listeleri kaldırılabilir, bunlar gözlem formlarında toplanabilir. Bütün bu ölçekler zorunlu olmamalı, öğretmenin tercihine bırakılmalıdır. Öğretmen kendisine en uygun olan ölçeği seçerse daha doğru ölçmeler yapılacaktır” şeklinde olmuştur. Arzu öğretmen de benzer cevap vermiştir “Kavram haritası, matematik günlükleri, kontrol listeleri bence konuyu pekiştirmek için kullanılıyor. Ölçme değerlendirme aracı olarak değil de, öğrenme yöntem ve teknikleri olarak düşünüyorum. Öğretmenlerin evrak yükü arttı, belki hazır kitaplar gibi hazır boş matbu evraklar olsaydı öğrenci sayısı kadar bu formlar (ölçekler) da uygulanabilirdi. Zaman açısından öğretmene faydalı olurdu”. Ayrıca Ali öğretmen, öğretmenlerin bu ölçekler hakkında fazla bilgiye sahip olmaması da bu ölçeklerin az kullanılmasına sebep olmuştur demiştir “Performans ve proje

ödevlerini, portfolyoyu öğrenciler aktif olarak yapıyorlar, ancak diğer ölçeklerde (kavram haritaları, matematik günlükleri....vb.) öğretmenin faal olması lazım. Öğretmenin buna zaman ayırması lazım. Öğretmen buna zaman ayırmak istemiyor olabilir. Ayrıca öğretmenin bu ölçekler hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması fazla tercih etmemesinin sebepleri olabilir”

9. Proje, performans ödevlerini ve portfolyoyu nasıl değerlendiriyorsunuz? (Nasıl puana çeviriyorsunuz?)

Görüşme yapılan öğretmenler, bu soruya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirdikleri cevabını vermektedirler. Örneğin Ayşe öğretmenin verdiği cevap “Ödevleri vermeden önce dereceli puanlama anahtarı hazırlıyorum. Ne istediğimi, nelere not vereceğimi belirtip öğrencilerime veriyorum”, Ali öğretmenin verdiği cevap “Dereceli puanlama anahtarına göre değerlendiriyorum” şeklinde olmuştur.

10. Yeni ölçme değerlendirme teknikleri ile öğrenci başarıları arasında nasıl bir ilişki görüyorsunuz? Açıklaya bilir misiniz?

Görüşme yapılan öğretmenlerden bir kısmı yeni ölçme değerlendirme teknikleri ile öğrenci başarıları arasında olumlu bir ilişki olduğunu belirtirken, bir kısmı da olumlu olduğuna inanmadığını ifade etmektedir. Örneğin Ayşe öğretmenin bu soruya verdiği cevap “Çocukların aktif olarak derse katılmaları çok olumlu” şeklindeyken, Ali öğretmenin bu soruya verdiği cevap ise “Ben öğrencilerin bu ölçme değerlendirmelere göre daha başarılı olduğuna inanmıyorum” şeklinde olmuştur.

V. BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

1. Tartışma

Yeni ilköğretim I. kademedeki uygulamaya geçirilen matematik müfredatında alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarından bahsedilmektedir. Performans ödevleri, proje ödevleri, portfolyo, akran değerlendirme, öz değerlendirme, matematik günlükleri ve kavram haritaları bunlardan bazılarını oluşturmaktadır. Yapılan bu çalışmada, sınıf öğretmenlerinin matematik derslerinde kullandıkları ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanım tercih sıralaması şöyledir: “çoktan seçmeli testler” ilk tercih, “yazılı sınav” ikinci tercih, “performans ödevleri” ve “ portfolyo” üçüncü tercih, “proje ödevleri” dördüncü tercih olarak ifade edilirken, “akran değerlendirme”, “öz değerlendirme”, “matematik günlükleri” ve “kavram haritası” sırayla son dört tercihler olarak belirtilmiştir. Yeni programda belirtildiğine göre, yukarıda bahsedilen tercih sıralamasının tam tersine olması amaçlanmaktadır. Burada bir çelişki görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, yeni programın uygulaması ile birlikte, matematik derslerinde, “portfolyo”, “matematik günlükleri”, “kavram haritası”, “performans ödevleri”, vb. ölçme değerlendirme araçlarının daha yaygınlaşması ve “çoktan seçmeli” ve “yazılı sınav” gibi ölçme araçlarının sınıf içi kullanımının minimize edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda elde edilen çelişki çeşitli sebeplerden kaynaklanıyor olabilir. Bu sebepler, yeni programda yer alan alternatif ölçme değerlendirme araçları hakkında bilgi yetersizliği, materyal yetersizliği, veliler, zaman sıkıntısı, cinsiyet, sosyo-ekonomik ve kültürel faktörler, tecrübe, motivasyon, vb. Bu çalışmada, ÖÖDT formundan elde edilen bilgilere göre, sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirme araçları

hakkında sahip oldukları bilgi düzeyleri sıralamasında; 1. sırada çoktan seçmeli sorular, 2. sırada yazılı sınav, 3. sırada performans ödevleri, 4. sırada proje ödevleri, 5. sırada portfolyo, 6. sırada dereceli puanlama ölçekleri, 7. sırada öz değerlendirme, 8. sırada akran değerlendirme, 9. sırada kontrol listeleri, 10. sırada matematik günlükleri ve 11. sırada kavram haritası gelmektedir.

İlk sıralarda yer alan “çoktan seçmeli testler” ve “yazılı sınavlar” ın yeni program ile yerlerini diğer ölçme ve değerlendirme araçlarına bırakması hedeflenmektedir.

Tüm sınıf öğretmenlerinin matematik dersinde en çok kullandıkları ölçme değerlendirme teknikleri; çoktan seçmeli sorular, yazılı sınav, performans ve proje ödevleri ve portfolyodur. En az kullandıkları ölçme araçları ise matematik günlükleri ve kavram haritasıdır. Benzer şekilde, öğretmenlerin bilgi sahibi olduğu ölçme değerlendirme teknikleri ise; çoktan seçmeli sorular, yazılı sınav, performans ve proje ödevleri, portfolyodur. En az bilgiye sahip oldukları ölçme araçları ise matematik günlükleri ve kavram haritasıdır. Buradan şöyle bir sonuca ulaşılabilir; öğretmenler bilgi sahibi oldukları ölçme ve değerlendirme araçlarını derslerinde kullanırken, kendilerini yetersiz veya bilgisiz hissettikleri ölçme ve değerlendirme araçlarını derslerinde kullanmamaktadırlar. Elde edilen bu sonuç Özdaş, Tanışlı, Köse ve Kılıç (2007)’nin bulguları ile çelişmemektedir. Bu araştırmacılara göre, sınıf öğretmenleri geleneksel değerlendirme araç ve yöntemlerini daha çok kullandıkları ve alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarını daha az tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Ayrıca bu araştırmadan elde edilen sonuçlar incelendiğinde dereceli puanlama (rubric) ölçeklerinin orta sıralarda yer aldığı görülmektedir. Oysaki proje ödevlerinin, performans ödevlerinin ve öğrenci ürün dosyalarının (portfolyo) puanlanmasında mutlaka dereceli puanlama ölçeklerinin kullanılması gerekmektedir. Çelişkili çıkan bu sonuç, programın mantığının henüz tüm öğretmenlerce anlaşılmamış olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Elde edilen bu sonuç Çakan (2004)’ın bulguları ile paralellikler arz etmektedir. Çakan (2004)’a göre, çalışmasına katılan öğretmenlerin birçoğunun kendilerini ölçme değerlendirme alanında yetersiz gördüklerini, ölçme

değerlendirme alanında eksikleri olduklarını ifade etmektedirler. Benzer şekilde, Aydın (2006)'ın yaptığı çalışmada da öğretmenler ölçme değerlendirme araçları hakkında bilgi eksikliği olduğunu belirtmişler ve bu araçları tam olarak bilememelerinden dolayı derslerinde bu araçlara anlamlı olarak yer vermediklerini belirtmişlerdir.

Bu araştırmada elde edilen bilgiler ışığı altında tablolar incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin halen eski ölçme ve değerlendirme araçlarından yeterince uzaklaşamadıkları görülmektedir. Bu bulgu Yılmaz (2006)'ın yaptığı araştırmanın sonuçları ile de paralellik göstermektedir. Yapılan araştırmada öğretmenlerin değerlendirme konusunda eski programdaki alışkanlıklarından kurtulamadıkları, sonuç değerlendirmeye alışkın olan öğretmenlerin süreç değerlendirme konusunda yeterli olmadıkları gözlemlenmiştir. Buradan anlaşılmaktadır ki öğretmenler yeni programın ölçme ve değerlendirme kısmına tam olarak adapte olamamışlar ve değişimi gerçekleştirememişlerdir.

Doğan (2005)'ın "Fen Öğretiminde Değerlendirme Etkinlikleri Üzerine Öğretmen Görüşleri" adlı yaptığı çalışmada öğretmenlerin % 20'sinin alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımları hakkında "hiç" bilgileri olmadığı, % 50'sinin "biraz" bilgisi olduğu, "tamamen" bilgisi olan öğretmenlerin olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Aynı çalışmada öğretmenlere geleneksel değerlendirme yaklaşımlarının yanında bu yaklaşımları uygulayıp uygulamadıkları sorulduğunda % 44'ünün "az" uyguladığı görülmüştür. Bu çalışmada Fen Bilgisi programı değil, Matematik programı değerlendiriliyor olmasına rağmen, her iki çalışmadan elde edilen sonuçlar benzerlik göstermektedir. Bu sonuçtan dolayı yeni matematik programının ölçme ve değerlendirme kısımları üzerinde çalışılması, geliştirilmesi ve öğretmenlerin bu noktada bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

Öğretmenlerle yapılan mülakatlar incelendiğinde, yeni ölçme ve değerlendirme araçlarının az tercih edilmesinde bilgi yetersizliğinin yanında okullardaki alt yapı eksikliği (bilgisayar, internet, fotokopi makinesi, vb.) gelmektedir. Örneğin katılımcılardan biri yeni ölçme değerlendirme araçlarının kullanımında çok fazla kağıda ihtiyaç duyulduğunu, sınıf ve okul şartlarının bu problemi çözmeye yetmediğini

belirtmektedir. Buna ek olarak, Yılmaz (2006)'ın yaptığı araştırmada öğretmenler, proje ve performans ödevlerinin hazırlanmasında velilerden gelen masraf şikayetlerinin bu ödevlerin yapılmasını engellediği ve azalttığı görüşünü belirtmektedir.

Yeni ölçme değerlendirme araçlarının derslerde etkin olarak kullanılabilmesi için velilerin de desteğine ihtiyaç vardır. Velilerin bu konudaki bilgi eksikliği bu araçların öğretmenler tarafından yeterli şekilde kullanılamamasının başka bir boyutu olarak düşünülmektedir. Örneğin görüşme yapılan bir öğretmenin verdiği cevap “Program öğrenciler için eğlenceli, ancak velilerle sıkıntılar var. Formları doldurmayıp, geri gönderiyorlar” şeklinde olmuştur. Bu duruma Orbeyi (2007) şöyle bir çözüm yolu önermektedir; programın uygulanması sırasında mutlaka velilerle işbirliği içine girilmeli ve veliler mutlaka bilgilendirilmelidir.

Elde edilen bir başka bulguya göre; yeni ölçme ve değerlendirme araçlarının matematik derslerinde etkin olarak kullanılmamasının sebeplerinden biri de çok fazla zaman harcanması gerekliliğidir. Nicel veri bulguları başlığı altında yer alan 8. soruya öğretmenlerin verdiği cevap genel olarak zaman sıkıntısı yaşandığı şeklindedir. Örneğin verilen cevaplardan biri “Çok fazla zaman harcanıyor. Bu yüzden bu ölçekler kullanılmıyor ama zamanla bu ölçekler elimize hazır olarak geldiğinde belki uygulanabilir” şeklinde ifade edilmektedir. Benzer şekilde Baki ve Birgin (2004)'in bireysel gelişim dosyaları ile ilgili yaptıkları çalışmalarında, öğretmenlerin bu ölçme değerlendirme yaklaşımını yararlı buldukları halde, öğretmenin zamandan feragat etmesi gerektiğini belirtmektedirler. Soycan (2006)'ın yaptığı çalışmadan elde ettiği bulguda şu noktayı işaretlemektedir, Soycan (2006)' a göre, öğretmenler ölçme değerlendirme etkinliklerinde en çok süre konusunda şikâyetçi olduklarını ileri sürmektedirler.

2. Sonuçlar

Yapılan bu çalışmada, sayısal ve sözel verilere bağlı olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Bu araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin, yeni ölçme değerlendirme yaklaşımları hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıkları görölmektedir. Sayısal verilerde katılımcıların tercih sıralarına bakıldığında, yeni ölçme değerlendirme araçları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları görölmektedir. Bu sonucu görüşmeye katılan öğretmenler ifadeleri ile desteklemektedirler. Örneğin, görüşmeye katılan sınıf öğretmenleri, yeni ölçme değerlendirme araçları (portfolyo, performans ödevleri, matematik günlükleri, vb.) hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmektedirler. Sebepleri de şöyle sıralamaktadırlar; yeni programda çok sayıda alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarının olması, programın yeni uygulamaya geçirilmesi, pilot uygulamanın kısa sürmesi, öğretmenlere yeterince hizmet içi seminer verilmemesi, öğretmenlere rehberlik edecek birikişilerin yeni ölçme değerlendirme teknikleri hakkında yeterli bilgi ve donanıma sahip olmamalarıdır.

Nicel verilerden sınıf öğretmenlerinin yeni ölçme ve değerlendirme araçlarını tam anlamıyla matematik derslerinde kullanmadıkları görölmektedir. Benzer şekilde, nitel veriler bu sonucu desteklemektedir. Görüşme yapılan öğretmenler düşüncelerini bu yönde belirtmektedirler. Örneğin, katılımcılardan birinin görüşü, “öğretmenin bu ölçekler hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması bu araçları fazla tercih etmemesinin sebepleri olabilir” şeklinde olmuştur.

Ayrıca yukarıda bahsedilenlere ek olarak, sınıf öğretmenlerinin müfredatta yer alan yeni ölçme değerlendirme araçlarını tam olarak uygulayamama sebeplerinin başında zaman yetersizliği ileri sürölmektedir. Öğretmenler yeni ölçme değerlendirme araçlarını derslerinde kullanabilmeleri için çok fazla zamana ihtiyaç duyduklarını belirtmektedirler.

Öğretmenler okullardaki alt yapı eksikliği, malzeme eksikliği (fotokopi makinesi, bilgisayar) gibi nedenlerin yeni ölçme değerlendirme araçlarını kullanılma sıklığını azalttığını ifade etmektedirler.

Öğrenci-öğretmen-veli işbirliği eğitim-öğretim programının başarısı için vazgeçilmez unsurlardır (MEB, 2005). Bu çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerine göre,

velilerin yeni matematik müfredatı hakkında çok fazla bilgi sahibi olmamaları, uygulanması istenen yeni ölçme değerlendirme araçlarının tam olarak derslerde uygulanamamasına sebep olduğu ileri sürülmektedir. Görüşmeye katılan öğretmenlere göre, velilerin yeni ölçme değerlendirme araçlarının fazladan masraflı olduğunu düşünmeleri ve öğrencilerine yeterli maddi destek verememelerinden dolayı, öğrencilerden yapılması beklenen ödev ve çalışmaların (proje ve performans ödevleri, portfolyolar, vb.) tam olarak yapılamamasına sebep olduğu belirtilmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin nitel ve nicel verilere göre, eski programda yer alan ölçme değerlendirme araçlarının (çoktan seçmeli ve yazılı sınav) etkisinden tam olarak kurtulamadıkları, yeni programda yer alan alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarına uyum sağlayamadıkları anlaşılmaktadır.

Sınıf öğretmenlerine göre, öğretmenlerin yaşadıkları bazı zorluklar ve okullardaki alt yapı eksikliklerin olmasına rağmen, yeni ölçme değerlendirme araçlarının öğrencilerin bir kısım kabiliyet ve becerilerini ortaya çıkardığı ve öğrenciyi bütün olarak değerlendirdiği ve aynı zamanda öğrencileri araştırmaya sevk ettiği ileri sürülmektedir.

3. Öneriler

Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre, sınıf öğretmenlerinin büyük bir kısmının yeni matematik programında yer alan alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarını bilgi yetersizliği ve alt yapı eksikliklerinden dolayı matematik derslerinde uygulayamadıkları görülmektedir. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda sınıf öğretmenlerine ve yöneticilere aşağıdaki öneriler sunulabilir;

Sınıf öğretmenlerine yeni programda yer alan alternatif ölçme ve değerlendirme araçları hakkında hizmet içi eğitim kursları verilerek, öğretmenlerin eksik veya yetersiz oldukları noktalar geliştirilebilir.

Hizmet içi eğitim seminerlerinin daha uzun bir sürece yayılması ve bu seminerlerin ölçme-değerlendirme alanında uzman kişilerce verilmesi öğretmenlerin yetersizliklerini gidermelerine katkı sağlayabilir.

Yeni programda yer alan alternatif ölçme ve değerlendirme araçları hakkında velilere okullarda bilgilendirme programları düzenlenerek, veli desteği sağlanabilir.

Okul yöneticilerinin, öğretmenlerinin yeni programda yer alan ölçme ve değerlendirme araçlarını sınıf içinde tam olarak uygulayabilmeleri için, araç-gereç, materyal, fotokopi, vb. eksikliklerini tamamlaması faydalı olabilir.

Program ve kılavuz kitaplarda uygulanması beklenen ölçme değerlendirme teknikleri ile ilgili daha fazla açıklamaya ve örnek uygulamalara yer verilmesi ya da sadece örnek ölçme değerlendirme tekniklerinden oluşan bir rehber kitap hazırlanması, sınıf öğretmenlerinin bu noktada başarılı olmasına katkı sağlayabilir.

Öğretmenler arası iletişim ve işbirliğinin sağlanması, yeni programda yer alan alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanılmasını kolaylaştırabilir.

Yeni programda yer alan alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarının her bir ders için matbu formları hazırlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akçin, E., 2006, Aktif Öğretim Yöntemi Olarak Proje Tabanlı Öğretim: İlkeleri, Yararları, Aşamaları, Çağdaş Eğitim Dergisi, 328, s.40-45
- Altun, M., 1997, Matematik Öğretimi, Erkam Matbaacılık, Bursa
- Arıkan, R., 1995, Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama, Asil Dağıtım, Ankara
- Aydın, F., 2005, Öğretmenlerin Alternatif Ölçme Değerlendirme Konusundaki Düşünceleri ve Uyguladıkları, 14. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Pamukkale Üniversitesi, 1, s. 775 – 779
- Aziz, A., 1994, Araştırma Yöntemleri-Teknikleri ve İletişim, Turhan Kitabevi, Ankara
- Baki, A., Birgin, O., 2002, Matematik Eğitiminde Alternatif Bir Değerlendirme Olarak Bireysel Gelişim Dosyası Uygulaması, http://www.fedu.metu.edu.tr/ufbmek-5/b_kitabi/PDF/Matematik/Bildiri/t208d.pdf (4 Kasım 2006)
- Baki, A., Birgin, O., 2004, Alternatif Değerlendirme Aracı Olarak Bilgisayar Destekli Bireysel Gelişim Dosyası Uygulamasından Yansımalar: Bir Özel Durum Çalışması, The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET July 2004 ISSN: 1303-6521 Volume 3, Issue 3, Article 11
- Baki, A., Şahin, M.S., 2004, Bilgisayar Destekli Kavram Haritası Yöntemiyle Öğretmen Adaylarının Matematiksel Öğrenmelerinin Değerlendirilmesi, The Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET April 2004 ISSN: 1303-6521 Volume 3, Issue 2, Article 14
- Bal, H., 2001, Bilimsel Araştırma Yöntem ve Teknikleri, Süleyman Demirel Üniversitesi, Yayın No: 20, Isparta
- Baştürk, R., 2005, Performans Değerlendirme Üzerine Genel Bir Bakış, Eğitim Araştırmaları Dergisi, 21, s.

- Bekiroğlu, O.F., 2004, Klasik ve Alternatif Ölçme – Değerlendirme Yöntemleri: Fizikte Uygulamalar, Nobel Yayınevi, Ankara
- Bulut, İ., 2006, Yeni İlköğretim Birinci Kademe Programlarının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ
- Çakan, M., 2004, Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirme Uygulamaları ve Yeterlik Düzeyi: İlk ve Ortaöğretim, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2), s. 99-114
- Çakmak, M., 2000, İlköğretimde Matematik Öğretimi ve Aktif Öğrenme Teknikleri, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20(3), s.119-131
- Dede, Y. , Yaman, S., 2003, Fen ve Matematik Eğitiminde Proje Çalışmalarının Yeri, Önemi ve Değerlendirilmesi, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(1), s. 117-132
- Durmuş, S., Bahar, M., 2005, 2004 Öğretim Programında Ölçme Değerlendirme Yaklaşımı: İlköğretim Matematik, Fen ve Teknoloji Dersleri Örneği, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10, s.133-147
- Doğan, B.A., 2005, Fen Öğretiminde Değerlendirme Etkinlikleri Üzerine Öğretmen Görüşleri (Van İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Van
- Eğri, G., 2006, Coğrafya Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Yapabilme Yeterliliği, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Erdemir, Z.A., 2007, İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Tekniklerini Etkin Kullanabilme Yeterliklerinin Araştırılması (Kahramanmaraş Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş
- Ersoy, Y., 1997, Okullarda Matematik Eğitimi: Matematikte Okur-Yazarlık, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13, s.115-120
- Ertürk, S., 1975, Eğitimde Program Geliştirme, Yelkentepe Yayınları, Ankara

- Ev, H., 2006, Aktif Eğitim ve Ölçme – Değerlendirme Yaklaşımları, Eğitim – Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi, 7, s.52-59
- Güven, S., 1996, Toplumbiliminde Araştırma Yöntemleri, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa
- İnan, C., 2006, Matematik Öğretiminde Oluşturmacı Yaklaşım Uygulamasının Örnekleri, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 6, s.40-50
- Kalender, A., 2006, Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşım Temelli “Yeni Matematik Programı’nın” Uygulanması Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar ve Bu Sorunların Çözümüne Yönelik Önerileri, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Kaptan, F., Önal, İ., 2006, Fen ve Teknoloji Öğretiminde Süreç Temelli Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımları, Çağdaş Eğitim Dergisi, 332, s.6-18
- Kaptan, S., 1983, Bilimsel Araştırma Teknikleri, Tekışık Matbaası, Ankara
- Karasar, N., 2005, Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara
- Kuş, E., 2003, Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri, Anı Yayıncılık, Ankara
- Mamaç, N. H., Ünsal, N., Yavuz, D., 2005, İlköğretim Matematik 3 Öğretmen Kılavuzu, Doğan Ofset, İstanbul
- Mamaç, N. H., Ünsal, N., Yavuz, D., 2006, İlköğretim Matematik 3 Öğretmen Kılavuzu, Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara
- MEB, 2005, İlköğretim Matematik Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara
- MEB, 2006, İlköğretim Kurumlar Yönetmeliği, M.E.B. Yayınları, Ankara

- Ocak, G., 2006, Ürün Seçkin Dosyaları Hakkında Öğrenci Görüşleri Erzurum İl Örneği , Milli Eğitim Dergisi,170, s.
- Orbeyi, S., 2007, İlköğretim Matematik Dersi Öğretim Programı'nın Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale
- Özdaş, A., Tanışlı, D., Köse, N.Y. ve Kılıç, Ç., 2005, Yeni İlköğretim Matematik Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi, Eğitimde Yansımalar: VIII. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Tekışık Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı, Kayseri, s. 240-255.
- Özdaş, A., Tanışlı, D., Köse, N.Y. ve Kılıç, Ç., 2007, İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Derslerinde Kullandıkları Değerlendirme Araç ve Yöntemlerine İlişkin Görüşleri, VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitim Sempozyumu, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
- Öztürk, H., 2007, Yeni Programlarda Ölçme ve Değerlendirme, balikesir.meb.gov.tr/dosyalar/haber/performans.doc (25 mayıs 2007)
- Parmaksız R. Ş., Yanpar, T., 2006, Alternatif Değerlendirme Yaklaşımlarının Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilirliği, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2, s.159-172
- Saracalıoğlu, Ü.P., 2007, 2005 Yılı İlköğretim 3. Sınıf Matematik Dersi Programının Yapılandırmacı Yaklaşımına Uygunluk Bakımından Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, İlköğretim Bölümü Ana Bilim Dalı, Bursa
- Soycan, B.S., 2006, 2005 Yılı İlköğretim 5. Sınıf Matematik Programının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa
- Şahin, Ç., 2005, İlköğretim II. Kademesinde Matematik Dergisinin Öğrenme – Öğretme Sürecinde Yapılan Etkinliklerin Öğretmen ve Öğrenci Açısından Değerlendirilmesi, Eğitim Araştırmaları, 18, s.171-185
- Tekin, H., 1996, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Yargı Yayınevi, Ankara

- Türnüklü, B.E.(?), Matematik Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Pratikleri ve Öğrencinin Öğrenmesin Geliştiren Değerlendirmeleri: Türkiye ve İngiltere'deki 11 – 14 Yaş Grubu Öğretmenleri ile Çalışma, http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/tez_ozetleri/ebuturnuklu.html (8 Kasım 2006)
- Umay, A., 1996, Matematik Eğitimi ve Ölçülmesi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12, s.145-149.
- Yıldırım, A. , Şimşek, H., 2003, Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara
- Yıldız, İ. , Uyanık, N., 2004, Matematik Eğitiminde Ölçme-Değerlendirme Üzerine, Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, 12(1), s.97-104.
- Yılmaz, H., 1998, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Mikro Yayınları, Konya
- Yılmaz, T., 2006, Yenilen 5. Sınıf Matematik Programı Hakkında Öğretmen Görüşleri (Sakarya İli Örneği), Yüksek lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya

EKLER

EK – 1

ÖN BİLGİ TOPLAMA FORMU (ÖĞRETMEN ÖLÇME DEĞERLENDİRME TERCİH FORMU)

YÖNERGE: *Uygulanmaya yeni başlanan programın ölçme değerlendirme kısmını incelemek amacıyla hazırlanan ön bilgi toplama formuna içtenlikle belirteceğiniz görüşleriniz, bu konuda yapacağım çalışmaya yön verecektir. Forma isim yazmak gerekmemektedir. İlginize teşekkür ederim.*

Hüsniye ERDAL
A.K.Ü. Yüksek Lisans Öğrencisi

(Size uygun olan seçeneği yuvarlak içine alınız)

Meslekteki Kıdeminiz :	1-2	3-5	6-10	11-15	16 ve üstü
Cinsiyetiniz:	Bay	Bayan			
Okuttuğunuz Sınıf Düzeyi :	1	2	3	4	5

1- Matematik dersinde kullandığınız aşağıdaki ölçme değerlendirme yöntemlerinden, en çok kullandığınız yöntemden en az kullandığınız yönetime doğru numara vererek, tercihlerinizi sıralayınız (1 en çok,....11 en az tercihi belirtmektedir).

- (..) Çoktan seçmeli sorular
- (..) Performans ödevleri
- (..) Proje ödevleri
- (..) Portfolyo (öğrenci ürün dosyası)
- (..)Dereceli puanlama ölçekleri
- (..) Öz değerlendirme
- (..) Akran değerlendirme
- (..) Matematik günlükleri
- (..) Kontrol listeleri
- (..) Yazılı sınav
- (..) Kavram haritası

2- Aşağıdaki ölçme değerlendirme yöntemlerinden, en çok yeterli bilgiye sahip olduğunuz yöntemden en az yeterli bilgiye sahip olduğunuz yönetime doğru numara vererek sıralayınız (1 en çok,....11 en az tercihi belirtmektedir).

- (..) Çoktan seçmeli sorular
- (..) Performans ödevleri
- (..) Proje ödevleri
- (..) Portfolyo (öğrenci ürün dosyası)
- (..)Dereceli puanlama ölçekleri
- (..) Öz değerlendirme
- (..) Akran değerlendirme
- (..) Matematik günlükleri
- (..) Kontrol listeleri

- (..) Yazılı sınav
- (..) Kavram haritası

Yeni ölçme değerlendirme yöntemleri hakkındaki düşünceleriniz :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

EK – 2

GÖRÜŞME SORULARI

1. Kaçınıcı sınıfı okutuyorsunuz?
2. Kaç yıllık öğretmensiniz?
3. Matematik dersi için hangi ölçme değerlendirme ölçeklerini (çoktan seçmeli sorular, klasik sınav, performans ödevleri, proje ödevleri, portfolyo vb.) kullanıyorsunuz? Niçin açıklar mısınız?(sebepler ve sonuçları yönüyle).....
4. Yeni matematik programından önce hangi tip ölçme değerlendirmeleri tercih ediyordunuz?
5. Bu yeni program “ölçme değerlendirme” açısından sizin üzerinizde ne gibi yeniliklere ve bilgi düzeyine neden oldu?
6. Yeni matematik programında yer alan ölçme değerlendirmelerden hangilerini derslerinizde kullanıyorsunuz?
7. Kavram haritası deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?
8. Matematik günlüğü deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?
9. Kontrol listeleri deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?
10. Akran değerlendirme ve öz değerlendirme deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?
11. Gözükteği kadarıyla “Kavram haritası, matematik günlükleri, kontrol listeleri” matematik derslerinde ölçme değerlendirme aracı olarak fazla tercih edilmemektedir. Sizce sebepleri neler olabilir?
12. Proje, performans ödevlerini ve portfolyoyu nasıl değerlendiriyorsunuz? (Nasıl puana çeviriyorsunuz?)
13. Bildiğimiz alternatif ölçme değerlendirmeler dışında kendinizin geliştirip ve uyguladığınız teknikler var mı? Niçin böyle bir şeye ihtiyaç duyduunuz?
14. Yeni ölçme değerlendirme teknikleri ile öğrenci başarıları arasında nasıl bir ilişki görüyorsunuz? Açıklaya bilir misiniz?

EK – 3

GÖRÜŞMELERİN İÇERİKLERİNİ GÖSTEREN FORMLAR

GÖRÜŞME –1

Hüsniye : Görüşmeye başlamadan önce bize vakit ayırdığınız için size çok teşekkür ediyorum.

Öğretmen : Bende size teşekkür ederim, benimle görüşme yapma isteğinizden dolayı.

Hüsniye : Kaçınıcı sınıfı okutuyorsunuz?

Öğretmen : Ben bu yıl 2. sınıfları okutuyorum ve ilk defa okutuyorum bunu da belirtmek isterim.

Hüsniye : Kaç yıllık öğretmensiniz?

Öğretmen : Bu sene mesleğimde 13. yılımı çalışıyorum.

Hüsniye: Biz şuna da bakıyoruz aslında; yeni mezun öğretmen hangi ölçme değerlendirme ölçeklerini kullanıyor?, tecrübeli öğretmenler hangi ölçme değerlendirme ölçeklerini kullanıyor? Bu da bizim araştırmamız açısından önemli.

Hüsniye: Bu yapacağımız görüşme sadece matematik dersinde kullanılan ölme değerlendirmelerle ilgili bunu da size hatırlatmak istiyorum.

Hüsniye : Matematik dersi için hangi ölçme değerlendirme ölçeklerini (çoktan seçmeli sorular, klasik sınav, performans ödevleri, proje ödevleri, portfolyo vb.) kullanıyorsunuz? Niçin açıklar mısınız?(sebeup ve sonuçları yönüyle)

Öğretmen : Ben bu sene matematik dersine başladığımda ilk önce tutum ölçeklerini kullandım. Öğrencilerin matematik dersine olan ilgisini, sevgisini öğrenmek, öğrencilerime ön gözleme almak için tutum ölçeğini yaptım. Grup değerlendirmelerimde, grup çalışmalarında en çok grup ölçeğini kullanıyorum. Sınıfımda en çok grup çalışmalarına önem veriyorum ve öğrencilerime uyguluyorum. Bunun dışında performans ödevleri, proje ödevleri ve buna bağlı olarak dereceli puanlama anahtarını kullanıyorum. Kullandığım ölçme değerlendirmeler bunlar.

Hüsniye : Grup çalışmalarını matematik dersinde kullanıyor musunuz?

Öğretmen : Evet çok rahatlıkla yapıyorum ve öğrencilerde büyük bir zevk alarak çalışıyorlar, birlikte bir şeyler yapmak, ortaya çıkarmak onların çok hoşuna gidiyor ve grup çalışmalarında öğrendikleri daha çok akıllarında kalıyor.

Hüsniye : Güzel bir uygulama aslında, bu verdiğiniz bilgiler bizim için çok önemli.

Hüsniye : Yeni matematik programından önce hangi tip ölçme değerlendirmeleri tercih ediyordunuz?

Öğretmen : Bu ölçekler yokken, 4-5. sınıfta bu program yoktu mesela, o zaman ben ölçe değerlendirme yapmak için.....

Hüsniye : Mesela klasik sınavlar vardı.

Öğretmen : Ben klasik sınavı hiç kullanmadım.4 ve 5. sınıf çocukları için ben klasik sınavı ağır buluyorum. Bunun yerine sınav kağıdında çoktan seçmeli sorular, doğru yanlış, boşluk doldurma, eşleştirmeli sorulara yer veriyordum. Yani hepsini bir arada kullandığım sınav kağıtlarım vardı.

Hüsniye : Bence de en doğru olan ölçme değerlendirme bu aslında.

Öğretmen : Ben hiç sınırlamadım, mesela klasik sınav yapıyorsunuz çocuk ondan sıkılıyor, çoktan seçmeli sınav yapıyorsunuz doğru cevabı alamıyorsunuz çünkü birbirlerinden ister istemez etkilenebiliyorlar ya da kafalarından bir seçeneği atıp yapabiliyorlar. Bu yüzden tek başına çoktan seçmeli sınavı kullanmıyorum, doğru gelmiyor bana. Ben hepsini bir arada kullanarak bir ölçek uygulamıştım, çocuklarında bunu severek yaptığımı gördüm.

Hüsniye : Bu yeni program “ölçme değerlendirme” açısından sizin üzerinizde ne gibi yeniliklere ve bilgi düzeyine neden oldu?

Öğretmen : Proje ve performans ödevlerini hem öğrenciler hem de öğretmenler için güzel bir çalışma olarak düşünüyorum. Çünkü çocuklar daha araştırmacı oldu, bilgiyi araştırarak öğreniyorlar. Bu durum çocuklara ve öğretmenlere büyük katkı sağlıyor. Daha önceden öğrenci hazır kaynak kitapları okuyarak öğreniyordu ama burada öğrenci sadece araştırarak kendisi öğreniyor.....

Hüsniye : Evet doğru

Öğretmen : Ayrıca çocukların özgüvenleri de geliyor. Ortaya bir ürün çıkarıyorlar, ürünü ortaya çıkarmaları çocukları çok mutlu ediyor. Bu gerçekten çok ama çok önemli.

Hüsniye : Yeni matematik programında yer alan ölçme değerlendirmelerden hangilerini derslerinizde kullanıyorsunuz?

Öğretmen : Şu anda benim kullandığım tutum ölçekleri, proje ve performans ödevleri, grup ölçeği bir de öğrenci ürün dosyaları var.Ben bu dosyaları sene sonunda bakacağım, bu öğrenci 1 yıl boyunca neler yapmış onu göreceğim ve bir sonraki sene için bana fikir verecek.

Hüsniye : Portfolyo dosyalarına neleri koyuyorlar?

Öğretmen : Benim yaptırdığım portfolyo dosyaları sadece 1 ders için değil tüm dersleri içine alan dosyalar. Ben çevre şartlarını da düşünerek ayrı ayrı dosya tutturmak istemedim. En son ne koydurdunuz diye soracak olursanız kesirlerle ilgili bir çalışma yaptırmıştım onu dosyalarına koydular. Saatlerle ilgili, uzunluk ölçüleriyle ilgili çalışmalar yaptırmıştım bunları da dosyalarına koydular.

Hüsniye : Yani daha çok matematik materyallerini koyuyorlar dosyalarına doğru mu?

Öğretmen : Evet, aynen öyle.

Hüsniye : Portfolyolar notla değerlendirilmiyor, öğrencilerinizin sınıf içi performanslarını görmek için isterseniz notla değerlendirebilirsiniz yazıyor kitaplarda . Aynı şey akran değerlendirme, öz değerlendirme için de geçerli. Portfolyolar hem bizim için bir ölçek hem de çocukların oluşturduğu albüm gibi bir şey, 1 yıl boyunca en beğendikleri çalışmalarını koydukları dosyalar.

Öğretmen : Evet çocuklar bu dosyaları çok zevkli bir şekilde hazırlıyorlar. Benim şuanda 5 yıllık portfolyo dosyam hazır.Çocuklar bir önceki sene hazırladıkları çalışmaları atmıyorlar ve bu dosyanın içinde kalmaya devam ediyor. Böylece 5 yıl boyunca yaptıkları çalışmaları tek bir dosya içinde görme şansı elde ediyorlar. Gelişmelerini görmeleri için oldukça yararlı olduğunu düşünüyorum.

Hüsniye : Değişik bir bakış açısı, bu sizin uyguladığınız bir yöntem aslında
Öğretmen : Evet öyle..

Hüsniye : Niçin en çok performans ve proje ödevlerini kullanıyorsunuz?

Öğretmen : Daha önce de belirttiğim gibi çocukların kendilerine olan güvenlerini kazanabilmeleri, buna bağlı olarak daha güzel ürünler, çalışmalar ortaya çıkarmaları ki bence tamamen güvenle ilgili, ayrıca hangi kaynaktan neye ulaşacağını, internette tutun ansiklopedisine kadar her şeyi kullanmış ve öğrenmiş oluyorlar.

Hüsniye : Bizim yaptığımız araştırmanın sonucunda öğretmenler en çok proje ve performans ödevlerini kullanıyorlar. Ben bu ödevlerin mecburiyet sonucu öğrencilere verildiğini ve öğretmenlerinde bunları mecburen öğrendiklerini düşünüyorum. Siz ne dersiniz?

Öğretmen : Evet ilk başata mecburiyet olduğunu düşündük. Ama zamanla bunların çocuklara ne kadar yararlı olduğunu gördüm. Çünkü çocukların dünyası çok farklı, çok değişik şeyler düşünüyorlar ve çalışmalarında kullanıyorlar. İlk başlarda bu ödevlerin değerlendirmesini yapmakta çok zor gibi geldi, hepimiz insanız bir takım yeniliklere karşı biraz önyargılı davrandık, tepki gösterdik ama şuan bakıyorum da bu ödevler çocuklar için o kadar yararlı oldu ki...

Hüsniye : Proje, performans ödevlerini ve portfolyoyu nasıl değerlendiriyorsunuz? (Nasıl puana çeviriyorsunuz?)

Öğretmen : Ödevleri vermeden önce ben dereceli puanlama anahtarını hazırlıyorum. Verdiğim ödevlerin konusuna göre önce ölçeklerimi hazırlıyorum. Öğrenciler ne yapacaklar, neleri almaları gerekiyor onunla ilgili birkaç madde belirliyorum, onlara birtakım puanlar veriyorum, bunun içine sunumlar, konunun kavranıp kavranmaması gibi seçenekler giriyor. Ödevleri teslim alır almaz da çocuklarla karşılıklı konuşup, hazırladığım soruları sorup bu şekilde onları değerlendiriyorum.

Hüsniye :Puanlama anahtarlarını daha önceden çocuklara veriyor musunuz?

Öğretmen : İlk önce vermiyordum ama şuan da veriyorum ki çocuk bilinçli bir şekilde ödevini yapsın diye. İlk başlangıçta bizim de acemiliğimizden dolayı, alışma devresini yaşadığımız için böyle davranmıştım ancak şu anda dereceli puanlama anahtarını mutlaka öğrencilerime veriyorum.

Hüsniye :Mutlaka sunum yaptırıyor musunuz?

Öğretmen : Zaten şuan ki programda derslerimiz hep sunumla geçiyor, bu yüzden çocuklar hazırladıkları ödevlerin sunumlarını derslerde yapıyorlar.

Hüsniye :Evet sunumlarda öğrenciler için oldukça önemli, kendilerine olan güvenlerini artırdığını düşünüyorum.

Öğretmen : 1-2-3. sınıflarda öğrencinin 1-2 cümle bile söylemesi, öğretmenin sorduğu sorulara cevap vermesi bir sunumdur. Çocuklar bu şekilde sunumlarını yapmış oluyorlar.

Hüsniye : 2. sınıfta bu ölçme değerlendirmeleri öğrencilere anlatmak zor oldu mu?

Öğretmen : İlk başta evet zor oldu . Öğrencilerin yaptıkları şey internete gidip oradan hazır bilgileri indirmektir. Ben onlara bu çalışmaların kendilerine ait çalışmalar olması gerektiğini anlattıkça, onlarda araştırarak bularak ödevlerini hazırlamaya başladılar. Yeni olan her şeyde olduğu gibi bu ödevlerin yerine oturması için de belli bir zaman geçmesi gerekti.

Hüsniye : 1. sınıfı okutuyor olsaydınız aynı ölçme değerlendirmeleri uygulayabilir miydiniz?

Öğretmen : Aynı ölçekler uygulanamaz çünkü 1. sınıf öğrencisi daha okuma yazmayı bilmiyor. Ama ona uygun farklı ölçme değerlendirmeler uygulanabilir.

Hüsniye :Performans ödevleri araştırmaya yöneliktir ama....

Öğretmen : Evet tabii ki mesela performans ödevleri illa ki araştırmaya, yazı yazmaya yönelik olacak diye bir şey yok. Çocukların el becerilerine uygun ödevlerde yaptırılabilir. Performans ödevlerini sadece düşünceye yönelik değil, el becerilerine de yönelik kapsamlı ödevler olarak düşünüyorum.

Hüsniye :Bende öyle düşünüyorum ama 1.sınıf öğretmenlerinin düşünceleri bu ödevlerin yapılmasının zor olduğu yönünde...

Öğretmen : 2. sınıfta bile ben el becerilerine yönelik ödevler veriyorum. Bu yüzden 1. sınıf öğrencisi de kendisinin yapabileceği ölçülerde bu ödevleri yapabilir , böyle düşünüyorum.

Hüsniye : Performans ve proje ödevlerini verirken kitaplara bağımlı kalıyor musunuz?

Öğretmen : Kitaplarımızda bir takım proje ve performans ödev konularını vermişler. Bizim bulunduğumuz çevreye, öğrencilere, sınıfın durumuna uygunsa o zaman kitapta yer alan ödev konularını alıyorum. Ama uygun değilse ben kendim ödev konularını belirliyorum. Bence bu ödev konularını öğretmen kendi sınıfına göre belirlemeli.

Hüsniye :Size katılıyorum, kitaplarda verilen ödev konuları öğretmen rehber olsun diye verilmiş, öğretmen bunlardan yararlanabilir ancak ödev konularını kendisi de seçebilir.

Hüsniye : Sene başında mı yoksa yeri geldiğinde mi ödevleri verdiniz?

Öğretmen : Bu ödev konularının sene başında tek tek incelenip karar verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ben ödev konularını ilk başta belirlememiştim iyi de oldu aslında çünkü sınıfın ve öğrencilerin durumuna göre ödev konularının belirlenmesinin daha iyi olduğunu gördüm.

Hüsniye : Kavram haritası deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen : Kavram haritasında bir ana duygu, bir ana kelime vardır ve bu ana duyguya göre anlatmak istediklerimizi öğrencilere anlatırız. Türkçe ve Hayat Bilgisi dersinde kullanıldığı gibi matematik dersinde de çok rahat kullanılabilir.

Hüsniye :Siz matematik dersinde kavram haritasını kullanıyor musunuz?

Öğretmen : Yeri geldikçe kullanıyorum. Düzeye uygun, basit kavram haritalarını derslerimde kullanıyorum mesela ağırlık ölçülerinden kilogram ile ilgili bir kavram haritası düzenlenebilir, çok çok uzun olacak diye bir kural yok Öğretmen kendisinin hazırladığı, sınıfına ve konuya uygun kavram haritalarını hazırlayıp matematik dersinde kullanabilir.

Hüsniye : Matematik günlüğü deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen : Matematik günlüğünü işin açıkçası bilmiyordum, araştırdım ve öğrendim gördüm ki matematik günlü derslerde çok fazla kullanılamaz çünkü çok fazla zaman alacak bir ölçek. Zaten çocuklara çok fazla araştırma ödevleri veriliyor ayrıca başka bir defter tutturulup ta günlük oluşturulmasını öğrenciler açısından çok zor buluyorum. Uygulanabilir ama zaman açısından sıkıntı yaratır.

Hüsniye : Kontrol listeleri deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen : Kontrol listelerini gözlem formlarının daha kısaltılmışı, küçültülmüşü olarak görüyorum, daha dar kapsamlı ölçekler. Mesela bugün derste işlediğimiz bir konuyla ilgili hazırladığımız ölçme listeleri olarak görüyorum. Bunun yerine ben tema sonlarında gözlem formlarını doldurmayı daha uygun buluyorum. Ama uygulanamayacak bir ölçek değil ancak gözlenen her şeyin kağıda aktarılması zaman alıyor.

Hüsniye : Akran değerlendirme ve öz değerlendirme deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen : Akran değerlendirmede bir öğrenci diğer bir öğrenciyi yani arkadaşını değerlendiriyor, öz değerlendirme de ise öğrenci kendisini değerlendiriyor. Bu ölçekler çocukların zevkle yaptığı çalışmalar. Ben şu ana kadar akran değerlendirme yaptırmadım ama öz değerlendirmeyi sürekli uyguluyorum. Çocuk dürüst davranıyor mu? Kendisini tanıyor mu? Bunu görmek açısından faydalı buluyorum. Benim gördüğüm kadarıyla çocuklar dürüst davranıyorlar ve kendilerini gerçekten samimi bir şekilde değerlendiriyorlar.

Hüsniye :Sınıfımızdaki öğrenciler gerçekten kendilerini dürüst bir şekilde değerlendiriyorlar mı?

Öğretmen : Evet ben bunu kendi sınıfımda gördüm. Eksiklerini hiç sıklımadan kağıda aktarıyorlar.

Hüsniye :Matematik dersinde öz değerlendirmeyi nasıl kullanabiliriz?

Öğretmen : Problem çözme örneğini verirsek, problemi anlayabiliyorum, problemi çözebiliyorum... ve buna benzer problem çözümündeki alt basamakları yapıp yapmadığını ölçen öz değerlendirmeler uyguluyorum.

Hüsniye : Yani bütün bu ölçekler istenirse uygulanabilir öyle mi?

Öğretmen : Evet uygulanabilir ama bunun için zaman şart.

Hüsniye : Gözüktüğü kadarıyla “Kavram haritası, matematik günlükleri, kontrol listeleri” matematik derslerinde ölçme değerlendirme aracı olarak fazla tercih edilmemektedir. Sizce sebepleri neler olabilir?

Öğretmen : Kontrol listelerini uygulamak için öğretmenin her gün buna zaman ayırması lazım. Klavuz kitaplarda gözlem formları bize hazır olarak verildi ve biz bunları uyguluyoruz. Belki zamanla kontrol listelerini de derslerimizde daha çok uygulayacağız. Dolaplarda yer sorunu, kağıt sorunu ve en önemlisi de zaman sorunu olduğu için bu ölçekler çok fazla tercih edilmiyor olabilir.

Hüsniye : Siz merkez de çalışan bir öğretmensiniz, köy öğretmeni olsaydınız ne gibi sorunlar yaşardınız?

Öğretmen : Köy okullarında sınıflarda yer problemi daha fazla, dolaplar daha küçük, öğretmen bütün bu ölçekleri, dosyaları dolabına sığdıramayabilir. Ayrıca köyde çalışan öğretmenin yolda geçirdiği bir zaman var, yorgun bir şekilde eve gelmiş oluyor bence köy öğretmeni daha zorlanıyor...

Mesela şöyle bir şey yapılabilir; birkaç ölçek bir araya getirilip, tek bir ölçek haline dönüştürülebilir. Örneğin kontrol listeleri kaldırılabilir sadece gözlem formları kullanılabilir. İki ölçek bir ölçege indirilmiş olur.

Hüsniye : Aslında bunlar alternatif ölme değerlendirmeler, öğretmenlere alternatif ölçekler sunulmuş, daha önce kullandığımız ölçme değerlendirmelerin yanında bunları da kullanabiliriz. Hepsini kullanmak belki çok zamanımızı alabilir, çok masraflı olabilir ama.....

Öğretmen : Bunun öğretmene bırakılması ve zorunluluk haline getirilmemesi gerekiyor bence. Hepsini yapacaksınız denmemeli, öğretmen kendisine, sınıfına en uygun ölçegi belirleyip onu uygularsa daha verimli olacaktır, değerlendirmeleri daha doğru ölçecektir.

Hüsniye : Not defterlerine performans ödevleri, proje ödevleri ve sınıf içi performans adı altında başlıklar kondu. Sizce sadece bu ölçeklerin konması doğru mu?

Öğretmen : Performans ve proje ödevlerinin amacı zayıf olan bir takım derslerin düzeltilmesi olarak görüyorum. Yani öğrenci yazılıya, sınava girmiş ancak düşük not almış, yaptığı proje ve performans ödevi onu kurtaracaktır.

Hüsniye : Gerçi 1-2-3. sınıflarda yazılı yoklama sınavları yok sadece bu ödevlere göre not veriliyor.

Öğretmen : Evet yok.

Hüsniye : Ama 4 v4 5. sınıflarda yazılı yoklama var belki dediğiniz şey bu sınıflarda geçerli olabilir.

Hüsniye : Birde bu proje ve performans ödevlerini daha çok velilerin yaptığı gibi duyular var. Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

Öğretmen : Evet benimde gördüğüm kadarıyla velilerin yaptığı ödevler oluyor. Burada öğretmenin öğrencisine uygun ödev vermesi gerekliliğinin önemi ortaya çıkıyor. Amaç öğrenciye bir şeyler yaptırmaksa, ödevleri öğrencilerimizin yapabileceği seviyede vermeliyiz.

Hüsniye : Doğru, çok güzel bir noktaya değindiniz.

Hüsniye : Bildiğimiz alternatif ölçme değerlendirmeler dışında kendinizin geliştirip ve uyguladığınız teknikler var mı? Niçin böyle bir şeye ihtiyaç duydunuz?

Öğretmen : Ben portfolyo dosyalarını ayrı ayrı değilde, 1. sınıftan 5. sınıfa kadar sürekli gelen bir dosya haline getirdim. Böylece çocuk gelişimini görebilsin istedim. 1 sene tutulup kenara atılan bir dosya olsun istemedim. Ben bile bu dosyalara bakarken çok mutlu oluyorum, çocuklar kendi yaptıkları çalışmalarını görünce daha çok mutlu oluyorlar.

Bir de ben matematik dersi için öğrenme alanları belirledim, her öğrenci neyi öğrenmiş, neyi öğrenmemiş bunlara bakıp sorduğum sorulara doğru cevaplar verip vermediğine bakıp bu ölçekte işaretliyorum.

Hüsniye : Mesela hangi öğrenme alanlarını belirlediniz? Bir örnek verir misiniz?

Öğretmen : Örneğin çarpma işlemindeki öğrenme alanlarını belirledim. Mesela ritmik sayma yapabiliyor mu? İkişer ikişer sayabiliyor mu? Üçer üçer sayabiliyor mu? Gibi öğrenme alanları belirledim ve her öğrencinin durumuna göre işaretliyorum.

Hüsniye : Bu ölçeği nota çeviriyor musunuz?

Öğretmen : Kesinlikle tek başına nota çevrilecek bir ölçek değil, bu benim elimde bir kaynak ama önemli olan öğrencilerin sınıf içindeki tutum ve davranışları, bu ölçek benim için bir rehber .

Hüsniye : Yeni ölçme değerlendirme teknikleri ile öğrenci başarıları arasında nasıl bir ilişki görüyorsunuz? Açıklaya bili rmisiniz?

Öğretmen : Çocukların aktif olmaları açısından yararlı buluyorum değilse zaten alacakları bilgileri derslerinde alıyorlar.

Hüsniye : Yeni matematik programında konular azaltıldı, seyreltildi.....

Öğretmen : Evet mesela 2. sınıflarda daha önce 6-7-8-9 ve 10 ların çarpım tablosunun öğretilmesi vardı. Ama şuanda sadece 1 den 5 e kadar olan sayıların çarpım tablosu var. Böyle olunca çocuk konuyu daha iyi kavlıyor, öğretilen konu daha kalıcı oluyor. Öğrenciler için daha rahat oldu. Ama bazı sınıflarda programın bazı kısımlarında kopukluklar olduğunu duydum, 2. sınıf programında böyle bir şeyle karşılaşmadım.

Hüsniye : Bunun sebebi programın yeni başlamış olması, uygulama döneminin kısa tutulması olabilir mi acaba?

Öğretmen : Tabî ki programa birden bire geçildi. 1 yıllık uygulama yapılıp, program tüm yurttan uygulanmaya başlandı. Öğretmenlerden görüş alınarak uygulansaydı, eksikler belirlenseydi ve buna göre tekrar düzenlenseydi bence daha iyi olurdu.

Hüsniye : Yeni matematik programı hakkındaki düşünceleriniz, önerileriniz, eleştirileriniz nelerdir?

Öğretmen : Biraz önce de söylediğim gibi öğretmenlerden dönüt alınsaydı, onların görüşlerine önem verilseydi daha iyi olurdu. Gerçi bizim geçen yıl katıldığımız seminerlerde bizim görüşlerimizi aldılar. Ne kadarı değerlendirildi ya da ne kadarı değerlendirilmedi onu bilmiyorum.

Hüsniye : Başka neler yapılabilir?

Öğretmen : Kılavuzlarımız gerçekten güzel hazırlanmış ama kılavuzlar bize çok geç veriliyor, daha erken verilirse bizim hazırlık yapma fırsatımız olacaktır. Böylece öğretmen okutacağı sınıf için yapması gereken çalışmaları yapma fırsatını yakalayacaktır.

Ayrıca öğrencilerin matematik çalışma kitaplarındaki alıştırmalar artırılabilir, şu andaki kitaplarda bulunan alıştırmalar yetersiz geliyor. Böyle olunca devreye yardımcı kaynaklar giriyor bende yardımcı kaynakları çok uygun bulmuyorum.

Hüsniye : Bunların dışında başka söylemek istedikleriniz nelerdir?

Öğretmen : Bunların dışında okullarımıza yeni matematik araç gereçleri geldi, bu da işlerimizi kolaylaştırdı ve dersleri daha zevkli hale getirdi.

Hüsniye : Konuşmanızın genelinden sizin bu yeni matematik programından memnun olduğunuz fikrini çıkarıyorum. Siz ne dersiniz?

Öğretmen : Evet genel olarak memnunum. Ancak daha fazla zaman harcanıyor olması, daha fazla kağıt harcanması bence programın sıkıntıları.

Hüsniye : Size soracağım görüşme soruları bu kadar, çok teşekkür ederim bana vakit ayırdığınız için. Sizin verdiğiniz cevaplar araştırma için bize ışık tutacak.

Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Öğretmen : Bende size teşekkür ederim. Size de iyi çalışmalar...

GÖRÜŞME – 2

Hüsniye : Kaçınıcı sınıfı okutuyorsunuz?
Öğretmen : 2. sınıfları okutuyorum.

Hüsniye : Kaç yıllık öğretmensiniz?
Öğretmen : 11. senemi çalışıyorum.

Hüsniye : Matematik dersi için hangi ölçme değerlendirme ölçeklerini (çoktan seçmeli sorular, klasik sınav, performans ödevleri, proje ödevleri, portfolyo vb.) kullanıyorsunuz? Niçin açıklar mısınız?(sebeup ve sonuçları yönüyle)

Öğretmen : Kılavuz kitaplarda yer alan formları dolduruyorum. Gözlem formları gibi....Daha çok genel değerlendirmeleri yapıyorum.

Hüsniye : 1-2-3. sınıflarda yazılı yoklama yok, siz kullanıyor musunuz?

Öğretmen : Nota çevirmeden kullanıyorum. Çoktan seçmeli sorular, yaprak testler, kendi hazırladığım klasik sınavları uyguluyorum.

Hüsniye : Sadece çoktan seçmeli soruları 1 kullanıyorsunuz? Bunun dışında hangilerini kullanıyorsunuz?

Öğretmen : Doğru yanlışı kullanıyorum, klasik sınav uyguluyorum, boşluk doldurmayı hiç kullanmadım. Bunları yapma amacım öğrencilerin konuları ne kadarını öğrenip öğrenmediğini tespit etmek, bunları nota çevirmiyorum.

Hüsniye : Bu yeni program “ölçme değerlendirme” açısından sizin üzerinizde ne gibi yeniliklere ve bilgi düzeyine neden oldu?

Öğretmen : Programa yeni yeni alışmaya başladık, böyle olunca bizim de araştırmamız gerekiyor. Bizde kendimize yeni şeyler katmaya çalışıyoruz.Ama istenilen şekilde dört dörtlük bir çalışma olmuyor.

Hüsniye : Peki neler yapılabilir bu konuda sizce?

Öğretmen : Bence öğretmenlere yeterli bilgi verilmeli, bunun içinde eğitici seminerler düzenlenebilir. Ama bu seminerler öğretmeni sıkmadan çünkü biz öğretmenler seminerlere katılınca sıkılıyoruz ve biran önce bitsin diye bekliyoruz. Bu seminerlerde öğretmenler daha aktif hale getirilirse, seminerlerin daha faydalı olacağına inanıyorum.

Hüsniye :Bu seminerlerin dışında ne olabilir?

Öğretmen : Bu seminerlerin dışında, kılavuz kitapların haricinde okuyabileceğimiz kaynak kitaplar hazırlanabilir. Öğretmenlerin zorda kaldığı zaman ulaşır sorabileceği muhatap kişilerin olması lazım. Çünkü geçen yıllarda benim başıma geldi. Aklıma takılan bazı şeyleri müfettişlere sorduğumda bizde tam bilmiyoruz şeklinde bir cevap aldım, bize yaparak öğreneceksiniz dediler.

Hüsniye : Doğru aslında bu yeni programı tam olarak bilen kişi sayısı o kadar az ki....

Öğretmen : Biz müfettişlere bu kadar çok ölçme değerlendirme var , biz bunların kaynağını neren bulacağız diye sorduk. Onlar da bunları size bakanlık gönderecek dedi ama hiç bir şey gönderilmedi.

Hüsniye : Bu program 1 yıl pilot okullarda uygulandı bundan haberiniz oldu mu?
Öğretmen : Bundan bizim haberimiz olmadı, pilot bölgelerde uygulandığından bile haberimiz yoktu. Seminerlerde gördüğümüz kadarıyla uygulama yapılan okullar genelde merkez okullarmış, onlara baktığımızda oradaki okulların seviyesi oldukça yüksek ama biz aynı programı köy okullarında uygulamaya çalışıyoruz. Merkez okullarda yapılan bu çalışmaları köy okullarında uygulamak çok zor.....

Hüsniye : Doğru söylüyorsunuz..

Hüsniye : Yeni matematik programında yer alan ölçme değerlendirilmelerden hangilerini derslerinizde kullanıyorsunuz?

Öğretmen : Matematik dersinde az önce söylediğim gibi kitaplarda yer alan formları dolduruyorum. Bunu da gerçekten ölçmek için değil, doldurmam gerektiği için yapıyorum.

Hüsniye : Yani mecburiyetten mi?

Öğretmen : Evet mecburiyetten..

Hüsniye : Performans ve proje ödevleri veriyor musunuz?

Öğretmen : Evet tabii ki performans ve proje ödevleri veriyorum. Köy şartlarını düşünürsek performans ve proje ödevlerini rahatlıkla uygulayabiliyoruz. Bunları mecburiyetten yapmıyorum. Programa uygun olsun diye bu ödevleri veriyorum. Dönemde 1 defa performans ödevi veriyorum. Proje ödevini 1.dönem vermedim bu dönem vereceğim.

Hüsniye : Proje, performans ödevlerini ve portfolyoyu nasıl değerlendiriyorsunuz? (Nasıl puana çeviriyorsunuz?)

Öğretmen : Kılavuz kitaplarda verilen dereceli puanlama anahtarını kullanıyorum.

Hüsniye : Dereceli puanlama anahtarını kendiniz hazırlıyor musunuz?

Öğretmen : Genelde hazır olanları kullanıyorum.

Hüsniye : Peki ödev konularını kendiniz mi belirliyorsunuz yoksa kitaplarda verilen ödev konularını mı seçiyorsunuz?

Öğretmen : Ödev konularını genelde kendim hazırlıyorum.

Hüsniye : 2. sınıf öğrencisi verdiğiniz bu ödevleri rahatlıkla yapabiliyor mu?

Öğretmen : Büyüklerinden yardım alarak yapabiliyorlar. Bu ödevleri çevre şartlarına göre vermek gerekiyor. Çocuğun bulunduğu yerde ulaşabileceği, yardım alabileceği kaynaklar varsa, mesela kütüphane, internet ya da büyükleri olabilir o zaman bu ödevler çocuklar için yararlı olabilir.

Ama ödevi veliler yaparsa bu çocuk için yararlı olmaz, çocuğun araştırıp, bulup öğrenebileceği kaynaklar yoksa ne yapsın velisine veriyor, ödevi velisi yapıyor.

Hüsniye : Portfolyo dosyalarını oluşturuyor musunuz?

Öğretmen : Evet öğrencilerim portfolyo dosyalarını oluşturuyorlar. Yaptığımız etkinliklerden hoşlarına gidenleri bu dosyalara koyuyorlar, bende zaman zaman bu dosyaları kontrol ediyorum.

Hüsniye : 1. sınıfı okutuyor olsaydınız aynı ölçme değerlendirme uygulayabilir miydiniz?

Öğretmen : Performans ve proje ödevleri olabilir ama akran değerlendirme ve öz değerlendirmeyi uygulamak oldukça zor.

Hüsniye : Kavram haritası deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen : Matematik dersinde doğrusunu söylemek gerekirse uygulamadım. Türkçe ve hayat bilgisi dersinde zaman zaman uyguluyorum yani daha çok sözel derslerde ama etkili bir şekilde uyguladığım söylenemez.

Hüsniye : Niçin kavram haritası kullanılmıyor olabilir?

Öğretmen : Bu bizim eksikliğimiz, öğretmenler olarak bizde tam olarak bu ölçekleri bilmediğimizden bunları kullanmıyoruz.

Hüsniye : Matematik günlüğü deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen : Matematik günlüklerini kullanmıyorum.

Hüsniye : Peki ne demek olduğunu biliyor musunuz?

Öğretmen : Tam olarak bilmiyorum.

Hüsniye : Kontrol listeleri deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen : Kontrol listelerini matematik dersinde kullandığım oluyor ama çok fazla değil.

Hüsniye : Akran değerlendirme ve öz değerlendirme deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen : Akran değerlendirmeyi kullanmıyorum ama öz değerlendirmeyi kullanıyorum.

Hüsniye : Akran değerlendirme de öğrenci arkadaşlarını değerlendiriyor, öz değerlendirme de ise kendini değerlendiriyor.

Öğretmen : Evet biliyorum ama ben akran değerlendirmeyi hiç kullanmadım.

Hüsniye : 2.sınıf öğrencisi gerçekten öz değerlendirme yapabiliyor mu?

Öğretmen : Bizim sınıflar küçük olduğu için, daha okuma yazmayı yeni öğrenmiş, tam olarak okuduğunu anlayamıyor. Böyle olunca bu formları doldurmakta zorlanıyor.

Bir de bu değerlendirmeleri yapacak çok fazla zamanımız olmuyor. Ders dışında bu değerlendirmeleri hazırlamak gerekiyor. Öğretmenin günde 1-2 saat zamanını bu ölçme değerlendirmelere ayırması gerekiyor. Hepsini öğretmenden beklemek ne kadar doğru onu da bilmiyorum.

Hüsniye : Bizim bu araştırmadaki amacımız öğretmenler hangi ölçme değerlendirmeleri uyguluyor, hangilerini uygulamıyor ve bunların sebepleri neler? Yoksa tabii ki bu kadar çok ölçme değerlendirmeyi öğretmenin 1 derste uygulaması oldukça zor.

Hüsniye : Gözükütüğü kadarıyla “Kavram haritası, matematik günlükleri, kontrol listeleri” matematik derslerinde ölçme değerlendirme aracı olarak fazla tercih edilmemektedir. Sizce sebepleri neler olabilir?

Öğretmen : Performans ve proje ödevlerini öğrenci yapacak yani öğrenci daha aktif olacak diğer şekilde kavram haritasında bizim yani öğretmenlerin hazırlanması gerekiyor belki buna zaman ayırmak istemiyoruz. Bir de çoğu öğretmen arkadaşımız bu ölçme değerlendirmeleri tam olarak bilmiyorlar, bilmedikleri için de uygulanmıyor olabilir.

Hüsniye : Performans ve proje ödevlerinin kullanılıyor olması ve öğretmenler tarafından biliniyor olması bana biraz mecburiyettenmiş gibi geliyor. Siz ne dersiniz?

Öğretmen : Bu da doğru tabii. Bazı şeyleri hazır bekliyor olabiliriz. Bize hazır verilmiş olsaydı belki onları da derslerimizde uygulardık.

Hüsniye : Bildiğimiz alternatif ölçme değerlendirmeler dışında kendinizin geliştirip ve uyguladığınız teknikler var mı? Niçin böyle bir şeye ihtiyaç duydunuz?

Öğretmen : Kendime has özellikle geliştirip uyguladığım bir ölçme aracı yok. Sınıf içinde öğrenciyi gözlemliyorum. Varolan ölçme değerlendirmeler yeterli geliyor. Zaten sınıfınıza hakim olduğunuzda öğrencilerinizi birebir tanyabiliyorsunuz. Ölçme değerlendirmelerin tamamına ihtiyaç duymuyorsunuz çünkü öğretmen zaten öğrencisiyle tek tek ilgileniyor.

Hüsniye : Yeni ölçme değerlendirme teknikleri ile öğrenci başarıları arasında nasıl bir ilişki görüyorsunuz? Açıklar mısınız?

Öğretmen : Sadece ölçme değerlendirme araçlarını mı kastediyorsunuz yoksa programın tamamını mı kastediyorsunuz?

Hüsniye : Şuan sadece ölçme değerlendirme açısından başarıyı kastediyorum.

Öğretmen : Ben öğrencilerin bu ölçme değerlendirmelere göre daha başarılı olduğunu düşünmüyorum.

Hüsniye : Niçin?

Öğretmen : Mesela verilen performans ödevini öğrenci zamana yayarak yapmıyor, planlamayı bilmiyor, ödevin son günü ne zaman mesela 1 hafta sonra o 1 gün önce oturup yaptığı için yazısı da çirkin oluyor, ödevde istenilen şekilde olmuyor. Öğrencinin verdiği ödev baştan sağma oluyor.

Hüsniye : Öğrenci ödevin nasıl yapılacağını bilmiyor yani öyle mi?

Öğretmen : Evet bilmiyor. Biz planlama kısmını aşama aşama öğrencilere verdiğimiz halde çocuk onu bilmiyor.

Hüsniye : Yeni matematik programını başarısız mı buluyorsunuz?

Öğretmen : Yeni matematik programını şuan da başarısız buluyorum.

Hüsniye : Peki matematik konularının azaltılması, seyreltilmesi, yeni matematik araç gereçlerinin kullanılmasını nasıl buluyorsunuz?

Öğretmen : Konuların azaltılması, sınıflara dağıtılması bana göre güzel oldu. Şu anda bile bazı konuları yetiştiremiyoruz bu yüzden konuların azaltılması güzel.

Matematik dersimiz haftada 4 saat bence bu artırılmalı.....

Diğer yandan etkinlik kitaplarımız gayet güzel ve kullanışlı...

Hüsniye : Peki matematik araç gereçleri....?

Öğretmen : Okullara gelen matematik araçlarını 2. dönemden itibaren kullanmaya başladım.

Hüsniye : Öğrencilerinize matematik materyalleri yaptırıyor musunuz?

Öğretmen : Genellikle yaptırıyorum.

Hüsniye : Peki teşekkür ederim görüşme sorularımız burada bitti. En son sizin eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Öğretmen : Aklıma gelen şuan başka bir şey yok, teşekkür ederim iyi çalışmalar...

GÖRÜŞME – 3

Hüsniye : Kaçınıcı sınıfı okutuyorsunuz?
Öğretmen : 3.sınıfları okutuyorum.

Hüsniye : Kaç yıllık öğretmensiniz?
Öğretmen : 6. yılımı çalışıyorum.

Hüsniye : Bu bilgilerde bizim için önemli, bugün sadece matematik dersi için görüşeceğiz. Matematik dersi için hangi ölçme değerlendirme ölçeklerini (çoktan seçmeli sorular, klasik sınav, performans ödevleri, proje ödevleri, portfolyo vb.) kullanıyorsunuz? Niçin açıklar mısınız?(sebeup ve sonuçları yönüyle)
Öğretmen : Performans ve proje ödevleri, bu derse uygun tutum ölçeği, ders içi performans gözlemi ve klasik testler.....

Hüsniye : Yeni matematik programından önce hangi tip ölçme değerlendirmeleri tercih ediyordunuz?
Öğretmen : Klasik sınavları kullanıyordum.

Hüsniye : Sadece klasik sınavları mı kullanıyordunuz?
Öğretmen : Hayır, testte kullanıyordum ama nota çevirmiyordum. Klasik sınavı yapan öğrenci bence test sınavlarını da kolayca başarır.

Hüsniye : Matematik dersi için mi böyle düşünüyorsunuz?
Öğretmen : Hayır tüm dersler için böyle düşünüyorum.

Hüsniye : Bu yeni program “ölçme değerlendirme” açısından sizin üzerinizde ne gibi yeniliklere ve bilgi düzeyine neden oldu?
Öğretmen : Eski programda öğrenciler kısıtlı bir zaman diliminde sadece yazılılarda ölçülüyordu. Şu anda sürekli değerlendirildikleri için öğrenciler bunu değerlendirme olarak değil de eğlence olarak görüyor, derse katılım daha fazla oldu. Öğrenciler bunu sınav stresi altında yapmıyor.

Hüsniye : Evet zaten bu programda genel amaç öğrenciyi süreç içinde değerlendirmek

Hüsniye : Peki bu program daha mı iyi oldu?

Öğretmen : Evet daha güzel oldu ancak veliler tam bilmediği için sıkıntı oluyor. Mesela velilere geri bildirim formu gönderiyorum, niye bunları gönderiyorsunuz diye bana tekrar geri gönderiyorlar. her şeyi tam uygulayamıyorum.

Hüsniye : Öğrencileriniz verdiğiniz her ödevi tam ve zamanında yapabiliyorlar mı?

Öğretmen : Evet süresinde getiriyorlar. 1 öğrencimle problem yaşıyorum. Öğrencilerle iletişim kurarak ödevleri veriyorum ve takip ediyorum. Çünkü yaşları küçük olduğu için böyle olmasını daha doğru buluyorum.

Hüsniye : Ödevlerin mutlaka sunum kısımlarını da yaptırıyor musunuz?

Öğretmen : Ödevde göre değişiyor. Ölçütlerimde sunum yapmaları gerekiyorsa yaptırıyorum.

Hüsniye :Sunumlar verimli geçiyor mu? Niçin?

Öğretmen : Çok verimli değil çünkü öğrenciler sunumun nasıl yapılacağını bilmiyorlar, bunun sebebi yaşlarının küçük olması bir de programa yeni yeni alışıyor olmaları olabilir.

Hüsniye : Yeni matematik programında yer alan ölçme değerlendirme hangilerini derslerinizde kullanıyorsunuz?

Öğretmen : Şuanda performans ve proje ödevleri, tutum ölçekleri, ders içi performans gözlemi, tema sonlarında test yapıyorum.

Hüsniye : Aslında 1-2-3. sınıflarda yazılı yoklama yok.

Öğretmen : Testleri puana çevirmiyorum. Öğrenciler alışsın diye yaptırıyorum.

Hüsniye : Proje, performans ödevlerini ve portfolyoyu nasıl değerlendiriyorsunuz? (Nasıl puana çeviriyorsunuz?)

Öğretmen : Dereceli puanlama anahtarıyla nota çeviriyorum.

Hüsniye : Kendiniz mi hazırlıyorsunuz bu dereceli puanlama anahtarını?

Öğretmen : Kitaplarda olanlardan faydalanarak, sınıfımın düzeyine uygun olarak değiştiriyorum. Verdiğim ödevin konusunu kendim seçersem ona göre dereceli puanlama anahtarını kendim oluşturuyorum.

Hüsniye : Evet zaten bu ödevleri puana çevirirken mutlaka dereceli puanlama anahtarı kullanmamız gerekiyor.

Hüsniye : 1. sınıfı okutuyor olsaydınız aynı ölçme değerlendirmeleri uygulayabilir miydiniz?

Öğretmen : mesela kendini değerlendirme, akran değerlendirme yaptırılmazdı. Yapsalar bile verimli olmazdı.Performans ödevlerini öğrenci rapor halinde sunamazdı, el becerilerine yönelik ödevleri yapabilirlerdi.

Hüsniye : Kavram haritası deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen : Kavram haritası deyince, bir kavram ve onu tamamlayan bilgiler yani kavramların görselleştirilmesi

Hüsniye : Matematik dersimde kavram haritasını hiç uyguladınız mı?

Öğretmen : Matematik dersinde kavramla ilgili bir konu işlenecekse konuların giriş kısımlarında veya temayı tanıtırken kullanıyorum. Matematik dersinde uygulanabileceğini düşünüyorum. Mesela geometri dersinde kullanılabilir, bilgi organize edildiği içinde öğrencinin aklında daha fazla kalıyor.

Hüsniye : Bence de matematik dersinde uygulanabilecek en güzel ölçeklerden biri bu ama yaptığımız araştırmalar sonucunda öğretmenlerin en az uyguladıkları ölçekler arasında.....

Öğretmen : Eski sistemde matematik sadece sayılardan, işlemlerden ibaretmiş gibi görülüyordu. Kavramlar sürekli atlanıyor bence....

Hüsniye : Bir de öğretmenlerin bir kısmı yeniliklere kapalı....

Öğretmen : Öğretmenlerimizin yeniliklere kapalı olmalarının sebebi bence evrak yükü belki buna bir çözüm yolu olsaydı mesela hazır kitaplar gibi bunlarda sınıftaki öğrenci sayısı kadar boş matbular şeklinde hazırlansaydı daha çok uygulanırdı. Kalabalık sınıflarda özellikle uygulamak çok daha zor.

Hüsniye : Güzel bir öneri aslında teşekkürler....

Öğretmen : Öğretmen buna zaman ayırmak istemiyor.

Hüsniye : Matematik günlüğü deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen : Hiçbir fikrim yok.

Öğretmen : Öğrencilerin derslerde yapılanları, duygularını, düşüncelerini anlattığı defter olabilir belki.....

Hüsniye : Evet aynen öyle, öğrencilerin duygularını, düşüncelerini, eksikliklerini anlattığı bir defter.

Öğretmen : Bazen karşımıza çıkan tutum ölçeklerinde önceden nasıldım, şimdi nasılım gibi sorular var ya zannedersen onun gibi bir şey....

Hüsniye : Evet onlar gibi ama farkı bunların defter şeklinde olması

Hüsniye : Kontrol listeleri deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen : Kontrol listeleri, belli bir zamanda yapılan sınıf gözlemi.

Hüsniye : Matematik dersinde uyguluyor musunuz?

Öğretmen : Çok sık olmasa da lazım oldukça uyguluyorum. Kontrol listeleri de performans değerlendirme gibi ama bunlarda 2' li ölçek var katılıyorum, katılmıyorum gibi. Matematik dersinde tabî ki uygulanabilir.

Öğretmen : Ben bir seminere katılmışım, orada müfettişler bize bütün bu ölçme değerlendirmeleri uygulamanıza imkan yok, sınıf düzeyinize uygun olanları, işinize en çok yarayacak olanları uygulayın demişlerdi. Zaten mümkün değil tüm bu ölçme değerlendirmeleri uygulamaya....

Hüsniye : Zaten bizde hangileri uygulanabiliyor, hangileri uygulanamıyor ona bakıyoruz?

Öğretmen : Benim uyguladığım ölçme değerlendirmeler temaya göre değişiyor. Tema sonlarında performans gözlemi yapıyorum. Yönetmeliğe uygun proje ve performans ödevleri veriyorum. Bunun dışında gözlem formlarını uyguluyorum.

Hüsniye :Peki öğrenciler formlarda sorulan sorulara tam olarak doğru cevaplar veriyorlar mı?

Öğretmen : Objektif olmasa bile öğrenciler soruyu anladıkları zaman doğru cevaplar veriyorlar. Yani düzeylerine uygun sorular sorulduğu zaman doğru cevaplar alıyorum.

Hüsniye : Matematik araçları okullarınıza geldi mi?

Öğretmen : Evet okullarımıza matematik araçları geldi, zaman zaman derslerimizde kullanıyoruz. Böyle olunca dersler daha zevkli hale geldi ama çok zamanımızı alıyor, öğrenci onları tanıyana kadar belli bir zaman geçiyor , bir de renkli renkli olunca öğrenci onu oyuncak gibi görüyor.

Hüsniye : Öğrencilerinize matematik materyalleri yaptırdınız mı?

Öğretmen : Evet yaptırıyorum. Mesela çarpım tablosunu oluşturduklar, sayıların basamak kutularını yaptılar.

Hüsniye : Bunları yaptırmanız çocuklar için olumlu oldu mu?

Öğretmen : Tabii ki kendileri yaptığı için daha iyi öğrendiler.

Hüsniye : Akran değerlendirme ve öz değerlendirme deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen : Akran değerlendirme ve öz değerlendirme öğrencilerin bireysel ve grup çalışmalarını değerlendirmesidir.

Hüsniye : Bunları uyguluyor musunuz?

Öğretmen : Kendim hazırlıyorum ama kitapta olursa uyguluyorum.

Hüsniye : Akran değerlendirmeyi grup çalışmalarından sonra mı uyguluyorsunuz?

Öğretmen : Akran değerlendirme çok objektif olmuyor. Öğrenci yakın arkadaşını seçiyor. Yaşları küçük olduğu için daha duygusal davranıyorlar. Öğrenciler zamanla bu bilinci kazandıklarında bu değerlendirmeleri daha iyi yapacaklardır.

Hüsniye : Öz değerlendirmeyi nasıl uyguluyorsunuz? Öğrenciler kendilerine yönelik sorularda dürüst cevaplar veriyorlar mı?

Öğretmen : Soruyu anlayabildikleri sürece dürüst cevaplar veriyorlar, anlamadıklarında ben yardımcı oluyorum

Hüsniye : Gözükteği kadarıyla “Kavram haritası, matematik günlükleri, kontrol listeleri” matematik derslerinde ölçme değerlendirme aracı olarak fazla tercih edilmemektedir. Sizce sebepleri neler olabilir?

Öğretmen : Müfettişler öyle istiyor bence, müfettişler ne istiyorsa öğretmenler de onu yapıyor bence....

Hüsniye : Yani öğretmenler mecburiyetten mi yapıyorlar bu ölçekleri?

Öğretmen : Yani bize gelen yazılarda bu ölçme değerlendirmeler isteniyor ancak söyledikleriniz istenmiyor, müfettişler geldiğinde de bu ödevlerin (proje- performans) yapılıp yapılmadığını soruyor bu yüzden bu ödevleri yaptırıyoruz bizde....

Öğretmen : Kontrol listeleri, kavram haritaları konunun daha iyi kavratılması, daha iyi anlaşılması için yani öğretim yöntemi olarak kullanılıyor bence, ölçme değerlendirme ölççeği olarak kullanıldığını düşünmüyorum.

Hüsniye : Hayır ölçme değerlendirme aracı olarak kullanılıyor mutlaka pekiştirme aracı olarak da kullanılabilir.

Hüsniye : Bildiğimiz alternatif ölçme değerlendirmeler dışında kendinizin geliştirip ve uyguladığınız teknikler var mı? Niçin böyle bir şeye ihtiyaç duydunuz?

Öğretmen : Kendimin geliştirip uyguladığım bir ölçme aracım yok.

Hüsniye :Buna ihtiyaç mı duymadınız?

Öğretmen : Şu anda uyguladığımız ölçme değerlendirmeler zaten yeterince vakit alıyor.

Hüsniye : Yeni ölçme değerlendirme teknikleri ile öğrenci başarıları arasında nasıl bir ilişki görüyorsunuz? Açıklar mısınız?

Öğretmen : Öğrencilerin başarıları açısından daha olumlu oldu. Eski programda öğrenci yazılıya 1-2 saatte girip çıkıyor ve öğrenci bu yazılıdan aldığı puandan sorumlu tutuluyordu. Bu sınava da 1 gün kala çalışmaya başladığı için öğrendiği bilgiler pek kalıcı olmuyordu. Ama şu anada öğrenci sürekli ölçülüyor. Proje ve performans ödevleri zamana yayıldığı için öğrencinin öğrendiği bilgiler daha çok kafasında yer ediyor.

Hüsniye : Zaten bu programın amacı öğrenciyi süreç içinde değerlendirmek....

Öğretmen : Bir de eskiden biz öğrencinin soruya verdiği cevabı değerlendiriyorduk şimdi attığı her adımı değerlendiriyoruz. Harcadığı çabayı, gösterdiği performansı değerlendiriyoruz.

Hüsniye : Özgüvenleri açısından da olumlu gelişmeler var mı?

Öğretmen : Evet tabî ki var, benim sınıf mevcudum da az olduğu için sunumlara önem veriyorum, okuma saatine çok zaman ayırıyorum böyle olunca öğrencilerin özgüven kazanmaları adına bir sıkıntı yok.

Hüsniye : Yeni matematik programı hakkındaki düşünceleriniz, önerileriniz, eleştirileriniz nelerdir?

Öğretmen : Bu program emek harcanması gereken bir program, okulun dışında da öğretmenin buna zaman ayırması gerekiyor, eğer zaman harcamazsa zaten başarılı olamaz.

Daha önce de söylediğim gibi bu formlara bir çözüm getirilmeli, okullarda fotokopi sorunu var, bilgisayarı olmayan öğretmen arkadaşlar var, böyle olunca bu ölçme değerlendirmeler tam olarak yapılamıyor. Bu formlar bize hazır olarak verilirse tüm öğretmenler bu ölçekleri kullanırlar.

Hüsniye : Evet haklısınız....

Öğretmen : Bir de öğretmenlere bunların hepsinin yani bütün ölçme değerlendirme ölçeklerini uygulamak zorunda olmadıkları belirtilirse daha iyi olur çünkü öğretmenin tüm bu ölçekleri görünce kafası karışıyor ve önyargıyla yaklaşıyor. Öğretmen sınıfına, dersine , konusuna göre istediği ölçme değerlendirmeyi uygularsa daha başarılı olur bence öğretmeni sınırlandırmamak lazım.

Hüsniye : Yani not defterlerimize proje, performans ödev notları kısmı yazılmasaydı da, öğretmen istediği ölçme değerlendirmeyi yapıp oraya yazsaydı daha mı iyi olurdu?

Öğretmen : Evet öğretmeni sınırlandırmamak lazım.

Hüsniye : Bunun dışında başka söyleyeceğiniz bir şey var mı?

Öğretmen : Bunun dışında programdaki sıkıntılardan biri öğretmenlere verilen rehber kitapların geç verilmesi, öğretmen hazırlığını yapamıyor. Bu kitaplar daha erken verilirse öğretilmekte ona göre yapacağı çalışmaları gözden geçirir, vereceği ödevleri tespit eder.

Hüsniye : Evet bunu daha önce de başka öğretmen arkadaşlar belirtmişlerdi.

Öğretmen : Ayrıca eğitim öğretimdeki tüm aksaklıkların faturası öğretmene kesiliyor, öğretmenin başarısızlığı olarak görülüyor. Programı hazırlayanlar, öğrenciler, veliler hep olayın dışında tutuluyor.

Hüsniye : Zaten bu program 1 yıl pilot okullarda uygulandı....

Öğretmen : Ama pilot okullarda her okula imkanlar sunulmuş, etkinlikler fotokopi şeklinde öğrencilere dağıtılmış, böyle olunca öğrenciler bu fotokopileri ürün dosyalarına koymuşlar. Ama bizden öğrencilere kitaplarda olmayan farklı etkinlikler yaptırmamız isteniyor ve bunları dosyalarına koymaları bekleniyor.

Öğretmen : Bir de kitaplarda öğrencilere sorulan problemler çok uzun sorulmuş, öğrenciler soruları anlayamıyorlar bile....

Hüsniye : Matematik programında konular seyreltildi.....

Öğretmen : Konular seyreltildi ama yapılan etkinlikler seyreltilmedi ben ona katılmıyorum.

Hüsniye : Ama istediğiniz kadar etkinlik yaptırmak sizin elinizde....

Öğretmen : Evet hepsini yaptırmak zorunda değiliz ama öğreteceğimiz konuyu öğrencilerin tamamına öğretmek zorundayız, bu da kitapla sağlanmıyor. Çünkü öğrenci kendisi araştırmıyor, veli yardımcı olmuyor böyle olunca bizim başka kaynaklara yönelmemiz gerekiyor.

Hüsniye : Peki bunların dışında başka önerileriniz var mı? Mesela seminer çalışmaları?

Öğretmen : Bence bize verilen seminer çalışmaları gereksizdi. Çünkü bize anlatan kişiler de tam olarak programı bilmiyorlardı.

Öğretmen : Biz üniversite son sınıfta bu yeni programla alakalı dersler işledik. O zaman gördüğümüz derslerden şimdi zaman zaman yararlanıyorum.

Hüsniye : Yani üniversiteden getirdiğiniz bilgi birikimi sizin için yararlı oldu öyle mi?

Öğretmen : Evet

Öğretmen : Ben şunu da söylemek istiyorum, sınıf öğretmenleri tek bir derse girmiyor, öğretmenin her dersten bütün bunları yapması çok zor, bunların geliştirilmesi için bir şeyler yapılmalı çünkü öğretmen konularını da öğretmek zorunda bu ölçme değerlendirmeleri de uygulamak zorunda yani öğretmenin nefes almaması gerekiyor.

Hüsniye : Haklısınız aslında....

Öğretmen : Ancak öğretmen kendisine göre pratik yöntemler geliştirip, daha kısa zamanda bu ölçekleri yapabilirse ancak o zaman hepsine yetişebilir.

Öğretmen : Ayrıca ailelerin bilgisizliği, ekonomik durum ve en önemlisi zamandan dolayı programda yer alan ölçme değerlendirmelerin tamamı uygulanamıyor.

Hüsniye : Doğru söylüyorsunuz bu söylediklerinizin hepsi önemli ve ciddi problemler....

Hüsniye : Çok teşekkür ederim, görüşmemiz burada bitti, sizin düşünceleriniz bizim araştırmamız adına çok önemli, size iyi çalışmalar diliyorum.....

Öğretmen : Önemli değil, rica ederim bende size iyi çalışmalar diliyorum.

GÖRÜŞME – 4

Hüsniye : Kaçınıcı sınıfı okutuyorsunuz?

Öğretmen : 5. sınıf

Hüsniye : Kaç yıllık öğretmensiniz?

Öğretmen : 8 yıllık öğretmenim.

Hüsniye : Matematik dersi için hangi ölçme değerlendirme ölçeklerini (çoktan seçmeli sorular, klasik sınav, performans ödevleri, proje ödevleri, portfolyo vb.) kullanıyorsunuz? Niçin açıklar mısınız?(sebeup ve sonuçları yönüyle)

Öğretmen : Programın istediğı bütün ölçme değerlendirmeleri kullanıyorum. Çoktan seçmeli sorular, klasik sınav, doğru yanlış, proje ve performans ödevleri, portfolyo dosyaları....

Hüsniye : 4-5. sınıflarda klasik sınav olduğı için sizin yapabileceğiniz daha çok alternatif ölçme değerlendirme var.

Hüsniye : Niçin bu ölçme değerlendirmeleri kullanıyorsunuz?

Öğretmen : Çünkü her biri farklı bir beklentiye cevap veriyor. Çoktan seçmeli sorular objektif, klasik sınav öğrencinin tam olarak fikirlerini ortaya koyuyor, öğrencinin yaratıcı düşüncelerini ortaya çıkarıyor ama bu sınavlar yapılırken öğrencinin o an ki durumu da çok önemli yani öğrenci o an sınanmaya uygun mudur? Mesela psikolojik açıdan veya sağıık açısından işte o zaman devreye proje ve performans ödevleri giriyor kısıtlı bir süreç olmaksızın geniş bir zaman diliminde öğrenciyi ölçebiliyoruz.

Hüsniye : Yani proje ve performans ödevini yararlı buluyor musunuz?

Öğretmen : Evet yararlı buluyorum çünkü öğrenci 30-40 dakika içinde kendini tam olarak ifade edemeyebiliyor.

Hüsniye : Yeni matematik programında yer alan ölçme değerlendirmelerden hangilerini derslerinizde kullanıyorsunuz?

Öğretmen : Klasik sınav, çoktan seçmeli sorular, performans ve proje ödevleri, portfolyo dosyaları

Hüsniye : En çok kullanılan ölçme değerlendirmeler bunlar galiba niçin en çok bunlar kullanılıyor olabilir?

Öğretmen : Matematik dersinde çoktan seçmeli sorulardan ziyade daha çok klasik sınavı kullanıyorum. Çünkü öğrenci seçeneğı görünce az da olsa bir şans elde etmiş oluyor. Ama klasik sınavda böyle bir ihtimal yok, öğrencinin bilgi düzeyini görmemizi sağılıyor.

Hüsniye : Niçin en çok performans ve proje ödevlerini kullanıyorsunuz?

Öğretmen : Öğrencilerin sınavlarda soruları görünce gözü korkuyor, doğru cevaplar veremiyor. Ama bu ödevlerde öğrenci ödevin içine giriyor, öğrenciyi işe katmış oluyoruz. Öğrenci daha rahat hazırlanıyor, arkadaşlarından ailesinden yararlanabiliyor.

Hüsniye : Proje, performans ödevlerini ve portfolyoyu nasıl değerlendiriyorsunuz? (Nasıl puana çeviriyorsunuz?)

Öğretmen: Analitik puanlama yapıyorum yani dereceli puanlama anahtarıyla puana çeviriyorum.

Hüsniye : Bunları kendiniz mi hazırlıyorsunuz?

Öğretmen : Evet kendim hazırlıyorum.

Hüsniye : Kılavuz kitaplardan yardım aldınız mı?

Öğretmen : Kılavuz kitapları fikir edinmek için inceledim ama verdiğim ödevlerin niteliğine göre dereceli puanlama anahtarı hazırlıyorum. Her ödevde göre farklı ölçek hazırlamak durumundasınız.

Hüsniye : Bu ödev konularını önceden mi belirlediniz?

Öğretmen : Bu sene önceden belirledim ama zamanı geldiğinde değişiklik yapmam gerekti. Konuyu işlemeden başta kitabı incelemek bize gerekli ipucunu vermiyor, öğrencinin tutumuna göre konuyu belirlemeyi ben daha sağlıklı buluyorum.

Hüsniye : Bence de zamanı geldiğinde ödevi vermek en güzeli.....

Öğretmen : Öyle bir şey oluyor ki ders işlenişi sırasında öğrenci o konu hakkında çok ilgili, meraklı ya da tam tersi ilgisiz hemen ona göre ödev konusunu belirleyebiliyorsunuz.

Hüsniye : Önemli olan zaten öğrenciye göre ödev konusunu belirlemek

Hüsniye : 1. sınıfı okutuyor olsaydınız aynı ölçme değerlendirme uygulayabilir miydiniz?

Öğretmen: Akran değerlendirme ve öz değerlendirmeyi uygulamak çok zor, soruları anlamakta ve cevap vermekte zorlanırlardı bence. Ama proje ve performans ödevlerini kapasiteleri doğrultusunda yapabilirler.

Hüsniye : Kavram haritası deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen: Biz matematiği sadece sayılardan ibaret olduğunu düşündüğümüz için kavram haritasını pek derslerimizde kullanmıyoruz.

Hüsniye : Matematik günlüğü deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen: Matematik günlüğü öğrencilerin matematik dersine karşı tutumları ve yaklaşımlarını içeren defterler. Ben bu günlüklerin kullanılmadığını düşünüyorum çünkü öğretmenler tam olarak bu ölçeklerin ne olduğunu bilmiyorlar. Oysa bu günlükler kullanılsa matematikteki başarının artacağını düşünüyorum.

Öğretmen: Öğrencilerim 5. sınıfa geldiler ve ben şunu gördüm, öğrenciler yapamayacaklarını düşündükleri için ve korktukları için matematik ile ilgili soruları hiç yapmamayı tercih ediyorlar.

Hüsniye : Kontrol listeleri deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen: Ben kontrol listelerini kullanmıyorum çünkü buna ihtiyaç duymuyorum, Öğrencilerimi iyi tanıdığım, sınıfa hakim olduğum için bu listelere ihtiyaç duymadım. Ama küçük sınıflarda uygulamıştım.

Hüsniye : Akran değerlendirme ve öz değerlendirme deyince ne anlıyorsunuz? Matematik dersinde kullanabiliriz miyiz? Nasıl?

Öğretmen: Akran değerlendirme, öğrencinin arkadaşını değerlendirmesi öz değerlendirme ise öğrencinin kendisini değerlendirmesidir.

Hüsniye : Bunları derslerinizde uyguluyor musunuz?

Öğretmen: Uyguluyorum, kendim hazırlıyorum kitaplarda olanları uyguluyorum.

Hüsniye : Grup çalışmalarından sonra mı akran değerlendirmeyi yaptırıyorsunuz?

Öğretmen : Evet grup çalışmalarından sonra akran değerlendirmeyi yaptırıyorum. Ünite sonlarında da öz değerlendirmeyi yaptırıyorum. Öğrencilerimin yaşı büyük olduğu için sorular karşısında objektif davranıyorlar, neyi bilip neyi bilmediklerini doğru olara yazıyorlar.

Hüsniye : Yaşlarının büyük olması burada bir avantaj....

Öğretmen : Evet kesinlikle....

Hüsniye : Yani 4 ve 5. sınıflarda bu ölçekleri uygulamak daha kolay diyebilir miyiz?

Öğretmen : Evet tabii ki çünkü bu yaş çocuklarının bilinç düzeyleri geliştiği için, kendilerini daha iyi tanıdıkları için daha kolay yapabilirler.

Hüsniye : Gözüktüğü kadarıyla “Kavram haritası, matematik günlükleri, kontrol listeleri” matematik derslerinde ölçme değerlendirme aracı olarak fazla tercih edilmemektedir. Sizce sebepleri neler olabilir?

Öğretmen: Kontrol listeleri bence kullanılıyor ama ben kullanmıyorum. Çünkü ben öğrencilerimi 5 yıldır tanıyorum artık kontrol listesine ihtiyaç olmaksızın öğrencilerimin her konudaki tutumunu biliyorum. Ama önceki yıllarda kullandım.

Matematik günlüğü kullanılmıyor bence bunun sebebi bu ölçğim öğretmenler tarafından bilinmiyor olması. Çocuğun matematik konusundaki yaklaşımını, konuyla ilgili düşüncelerini sürekli alsak yani bir matematik günlüğü oluştursak ben çok yararlı olacağına inanıyorum. Ama bu bilinmediği için kullanılmıyor.

Hüsniye : Haklısınız aslında....

Öğretmen : Ben matematikteki başarısızlığı öğrencinin matematiğe olan yaklaşımından kaynaklandığını düşünüyorum, zekasından değil....

Hüsniye : Ama öğretmen böyle bir ölçegi bilmediği için....

Öğretmen : Öğrencilerde olumlu bir tutum geliştirilebilir matematik günlüğü sayesinde....

Hüsniye : özellikle içine kapanık çocuklarda bu ölçek faydalı olacaktır.

Öğretmen : Evet, kavram haritası da neden fazla kullanılmıyor çünkü matematik dersi fazla kavram ağırlıklı değil.

Hüsniye : Aslında matematikte çok fazla kavram var ve bunlardan pek çok kavram haritası çıkarılabilir.

Öğretmen : Tabi derslerimde ben bazı konuları şematize ediyorum.

Hüsniye : Tamam işte bunlarda aslında birer kavram haritaları....

Öğretmen : Bu şekilde öğrenci bütünü bir kerede görme şansını elde ediyor. Ama şematize edilince kavramlar çok belirtilmiyor, aslında ben problemin bile şemasını çizdiriyorum.

Hüsniye : İşte bu sizin yaptığımız aslında kavram haritası....

Hüsniye : Bildiğimiz alternatif ölçme değerlendirmeler dışında kendinizin geliştirip ve uyguladığınız teknikler var mı? Niçin böyle bir şeye ihtiyaç duydunuz?

Öğretmen : Yok, ihtiyaç da duymadım başka bir ölçme değerlendirme aracına zaten fazlasıyla ölçme değerlendirme aracı var.Ama yine öğrencilerin herhangi bir tutumunu ölçemediğini görseydim belki başka bir ölçek geliştirebilirdim.

Hüsniye : Yeni ölçme değerlendirme teknikleri ile öğrenci başarıları arasında nasıl bir ilişki görüyorsunuz? Açıklar mısınız?

Öğretmen : Sonuçlarını olumlu görüyorum. Geçen yıl bu programın öğrencilere hiçbir katkısı olduğunu düşünmüyordum, sistemde ilk yıl olduğu için belki ama bu yıl yavaş yavaş sistemde oturdu, öğrencilerde bu programa alışmaya başladılar.

Hüsniye : Öğretmenler içinde geçerli bence, geçen yıl pek çok öğretmen bu ölçekleri uygulamıyordu ama

Öğretmen : Evet, haklısınız...

Hüsniye : Ne yapılacağını tam bilmeden uygulamaya çalışıyorduk....

Öğretmen : Bir de program yeni olduğu için yararına da pek inanmadık ama şimdi olumlu yanlarını görüyorum, öğrenciye araştırmaya sevk etti, derse katılım arttı.

Hüsniye : Mesela portfolyolar sayesinde öğrenci dosyalamayı öğrendi, yaptığı çalışmalar içerisinde en beğendiğini seçerek dosyasına koyuyor.

Hüsniye : Yeni matematik programı hakkındaki düşünceleriniz, önerileriniz, eleştirileriniz nelerdir?

Öğretmen : Ölçme değerlendirmelere gereğinden fazla önem verildiğini düşünüyorum.

Hüsniye : Yani seçenek olarak artırılmış olması mı yoksa insanların bunun üzerinde çok konuşması mı rahatsız ediyor?

Öğretmen : Evet gerçekten çok fazla ölçek geliştirmişler. Örneğin performans ve proje diye ödevleri ikiye ayırmışlar oysa ben bunları hemen hemen aynı görüyorum. Birbirinin tıpatıp aynı olmadığına biliyorum ama yine de aralarında çok fazla farklılık yok.

Akran değerlendirme belki çocuğun sosyal gelişimi açısından ve ya öğrencinin ileriki iş yaşamı açısından önemli olabilir ama gerçekten biz eğitim öğretime çok fazla zaman bulamayacağız. Ben grup çalışması yaptıracağım hemen ardından akran değerlendirme yaptırmak zorundayım.

Hüsniye : Yani sınıfta yapılan her çalışma illa ki bu şekilde değerlendirilmeye alınmalı mı bu durumda tartışılır.

Hüsniye : Şimdi zaman önemli dedik peki maddi olarak bu program öğretmeni zorluyor mu?

Öğretmen : Evet tabi evrak sıkıntısı yaşanıyor. Okullarımızda alt yapı sorunları var, fotokopiyle çoğaltma işlemi bu programın uygulanmasını zorlaştırıyor.

Hüsniye : Veliler ile ilgili sıkıntılarınız var mı?

Öğretmen : Veliler zaten işin içinde hiçbir zaman olmadılar, olmuyorlar. 1. sınıftan itibaren ben prensip edindim, velilerden hiçbir zaman yardım almıyorum. Çünkü alamayacağımı bildiğim için şunu şunu anlatın ya da öğretin demedim hiçbir zaman.

Hüsniye : Zaten velilerde de gerekli bilgi donanımı yok galiba.....

Öğretmen : Öğrencilere yanlış öğreteceklerine hiç öğretmemeleri daha iyi bence.....

Hüsniye : Merkezde çalışan bir arkadaşımızla görüşme yaptığımda çocuklara verdiğimiz ödevleri veliler yapıyor demişti.....

Öğretmen : Kırsal kesimde böyle bir şey olmuyor.

Hüsniye : Bu bir avantaj olabilir mi?

Öğretmen :Evet olabilir aslında çocuk bu şekilde kendisini geliştiriyor.

Hüsniye : Kırsal kesimde ödevleri öğrenci kendisi yaparken merkez okullarda ödevleri öğrenci velisiyle birlikte yapıyor.

Öğretmen : Veli belki ödevde yardımcı olmuyor ama gerekli önemi de vermiyor çocuğuna gerekli araç gereci de temin etmiyor, öğrenci kendi imkanlarıyla ödevlerini yapmaya çalışıyor.

Öğretmen : Bu arada ben performans ve proje ödevleri hakkında bir şey söyleyeceğim.

Hüsniye : Tabii ki buyurun

Öğretmen : Ben bu ödevlere düşük not veremiyorum çünkü öğrencinin ortaya koyduğu bir emek var, öğrenci bu ödevlere zaman harcıyor, özen gösteriyor böyle olunca bu ödevlere düşük not vermek içimden gelmiyor.

Hüsniye : Yani bu ödevleri nota çevirmede.....

Öğretmen : Evet nota çevirmede sıkıntı yaşıyorum.

Hüsniye : Bu programda zaten bizden istenen şey öğrencinin süreç içinde değerlendirilmesi, yani öğrenci o ana sınavda başarılı olamamıştır ama verilen ödevleri çok güzel hazırlamış olabilir.

Hüsniye : Her çocuk başarılı olabilir gibi bir sonuç çıkıyor.....

Öğretmen : evet bana da öyle geliyor fakat bakıyorum bir öğrencinin ödevi çok güzel diğeri ona göre biraz daha kötü ama ikisi de emek vermiş. Kendi imkanlarını zorlayarak bu ödevi yapmış bundan dolayı bu ödevlere ben düşük not veremiyorum.

Hüsniye : Haklısınız, görüşme soruları burada bitti, vakit ayırdığınız için size çok teşekkür ederim, söylediğiniz şeyler yaptığımız araştırma için çok önemli, size de iyi çalışmalar diliyorum.

Öğretmen : Önemli değil, rica ederim bende size iyi çalışmalar diliyorum.

T.C.
AFYONKARAHİSAR VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.03.00.07.423/

11170 *09.05.2007

Konu : Araştırma İzinleri

VALİLİK MAKAMINA
AFYONKARAHİSAR

İlgi 1 : 08/05/2007 Tarih ve B.30.2.AKÜ.0.E1.00.00-510/1153 sayılı Hüsniye ERDAL konulu araştırma izin talebi yazısı

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde tezli yüksek lisans öğrencisi olan Hüsniye ERDAL'ın , il merkezi ve merkez ilçeye bağlı 17 ilköğretim okulunda 28.05.2007-31.05.2007 tarihleri arasında "Yeni İlköğretim Matematik Müfredatında Bulunan Ölçme Değerlendirme Kısımının İncelenmesi" konulu anket çalışması yapması Müdürlüğümüz Araştırma ve Değerlendirme Komisyonu tarafından uygun görülmektedir.

Makamlarınıza da uygun görüldüğü takdirde tensiplerinize arz ederim.

İbrahim ÇAKAL
İl Milli Eğitim Müd. V.

OLUR

08/05/2007

Ömer ADAR
Valiğ.

Vali Yardımcısı

EK : 1 Adet Araştırma Değerlendirme Formu

İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Yazılarımıza verilecek cevaplarda yazınızın ilgisinin mutlaka belirtilmesi
Tel: 0 272 213 76 04 / 204
Fax: 0 272 213 76 05

AB Eğitim ve Gençlik Programları Birimi
Yazılarımıza verilecek cevaplarda yazınızın ilgisinin mutlaka belirtilmesi

E-posta : avbir03@meh.gov.tr
İnt.adresi : <http://afyon.meb.gov.tr>